

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍ ԱՌԱՐԿԱՅԻ
ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ ԵՎ ԾՐԱԳԻՐ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

Ժամանակակից հանրակրթական դպրոցում յուրաքանչյուր ուսումնական բնագավառում ուսումնական գործունեության տեսակները նախագծելիս պետք է նկատի ունենալ ոչ միայն տվյալ առարկայի գծով գիտելիքների հաղորդման, այլև սովորողի մեջ նշված հասկանիչների ձևավորման և զարգացման անհրաժեշտությունը:

Իր յուրահատկության, բովանդակության, ինչպես նաև ուսումնական բոլոր առարկաների հետ փոխադարձ կապ ստեղծելու բացառիկ հնարավորության շնորհիվ, Կերպարվեստը կոչված է խթանելու սովորողների մտավոր և հոգևոր ներուժի բացահայտումը, զարգացումը և հարստացումը, ընդհանուր աշխարհայացքի ձևավորումը:

Կերպարվեստի տարբեր տեսակներին հաղորդակցվելը և ինքնուրույն գեղարվեստական գործունեություն իրականացնելը նպաստում է՝

- Իրականության գիտակցական և զգայական ընկալման ձևավորմանը.
- Վերլուծական և ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը.
- Անձի ինքնաձանաչմանը, ինքնաարտահայտմանը և մտահորիզոնի ընդլայնմանը.
- Սովորողների գեղարվեստական կրթությանը, գեղագիտական և բարոյական դաստիարակությանը.
- Ազգային-հայրենասիրական և մարդասիրական զգացումների արմատավորմանը:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Դասընթացն իրականացվում է երկու հիմնական բաժիններով՝ ստեղծագործական գործունեություն և արվեստի միջոցով իրականության ընկալում:

Գեղարվեստական գործունեություն - գծանկար, գունանկար, ծեփ, հորինվածք, տպագրություն/դաջվածք, դեկորատիվ գործունեություն, ավարտուն աշխատանքներ և ցուցադրություններ:

Գաղափարների հավաքագրում, ստեղծագործական աշխատանքների կատարման պայմանների, մոտեցումների և միջոցների ուսումնասիրություն, անհրաժեշտ նյութեր և գործիքներ:

Կերպարվեստի տարբերի և դիզայնի սկզբունքների ուսումնասիրություն, բնօրինակից, հիշողությամբ կամ երևակայությամբ տարբեր առարկաների պատկերում: Թեմատիկ պատկերում՝ իրականության, բնության որոշ երևույթների, կենցաղային թեմաներով սովորողների տպավորությունների իրատեսական, վերացական, երևակայական /2D, 3D/ հաղորդումը: Ստեղծագործական աշխատանքների վերանայում, ավարտ և ցուցադրություն:

Արվեստի միջոցով իրականության ընկալում - ստեղծագործական աշխատանքների մեկնաբանություն, վերլուծություն, քննում, գնահատում և արժևորում: Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակության, նպատակների, իմաստի ուսումնասիրում:

Արվեստագետների դերը հասարակության մեջ: Տարբեր ժամանակաշրջանների արվեստի տեսակների, ժանրերի, ձևերի, ոճերի և ուղղությունների ուսումնասիրում: Տեխնոլոգիական նորարարությունների դերը արվեստի բնագավառում: Արվեստագիտական տարբեր մասնագիտություններ:

Արվեստի ուսումնասիրումը և մյուս առարկայական բնագավառները: Արվեստի կապը գիտության մյուս ճյուղերի հետ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Կերպարվեստի ուսումնական գործունեությունը իրակացվում է խառը ուսուցման ձևաչափով ելնելով՝ թեմայի բովանդակությունից, Առաջարկվող գործունեության ձևերի բնույթից, դասի նպատակից, դասարանի, սովորողների, ուսումնասիրվող նյութի, քննարկվող հիմնախնդրի առանձնահատկություններից, առկա հնարավորություններից և այլ հանգամանքներից: Առաջարկվում է կիրառել դեմ առ դեմ և առցանց ուսուցման եղանակները՝ համադասարանական, անհատական, գույգերով և փոքր խմբային աշխատանքների միջոցով: Ուսուցումն իրականացվելու է համապատասխան նկարակալներով, դազգահներով, երաժշտական գործիքներով, տեխնիկապես հագեցած, արվեստի սենյակներում կամ դպրոցական արվեստանոցներում: Ուսումնական գործընթացում, կարող են ընտրվել ուսումնական գործունեության այլընտրանքային տեսակներ:

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Ծրագրերում առարկայի բովանդակային գծերը տարածվում են միասնաբար և փոխկապակցված ձևով, ամբողջական թեմատիկ միավորների միջոցով, պահպանելով բովանդակության պարուրաձև սկզբունքը:

- Ուսումնասիրվող յուրաքանչյուր միավորի համար նշված են՝
 - համապատասխանությունը առարկայական վերջնարդյունքին (նաև ինտեգրված),
 - տվյալ թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում ակնկալվող վերջնարդյունքները,
 - նպատակը, ուղղորդող հարցադրումները
 - թեմայի բովանդակային բաղադրիչը, դրա հետ առնչվող գործունեության ձևերը,
 - խաչվող ընդհանրական հասկացությունները, որոնք ընդհանրական են տարբեր գիտությունների համար և օգնում են սովորողներին միավորելու տարբեր առարկաներից ձեռք բերած գիտելիքները՝ աշխարհի մասին մեկ ամբողջական պատկերացման շրջանակներում,
 - առաջարկվող թեմատիկան, որի շուրջ կազմակերպվում են ստեղծագործական գործընթացները,
 - միջառարկայական կապերը, որոնք ապահովելու են տվյալ միավորի ուսումնասիրության ամբողջականությունը,
 - համապատասխանությունը Հանրակրթության պետական չափորոշչի հետ:

Կարևոր է նկատի ունենալ, որ սովորողների գեղարվեստական հմտությունների զարգացումն ու արժեքային համակարգի ձևավորումը դիտվում են որպես բոլոր թեմաների ուսուցմանն ուղեկցող խնդիրներ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Յուրաքանչյուր տարիքային խմբի համար նախատեսված ստեղծագործական գործընթացները ձևավորված են չափորոշչով սահմանված և կարողունակություններին միտված՝ սովորողներին ներկայացվող ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքների հիման վրա: Մյուս վերջնարդյունքներին Կերպարվեստի դասընթացն առնչվում է անուղղակիորեն:

Հաշվի առնելով սովորողների տարիքային, հոգեբանական, ինչպես նաև կոգնիտիվ և ստեղծագործական մտածողության անհատական առանձնահատկությունները, առաջարկում ենք առարկայական ծրագրերը կառուցել ոչ թե տարեկան, այլ երկամյա դասընթացների ուսումնառության վերջնարդյունքների հիմքով: Այս ձևաչափը թույլ է տալիս ուսումնասիրվող բովանդակությունը յուրացնել առավել ամբողջական, սովորողներին չկաշկանդելով ստեղծագործական գործունեության պարտադրանքով:

Այսպիսով, Կերպարվեստ առարկայի շրջանակներում իրականացվող ստեղծագործական գործունեության համար մշակված վերջնարդյունքները ներկայացված են հանրակրթական դպրոցի երեք աստիճաններում՝ տարրական, միջին և ավագ, և ընդհանրական են 1-2-րդ, 3-4-րդ, 5-6-րդ, 7-8-րդ և 10-12-րդ: 9-րդ դասարանը ներակայացված է առանձին վերջնարդյունքներով, որպես միջին դպրոցի ավարտական փուլ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆԸ՝ ԸՍՏ ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԻ

ԿԵՐՊԱՐՎԵՏՍ				
Սովորողները հետազոտում, ստեղծում, ներկայացնում, վերլուծում, քննարկում և կապակցում են կերպարվեստային գաղափարներ և ստեղծագործություններ				
	Տարրական դպրոց	Միջին դպրոց	Ավագ դպրոց	
<p>ՍՏԵՂԾՈՒՄ</p> <p>Նոր գեղարվեստական գաղափարների և ստեղծագործությունների ձևակերպում, զարգացում և ավարտ</p>	<p>Նյութեր, միջոցներ և մոտեցումներ</p>	<p><i>Օգտագործել տարբեր նյութեր, մոտեցումներ՝ ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու համար /2D, 3D/:</i></p> <p><i>Տարբեր նյութերը և մոտեցումները կիրառել ստեղծագործական աշխատանքներն ավելի արտահայտիչ դարձնելու համար /2D, 3D, կախված թեմայից և առաջադրանքի բնույթից:</i></p> <p><i>Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ նաև թափոններից:</i></p> <p><i>Փորձարկել տարբեր միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու հետաքրքիր մոտեցումներ /2D, 3D/:</i>*</p>	<p><i>Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D /, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</i></p>	
		<p><i>Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության:</i></p> <p><i>Ձևավորել համապատասխան բառապաշար:</i></p>	<p><i>Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարաններ և պատառներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</i></p> <p><i>Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար:</i></p>	<p><i>Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</i></p>
		<p><i>Կարգավորել և պահպանել աշխատանքային տարածքը:</i></p> <p><i>Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</i></p>	<p><i>Խնայողաբար վերաբերվել օգտագործվող նյութերին, հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</i></p> <p><i>Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</i></p>	<p><i>Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա, Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ :</i></p>

	Դիզայնի, կերպարվեստի տարրեր և սկզբունքներ	<p>Կատարել աշխատանքներ օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը՝ գիծ, գույն, ձև, համաչափություն, ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ, միասնականություն, մակերես:</p>	<p>Կատարել աշխատանքներ՝ գծանկար, գեղանկարչություն, քանդակ, կոլլաժ, մեդիա, լուսանկար և այլն օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը՝ հորիզոնի գիծ, լույս ու ստվեր, համաչափություն, հավասարակշռություն, հակադրություն, շարժում, ազդեցություն, նյութ, կրկնություն:</p>	<p>Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը /գծանկար, գեղանկարչություն, քանդակ, կոլլաժ, մեդիա, լուսանկար, տպագրություն, դաջվածք և այլն/:</p>
		<p>Նշել արվեստի ստեղծագործություններում և շրջակա միջավայրում առկա պատկերներ, ձևեր, գույներ:</p> <p>Կիրառել կերպարվեստի տարրերը բնօրինակից պատկերելու և թեմատիկ աշխատանքների միջոցով:</p>	<p>Կիրառել դիզայնի սկզբունքները Գեղարվեստական գործունեության ձևերերում /արդյունաբերական գրաֆիկա, նորաձևություն, ինտերիեր, էքստերիեր/:</p> <p>Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով դիզայնի սկզբունքները /2D, 3D, գովազդ, տարածքի ձևավորում, պաստառ, կենցաղային իրերի ձևավորում, մեդիա և այլն /:</p>	<p>Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով դիզայնի սկզբունքները /2D, 3D, գովազդ, տարածքի ձևավորում, նորաձևություն, մեդիա և այլն/:</p>
	Նորարարություն, երևակայություն	<p>Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով այլ մեկնաբանություններով՝ գունային երանգներ, միայն գիծ, միայն տոն:</p> <p>Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:</p>	<p>Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:</p> <p>Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ ներկայացնելով կերպարվեստի տարրեր ոճեր և ժանրեր /նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ/:</p>	<p>Ստեղծել 2D, 3D, 4D աշխատանքներ՝ ներկայացնելով կերպարվեստի տարրեր ոճեր և ժանրեր /նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ, մանրակերտ/:</p>
		<p>Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:</p>	<p>Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /օպ-արտ, պոպ-արտ, պուանտելիզմ, էքսպրեսիոնիզմ և այլն/:</p>	<p>Ստեղծել 2D և 3D վերացական արվեստի աշխատանքներ /կուբիզմ, ֆուտուրիզմ, սուրեալիզմ և այլն/:</p>
		<p>Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p>	<p>Ստեղծել 2D և 3D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:</p>	<p>Ստեղծել 2D, 3D և 4D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:</p>

<p>ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ</p> <p>Գեղարվեստական ստեղծագործությունների մեկնաբանություն և ներկայացում</p>	<p>Վերանայում և ցուցադրում</p>	<p>Ընտրել և խմբավորել աշխատանքները, ստեղծել պորտֆոլիո: Ընտրել տարվա ընթացքում կատարված աշխատանքներից ցուցադրման համար:</p>	<p>Ընտրել ստեղծագործություններ ցուցադրման համար և աշխատել խմբով ցուցահանդես կազմակերպելու նպատակով: Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրության թեմաներ կամ սկզբունքներ: Ընտրել և ներկայացնել թեմատիկ նախագծեր՝ որոշակի հանդիսատեսի համար:</p>	<p>Մենակ կամ խմբով ներկայացնել ամբողջական, ավարտուն թեմատիկ նախագծեր լայն շարանի համար:</p>
		<p>Խմբով մասնակցել ցուցադրությունների: Խմբով աշխատել ցուցադրություններ կազմակերպելու նպատակով:</p>	<p>Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ: Ներկայացնել արվեստի մի քանի բնագավառ ընդգրկող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</p>	<p>Ներկայացնել հասարակական նշանակություն կամ ազդեցություն ունեցող արվեստագիտական նախագծեր՝ խմբով կամ մենակ:</p>
		<p>Առաջարկել ցուցադրության արդյունավետ տարբերակներ: Ընտրել ցուցադրության համար ոչ ավանդական տարբերակ:</p>	<p>Առաջարկել նախագծեր, առավել արդյունավետ ցուցադրելու նպատակով: Պատրաստել նախագծեր, և առավել արդյունավետ ցուցադրել դրանք: Առաջարկել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող ցուցադրության արդյունավետ տարբերակներ:</p>	<p>Մենակ կամ խմբով վերլուծել և ներկայացնել հասարակական, սոցիալական, մշակութային կամ քաղաքական համոզմունքներ ներկայացնող թեմատիկ նախագծեր:</p>
	<p>Մեկնաբանում</p>	<p>Բացատրել, թե ինչու են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Ընտրել ստեղծագործություններ, և քննարկել դրանք ծնողի, դասընկերոջ կամ ուսուցչի հետ՝ բացատրել, թե ինչպես է կատարվել աշխատանքը:</p>	<p>Ընտրել և ներկայացնել աշխատանքները՝ ցուցադրության համար: Խմբի հետ ընտրել և քննարկել աշխատանքները ցուցադրության համար: Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի գեղագիտական չափանիշներ:</p>	<p>Վերլուծել և ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի թեմատիկ, տեխնիկական գեղարվեստական և նորարարական սկզբունքներ:</p>
		<p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Բացատրել, թե ինչպես է ընտրել նկարներ՝ ցուցադրություն կազմակերպելիս:</p>	<p>Նշել այն սկզբունքները որոնցով առաջնորդվել է ցուցադրություն կազմակերպելիս: Ձևավորել սկզբունքներ ցուցադրություն կազմակերպելիս: Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի տեխնիկական չափանիշներ:</p>	

<p>ԱՐՉԱԳԱՆՔՈՒՄ</p> <p>Արվեստի միջոցով իմաստի արտահայտման /փոխանցման գիտակցում և գնահատում</p>	<p>Քննադատական արձագանք</p>	<p>Բացատրել, թե ինչպես են գույները, գծերը և պատկերները դարձել նկար:</p> <p>Ճանաչել կերպարվեստի հիմնական տարրերը:</p>	<p>Քննարկել արվեստի ստեղծագործությունը:</p> <p>Կատարել արվեստագիտական հետազոտություններ և վերլուծություններ:</p>	<p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p>
		<p>Դասակարգել աշխատանքներն ըստ տեսակների</p> <p>Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները:</p>	<p>Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը, ոճերը:</p> <p>Կատարել համեմատություններ և դասակարգել ստեղծագործությունները</p>	<p>Կատարել հետազոտություններ և վերլուծել ստեղծագործական նախագծերը:</p>
		<p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p>	<p>Վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները բոլոր մանրամասներով:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:</p> <p>Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p>	<p>Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p>
	<p>Գնահատում և ինքնագնահատում</p>	<p>Գնահատել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>Բացարել, թե ինչու է հավանում նկարը:</p> <p>Գնահատել ստեղծագործական կարողությունները:</p>	<p>Գնահատել ստեղծագործություններն ըստ չափանիշների:</p> <p>Ձևավորել ստեղծագործությունների գնահատման չափանիշները:</p>	<p>Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p>
			<p>Յույց տալ աշխատանքների ուժեղ և թույլ կողմերը:</p> <p>Յույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:</p> <p>Գնահատել նախագծերը՝ վերլուծելով դրական և բացասական կարծիքները:</p>	<p>Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p>

<p>ԿԱՊԱԿՑՈՒՄ</p> <p>Գեղարվեստական գաղափարների և աշխատանքի համադրումը անհատական/ մասնավոր իմաստի և արտաքին համատեքստի հետ</p>	<p>Արվեստ, տեխնոլոգիաներ և գյուտեր</p>	<p>Նույն թեմայով աշխատանքը ներկայացնել տարբեր նյութերով: Սեփական աշխատանքերը ներկայացնել տեխնոլոգիական նոր մոտեցումներով:</p>	<p>Պատրաստել իր աշխատանքների թվայնացված պորտֆոլիո: Արվեստի վերաբերյալ պատրաստել տեսաշարեր: Համեմատել նույն թեման ներկայացնող ստեղծագործական նախագծերը /Ֆիլմ, կտավ, հուշարձան, մեդիա և այլն/, ներկայացնել նմանություններն ու տարբերությունները:</p>	<p>Ներկայացնել որևէ արվեստագետի, կամ ստեղծագործություն՝ մատուցման ձևը համապատասխանեցնելով վերջինիս ոճին, ժամանակաշրջանին, և այլն:</p>
		<p>Վերլուծել, թե ինչ նյութեր և միջոցներ են օգտագործում նկարիչները, քանդակագործներն ու ճարտարապետները:</p>	<p>Ներկայացնել նկարչական նյութերը և տեխնոլոգիաներն՝ ըստ կիրառման անհրաժեշտության: Ուսումնասիրել և ներկայացնել տարբեր ժամանակների տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը արվեստի վրա:</p>	<p>Ներկայացնել տեխնոլոգիական նոր մոտեցումների ազդեցությունը ժամանակակից արվեստի վրա:</p>
	<p>Արվեստի պատմություն</p>	<p>Հայտնել կարծիք արվեստի տեսակների մասին: Ներկայացնել գիտելիքներ արվեստի պատմությունից:</p>	<p>Ներկայացնել գիտելիքներ արվեստի պատմությունից և տեսությունից: Ներկայացնել գիտելիքներ ժամանակակից արվեստի մասին Ցուցադրել ստեղծագործությունը ներկայացնելու կարողություններ՝ արվեստագետի, նկարիչի, արվեստի քննադատի, պատկերասրահի տնօրենի, պատմաբանի, հոգեբանի տեսանկյունից:</p>	<p>Ձևակերպել և ներկայացնել կերպարվեստի բնագավառում առկա հիմնական միտումները: Քննարկել, թե ինչպե՞ս են ժամանակը, տեղը և մշակույթը արտացոլվում առանձին ստեղծագործություններում:</p>
		<p>Կարծիք հայտնել հայազգի արվեստագետների ստեղծագործությունների մասին: Ներկայացնել հայկական կերպարվեստի իր սիրած արվեստագետներին:</p>	<p>Ներկայացնել հայկական կերպարվեստի հիմնական ուղղությունները: Համեմատել հայկական և համաշխարհային կերպարվեստի հիմնական առանձնահատկությունները: Հետազոտել և ներկայացնել ժամանակակից հայկական արվեստի առանձնահատկությունները:</p>	<p>Ներկայացնել հայկական և համաշխարհային արվեստի առանձնահատկությունները, /ընդհանուր միտումները, նմանություններն ու տարբերությունները/:</p>
	<p>Արվեստի դերը և նշանակությունը</p>	<p>Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից: Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործություններում պատկերված միևնույն թեմայի տարբեր արտահայտությունները:</p>	<p>Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից: Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցությունն ըստ ներկայացման ձևերի: Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդույթների և սովորույթների իմացությունը ազդում ստեղծագործական գործընթացի վրա:</p>	<p>Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդույթների և սովորույթների իմացությունը օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը:</p>

	<p>Ներկայացնել մշակութային հաստատություններն ըստ նշանակության:</p> <p>Հայտնել կարծիք մշակութային հաստատությունների նշանակության վերաբերյալ:</p>	<p>Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:</p> <p>Պահպանել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները:</p> <p>Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p>	<p>Լուսաբանել միևնույն մշակութային իրադարձությունը տարբեր մեդիաների համար /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p>
	<p>Աշխատանքները կապել սեփական կյանքի փորձի հետ: Ներկայացնել արվեստի դերն իր շրջապատում:</p>	<p>Ներկայացնել արվեստի դերը առօրյայում:</p> <p>Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p> <p>Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>	<p>Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:</p>

*** Օանթագրություն**

2D - Հարթության վրա գեղանկարչական, գծանկարչական, գրաֆիկական աշխատանքներ (մատիտ, գրիչ, ջրաներկ, ակրիլ, յուղաներկ, թանաք և այլն): Կոլլաժ, մոնտաժ, ֆրոնտաժ, տպագրություն, փորագրություն, դաջվածք թղթի, ստվարաթղթի, գործվածքի, փայտի վրա: Բատիկ, լուսանկար՝ նաև թվայնացված:

3D - Կավով աշխատանքներ (ծեփ, փորագրություն), կաղապար, հարթաքանդակ, բարձրաքանդակ, կլոր քանդակ, ծավալային աշխատանքներ: Ինստալյացիա: Տեքստիլ: Առականների, պատկերների, տարածքների (ինտերյիեր, էքստերյիեր) ձևավորում: Ոսկերչական, արծաթագործական իրերի և առարկաների, մարմնի վրա կրելու զարդերի ձևավորում:

4D - Ներկայացումներ: Ցուցադրության ենթակա աշխատանքներ, որոնք դիտելու համար ժամանակ է պահանջվում: Տեսագրություններ, թվային անիմացիոն աշխատանքներ և այլն:

2D, 3D, 4D ձևաչափերը կարող են իրականացվել հաղորդակցական և թվային տեխնոլոգիաների լայն կիրառմամբ:

ՏԱՐԲԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
(I-IV ԴԱՍԱՐԳՆԵՐ)

Տարրական դպրոցում կերպարվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել սովորողներին՝

- ճանաչել և պատկերել որոշ երկրաչափական պատկերներ, ունենալ պարզ տարածական պատկերացում,
- կառուցել ֆիզիկական պարզ մոդելներ,
- բերել պարզ հիմնավորումներ, կատարել ընդհանրացումներ և պարզ դասակարգումներ,
- դրսևորել տրամաբանական և ստեղծագործական մտածողության պարզ հմտություններ և կարողանալ անդրադառնալ ու արձագանքել սեփական և ուրիշների ստեղծած աշխատանքին,
- հասկանալ իր առջև դրված խնդիրները, մշակել և կատարել քայլեր դրանք լուծելու համար,
- ճանաչել շրջապատող աշխարհը, զարգացնել նրանց դիտողականությունը՝ ձևավորելով ստեղծագործական և տրամաբանական մտածողություն,
- գտնել իր սխալները և ձգտել դրանք ուղղել ինքնուրույն կամ աջակցությամբ.
- կիրառել տարբեր եղանակներ նյութը պատկերավոր և ընկալելի ներկայացնելու համար,
- ճանաչել և հարգի ՀՀ պետական խորհրդանիշները և իմանա պետական տոների հիմնական բովանդակությունը,
- արդյունավետ համագործակցել և հաղորդակցվել տարբեր ձևաչափերով, լսելով և հասկանալով այլոց կարծիքը, արտահայտելով սեփական տեսակետը:

Ձևավորել՝

- տրամաբանական, ստեղծագործական և քննական մտածողության պարզ հմտություններ,
- սեփական և ուրիշների ստեղծած աշխատանքներին անդրադառնալու և արձագանքելու կարողություններ,
- իր առջև դրված խնդիրը մշակելու և այն լուծելու համար քայլեր կատարելու կարողություն,
- շրջակա աշխարհի օբյեկտների, երևույթների և դրանց փոխադարձ կապերի մասին գիտելիքներ և դրանք նկարագրելու կարողություններ,
- պարզ ուսումնասիրություններ, առաջադրանքներ, եզրակացություններ կատարելու հմտություններ,
- նյութը պատկերավոր և ընկալելի ներկայացնելու համար ստեղծագործական տարբեր եղանակներ կիրառելու կարողություն,
- տարբեր ձևաչափերով արդյունավետ համագործակցելու և հաղորդակցվելու այլոց կարծիքը լսելու և արձագանքելու կարողություններ,
- ընտանեկան, խմբային, ազգային և քաղաքացիական պատկանելիության վերաբերյալ պարզ մեկնաբանություններ կատարելու կարողություններ,
- զայարաններով ստացած տեղեկությունների, որպես աշխարհաճանաչողության միջոցի ընկալում,
- իր զգացմունքների ճանաչման, սեփական մտքերի, զգացմունքների, կարիքների և ցանկությունների արտահայտման կարողություններ և յուրահաստուկ լինելու գիտակցություն,
- պարզ հիմնավորումներ, ընդհանրացումներ և դասակարգումներ կատարելու հմտություններ:
- շրջապատող աշխարհի ճանաչողության գիտական ընկալման և մարդու և բնության վրա գիտության ձեռքբերումների ազդեցության գիտակցում,

- նախնական գիտելիքներ Հայաստանի պատմության, աշխարհագրության, մշակույթի, ազգային արժեքների մասին,
- այլ ազգերի, ավանդույթների, արժեքների նկատմամբ հետաքրքրություն և հարգանք,
- անհատական կամ խմբային գեղարվեստական գործունեությամբ զբաղվելու հմտություններ,
- նախնական գիտելիքներ Հայաստանի պատմության, աշխարհագրության, մշակույթի, ազգային արժեքների մասին,
- փորձարկելու, հետազոտելու, երևակայելու, ձևավորելու, սեփական գաղափարներն ու զգացմունքներն արվեստի միջոցով արտահայտելու հմտություններ:

1-2-ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ձևավորել նյութեր, մեթոդներ և միջոցներ փորձարկելու կարողություններ:</p> <p>Զարգացնել համեմատելու, հակադրելու և դասակարգելու կարողություններ:</p>	<p>1-2.Կ.Ս.ՆՍ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր, հետաքրքիր աշխատանքներ ստանալու նպատակով: Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ նաև թափոններից:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ի՞նչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում, ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում:</p> <p>Ի՞նչ են պատկերում արվեստագետները:</p> <p>Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ:</p> <p>Կարո՞ղ է դասարանը վերածվել արվեստանոցի:</p>	<p>1-2.Կ.Ս.ՆՍ.3. Կարգավորել և պահպանել աշխատանքային տարածքը:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով ուրիշ գունային երանգներով, միայն գծով, միայն տոնով:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ՔՍ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ստանալ ծավալային պատկերներ: – Փորձարկել նյութերը և գործիքները: – Միավորել և առանձնացնել նյութերը: – Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: – Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: – Անվանել նյութերն ու գործիքները: – Պատմել իր և ընկերների աշխատանքների մասին: – Անվանել գույները: – Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: – Արտահայտել մտքերն ու գաղափարները՝ կատարելով 2D և 3D աշխատանքներ, եզրագծերով, տոներով և գունային երանգներով: – Ստեղծել պարզ նախշեր: 	

- Բնօրինակից ստանալ վերացական պատկերներ:
- Ազատորեն ստեղծագործել մատներով, ձեռքերով, գրաֆիկական գործիքներով՝ կավճամատիտ, գրիչ, մատիտ, վրձին և այլն:
- Ստեղծել երևակայական հարթ և ծավալային պատկերներ:
- Մեկնաբանել և վերլուծել՝ ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ:
- Ներկայացնել կարծիք:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանքային խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքի համար կիրառվող գործիքները և նյութերը: Նյութերի և գործիքների անվանումները:</p> <p>Ստեղծագործական աշխատանքներն արտահայտիչ դարձնելու հնարները:</p> <p>Թուղթը, որպես հարթություն: Թուղթը՝ որպես ծավալ ստանալու միջոց:</p> <p>Ծավալային պատկերներ: Կավը, պլաստիլինը, մետաղալարը կամ պլաստիկը՝ որպես գեղարվեստական նյութ:</p> <p>Հարթության վրա առարկաների պայմանական տեղաբաշխումը: Գունանկար, գծանկար, տպագրություն/դաջվածք, ծավալային աշխատանքների կատարման մեթոդները:</p> <p>Դաջվածքի համար օգտագործվող միջոցների օգտագործման կանոնները:</p> <p>Մասնագիտական բառապաշար:</p> <p>Անվտազության կանոնները:</p>	<p>Վարժություններ տարբեր որակների և գույների թղթերի վրա:</p> <p>Նկարչական միջոցների փորձարկում՝ մատիտներ, յուղամատիտներ, մարկերներ, վրձիններ, ներկեր:</p> <p>Աշխատանքներ կավով կամ պլաստիլինով:</p> <p>Գծանկարչական և գեղանկարչական նյութերի փորձարկում:</p> <p>Դիտում և ուսումնասիրում:</p> <p>Վերացական հորինվածքների ստեղծում բնական մոտիվների հիման վրա /2D, 3D:</p> <p>Կազմման տարբերակներ՝ միմյանց և թղթի կենտրոնի նկատմամբ պատկերների սիմետրիկ և ոչ սիմետրիկ տեղաբաշխմամբ:</p> <p>Անվանել աշխատանքները, քննարկել և մեկնաբանել աշխատանքի ընթացքը:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Նյութի և արդյունքի կապը՝ ներկանյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս:</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Իմ սիրելի խաղալիքը, Նվեր ամենահոգատարին, Օգնենք տանը կամ դպրոցին, Խաղում եմ ընկերներիս հետ, Տեսկ կենդանիների համար, Անձրևոտ օր, Փողոցում, Սփրոց, Խորհրդանիշներ, Բնության ձայներ, Այգի,</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p>Մայրենի - բանաստեղծությունների, հեքիաթների, պատմվածքների, առակների ունկնդրում և ընթերցում, ստեղծագործությունների ընթերցում և քննարկում:</p>		

<p>Մաթեմատիկա - երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, համեմատում և նկարագրում, դեկորացիաներ պատրաստելիս չափումների կատարում, դետալների գծագրում:</p> <p>Տեխնոլոգիա - թղթի, բնական և արհեստական նյութերի մշակման համար համապատասխան գործիքների, միջոցների ու սարքավորումների ընտրություն:</p> <p>Երաժշտություն - քննարկվող թեմաների, տարբեր երգերի ունկնդրում,</p> <p>Ֆիզիկուլտուրա - մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում:</p> <p>Թատրոն - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների կերպարների էսքիզներ:</p> <p>Ես և շրջակա աշխարհը - պահպանել անձնական հիգիենա՝ մարմնի խնամք. տեսողություն, լսողություն, կեցվածք:</p> <p>Օտար լեզուներ - նյութերի և գործիքների անվանումներ:</p> <p>Կայքը ՀՊՉ վերջնադրյունքների հետ</p> <p>S4, S5, S9, S10, S14, S16, S18, S24, S32, S34, S36</p>
--

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ԿԵՂՊԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնադրյունքներ
Ուսումնասիրել և փորձարկել ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու տարբեր ու սկզբունքները:	1-2.Կ.Ս.ՆՍ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր՝ հետաքրքիր աշխատանքներ ստանալու նպատակով: Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ նաև թափոններից:
Ուղղորդող հարցադրում	1-2.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության: Ձևավորել բառապաշար:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում:	1-2.Կ.Ա.ԴՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կերպարվեստի տարբերը՝ գիծ, գույն, ձև, համաչափություն, ծավալ:
Ի՞նչ է հարկավոր իմանալ գրագետ աշխատելու համար:	1-2.Կ.Ա.ԴՏ.2. Նշել արվեստի ստեղծագործություններում և շրջակա միջավայրում առկա պատկերներ, ձևեր, գույներ:
Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի օրինաչափություններ:	1-2.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:
	1-2.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Ստանալ ծավալային պատկերներ:
- Փորձարկել նյութերը և գործիքները:
- Միավորել և առանձնացնել նյութերը:
- Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները:
- Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը:
- Անվանել նյութերն ու գործիքները:
- Պատմել իր և ընկերների աշխատանք:
- Գծերի, ձևերի, երկրաչափական պատկերների միջոցով ստանալ ճանաչելի պատկերներ և հորինվածքներ:
- Կիրառել հիմնական և բաղադրյալ գույները և ստանալ նոր գույներ: Աշխատանքներում պահպանել համաչափությունը:
- Աշխատանքներում արտահայտել սեփական կյանքի փորձը և գիտելիքները:
- Ստեղծել պարզ նախշեր:
- Բնօրինակից ստանալ վերացական պատկերներ:
- Ազատորեն ստեղծագործել մատներով, ձեռքերով, գրաֆիկական գործիքներով՝ կավճամատիտ, գրիչ, մատիտ, վրձին և այլն:
- Ստեղծել երևակայական հարթ և ծավալային պատկերներ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Հնդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Կերպարվեստի տարրերը՝ գիծ, գույն, ձև, համաչափություն, ծավալ:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործություններում և շրջակա միջավայրում առկա պատկերներ, ձևեր, գույներ:</p> <p>Գիծ: Գծերի տեսակները:</p> <p>Գույն: Հիմնական և բաղադրյալ գույներ:</p> <p>Ձևերի և պատկերների տեսակները՝ երկրաչափական, բուսական և կենդանական ձևեր:</p> <p>Ուրվանկար և ձևաչափ</p> <p>Պատկերավորման փոխանցում</p> <p>Հեռու - մոտ</p> <p>Խոսք-պատկեր- շարժում</p> <p>Դեկորատիվ հորինվածքի հիմնական</p>	<p>Վարժություններ գույներով և գունեանգներով:</p> <p>Գծերի, ձևերի, երկրաչափական պատկերների միջոցով ճանաչելի պատկերների և հորինվածքների ստեղծում:</p> <p>Միայն գծի միջոցով պարզ պատկերների, ձևերի և առարկաների պատկերում:</p> <p>Բնապատկերի կատարում գծի միջոցով:</p> <p>Շրջապատում, բնության մեջ, արվեստի ստեղծագործություններում և ճարտարապետական կոթողներում ձևերի և պատկերների տեսակների բացահայտում:</p> <p>Տարբեր նյութերով և միջոցներով երկրաչափական, բուսական և կենդանական ձևերի պատկերում:</p> <p>Նախշերի կատարում, կիրառական արվեստի նմուշների պատկերազարդում, շնորհավորական բացիկների</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ ներկանյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիա-</p>

<p>օրինաչափությունները՝ համաչափություն, անհամափառություն (սիմետրիա, ասիմետրիա): Ուրվապատկերներ, նշաններ և խորհրդանիշներ: Զարդանախշ: Համաչափություն: Ծավալ:</p>	<p>պատրաստում և ձևավորում: Պարզ պատկերների, ձևերի և առարկաների պատկերում և գունավորում: Պարզ երկրաչափական, բուսական կամ կենդանական պատկերների միջոցով կոլլաժների պատրաստում: Խճանկար: Ուրվապատկերների, նշանների, նախշերի և խորհրդանիշերի պատկերում կամ պատրաստում (2D, 3D): Պարզ երկրաչափական, բուսական կամ ազատ ձևերի միջոցով բնապատկերի, դիմանկարի կամ նատյուրմորտի կատարում:</p>	<p>կան նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Ես և իմ անունը, Իմ ընտանիքը, Ես աշակերտ եմ, Անցյալ, ներկա և ապագա, Օրվա ռեժիմ, Չափումներ, Սյրբուբեն, Մուլտֆիլմերի սիրելի հերոսներ,

Միջառարկայական կապ

Մայրենի - բանաստեղծությունների, հեքիաթների, պատմվածքների, առակների ունկնդրում և ընթերցում, մանրապատում ստեղծագործությունների ընթերցում և քննարկում, հատկանիշ ցույց տվող բառերի պատկերավորումներ:

Մաթեմատիկա - երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, համեմատում և նկարագրում, չափումների կատարում, դետալների գծագրում:

Երաժշտություն - քննարկվող թեմաների, երգերի ունկնդրում, սովորում և կատարում, դերային խաղերի, երաժշտական բեմադրությունների ձևավորում:

Ֆիզկուլտուրա - մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում:

Թատրոն - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում և կերպավորում:

Ես և շրջակա աշխարհը - բնության օրացույցի վարման միջոցով եղանակի փոփոխության դիտարկում և մարդկանց կյանքի ու գործողությունների համապատասխանեցում դրանց (հագուստի, սննդակարգի, զբաղմունքների փոփոխություն): Դասարանում և տանը կանաչ անկյունների ստեղծում, բույսերի խնամք և դրանց աճի ուսումնասիրում՝ համապատասխան գրառումներ՝ նշանային պարզ համակարգի կիրառմամբ:

Օտար լեզուներ - գլխավոր թեմաների ուսուցման պատկերազարդումներ, թեմատիկ առաջադրանքների և եզրույթների մեկնաբանություններ: Թեմատիկ նկարազարդումներ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

S 3, S4, S5, S8, S9, S10, S12, S16, S17, S18, S19, S26, S32, S34

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D և 3D աշխատանքներ:	1-2.Կ.Ս.ՆՍ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր՝ հետաքրքիր աշխատանքներ ստանալու նպատակով: Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ նաև թափոններից/սովարաուղթ, պլաստիկ/:
Ուղղորդող հարցադրում	1-2.Կ.Ս.ՆՍ.3. Կարգավորել և պահպանել աշխատանքային տարածքը:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում:	1-2.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով ուրիշ գունային երանգներով, միայն գծով, միայն տոնով:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:	1-2.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:
Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:	1-2.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:
Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:	1-2.Կ.Ա.ՎՄ.2. Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:
	1-2.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Ստանալ ծավալային պատկերներ: - Փորձարկել նյութերը և գործիքները: - Միավորել և առանձնացնել նյութերը: - Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: - Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: - Արտահայտել մտքերն ու գաղափարները՝ կատարելով 2D և 3D աշխատանքներ, եզրագծերով, տոներով և գունային երանգներով: - Ստեղծել պարզ նախշեր: - Բնօրինակից ստանալ վերացական պատկերներ: - Ազատորեն ստեղծագործել մատներով, ձեռքերով, գրաֆիկական գործիքներով՝ կավճամատիտ, գրիչ, մատիտ, վրձին և այլն: - Ստեղծել երևակայական հարթ և ծավալային պատկերներ: - Մեկնաբանել և վերլուծել՝ ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ: - Ներկայացնել կարծիք: 	

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գրական ստեղծագործության ձևավորում կամ պատկերագրողում</p> <p>Դիմանկար, ինքնանկար</p> <p>Բնանկար</p> <p>Նատյուրմորտ</p> <p>Իրականության, բնության որոշ երևույթներ, կենցաղային թեմաներ</p> <p>Թեմատիկ հորինվածք</p>	<p>Համաչափության, գծերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և ստեղծագործական աշխատանքներ:</p> <p>Դիմագծերի ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Թեմատիկ նկարչություն դիտման, պատկերացման, հիշողության և հեքիաթների ձևավորման միջոցով:</p> <p>Առարկաների պատկերում (ավարտված) ճեպանկար, բնօրինակից, երևակայությամբ և հիշողությամբ, եթե առարկան հնարավոր չէ զննել:</p> <p>Ծառերի, թռչունների, կենդանիների ուրվապատկերի ստեղծում (նկարչական նյութը՝ ջրաներկ, գուաշ, գունամատիտ, մոմակավիճներ, սպիտակ կամ երանգավոր թղթի վրա) առանց նախօրոք մատիտով արված նկարի:</p> <p>Կենդանիների, թռչունների և մարդու մարմնի պատկերում:</p> <p>Նատյուրմորտների, աշնանային և գարնանային ծաղիկների պատկերում:</p> <p>Աշնանային և գարնանային բնության էտյուդային պատկերում (պլեններ) կամ պատկերում հիշողությամբ:</p> <p>Բնօրինակից, հիշողությամբ և պատկերացմամբ կենցաղային տարբեր իրերի՝ մրգերի, բանջարեղենի, ծաղիկների պատկերում (ներառյալ ճեպանկարում):</p> <p>Աշխատանքային միջավայրը նաև դասասենյակն է, սեղանը, այն պարագանները, որոնցով ստեղծագործում են:</p> <p>Աշխատանքային գործիքների՝ իրենց սեղանի, սեղանի վրա գրիչների ու մատիտների պատկերում:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ ներկանյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Դասակարգումներ, պատկերվող տարրերի, ձևերի, կամ առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա: Շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Հեքիաթի ձևավորում, Երեք խոզուկների հեքիաթը, Սևուկ ուլիկը, Ծիտը, Գայլն ու գառը, Սուտլիկ որսկանը, Պոչատ աղվեսը, Շունն ու կատուն Կենդանիներ, Մուլտֆիլմերի հերոսներ, Գիշեր-ցերեկ, Տիկնիկային երկայացման ձևավորում,</i>
Միջառարկայական կապ
<p><i>Մայրենի.</i> բանաստեղծությունների, հեքիաթների, պատմվածքների, առակների ունկնդրում և ընթերցում, մանրապատում ստեղծագործությունների ընթերցում և քննարկում, հատկանիշ ցույց տվող բառերի պատկերավորումներ:</p> <p><i>Մաթեմատիկա.</i> երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, համեմատում և նկարագրում, չափումների կատարում, դետալների գծագրում:</p> <p><i>Երաժշտություն.</i> քննարկվող թեմաների, երգերի ունկնդրում, սովորում և կատարում, դերային խաղերի, երաժշտական բեմադրությունների ձևավորում:</p> <p><i>Տիկնիկատիրա.</i> մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում:</p> <p><i>Թատրոն.</i> թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում և կերպավորում:</p> <p><i>Ես և շրջակա աշխարհը-</i> տարբերակել և համադրել տարբեր զգայարաններով ստացած տեղեկությունները, հետազոտել, ներկայացնել, որ նույն տեղեկությունը կարելի է տարբեր զգայարաններով զգալ:</p> <p><i>Օտար լեզուներ</i> - գլխավոր թեմաների ուսուցման պատկերազարդումներ, թեմատիկ առաջադրանքների և եզրույթների մեկնաբանություններ: Տարբեր երկրների հեքիաթներ, հերոսներ:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնադրույնների հետ
S4, S5, S7, S8, S9, S10, S16, S17, S18, S19, 26, S31, S32

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՐՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքները ընտրելու, խմբավորելու, ցուցադրելու և պորտֆոլիո ստեղծելու կարողությունների ձևավորում:	<p>1-2.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության: Ձևավորել բառապաշար:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	<p>1-2.Կ.Ս.ՆՍ.3. Կարգավորել և պահպանել աշխատանքային տարածքը:</p>
Ինչպե՞ս են պահվում ստեղծագործությունները: Ովքե՞ր են դրանք պահպանում, հավաքում, և ի՞նչ նպատակով: Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:	<p>1-2.Կ.Ա.ՎՑ. 1. Ընտրել և խմբավորել աշխատանքները, ստեղծել պորտֆոլիո:</p>
Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:	<p>1-2.Կ.Ա.ՎՑ. 2. Խմբով մասնակցել ցուցադրությունների:</p>
Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:	<p>1-2.Կ.Ա.ՎՑ.3. Առաջարկել ցուցադրության արդյունավետ տարբերակներ:</p>
	<p>1-2.Կ.Ա.ՎՄ.1. Բացատրել, թե ինչու են ընտրվել տվյալ աշխատանքները:</p>
	<p>1-2.Կ.Ա.ՎՄ.2. Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p>
	<p>1-2.Կ.Ա.ՔԱ.1. Բացատրել, թե ինչպես են գույները, գծերը և պատկերները դարձել նկար:</p>
	<p>1-2.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p>
	<p>1-2.Կ.Կ.ԱԴ.3. Աշխատանքները կապել սեփական կյանքի փորձի հետ:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: - Ստեղծել աշխատանքային տետր և պորտֆոլիո: - Գաղափարներն արտահայտելիս կիրառել խորհրդանշաններ: - Տեսակավորել և խմբավորել աշխատանքներ՝ ըստ առաջարկված չափանիշների: - Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրիր տարբերակներ: - Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները: - Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը: - Մեկնաբանել և վերլուծել՝ ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ: - Ներկայացնել կարծիք: - Բացատրել, թե ինչու է արվեստը ժամանակից դուրս: 	

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանքակալ խաչվող հասկացություններ
<p>Աշխատանքների ընտրություն: Պորտֆոլիո: Պորտֆոլիոյի կամ թղթապանակների ստեղծման չափանիշները և պայմանները: Նախագիծ Ցուցադրություն: Արդյունավետ ցուցադրություններ կազմակերպելու առանձնահատկությունները</p>	<p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո: Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների: Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար: Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները: Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները: Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Աշխատել խմբով: Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարկաների ցուցադրություն: Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության որակը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<i>Իմ քաղաքը, Իմ գյուղը, Մեր լեռներն ու լճերը, Արհեստներ, Հեքիաթ, Հայկական գորգ, Դիմակահանդես,</i>		
Միջառարկայական կապ		
<p>Մայրենի - բանաստեղծությունների, հեքիաթների, պատմվածքների, առակների ունկնդրում և ընթերցում, մանրապատում ստեղծագործությունների ընթերցում և քննարկում, հատկանիշ ցույց տվող բառերի պատկերավորումներ:</p> <p>Մաթեմատիկա - երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, համեմատում և նկարագրում, չափումների կատարում, դետալների գծագրում:</p> <p>Երաժշտություն - քննարկվող թեմաների, երգերի ունկնդրում, սովորում և կատարում, դերային խաղերի, երաժշտական բեմադրությունների ձևավորում:</p> <p>Ֆիզկուլտուրա - մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում:</p>		

Թատրոն - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում և կերպվորում:
Ես և շրջակա աշխարհը - նկարագրել իրենց զբաղմունքը, նախասիրությունները, հետաքրքրությունները, համեմատել մյուսների հետ:
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
S4, S5, S7, S8, S9, S10, S14, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքները ներկայացնելու, քննարկելու և դատողություններ անելու հմտությունների ձևավորում:	1-2.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության: Ձևավորել բառապաշար:
Ուղղորդող հարցադրում	1-2.Կ.Ա.ՎՄ.2. Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:
Ի՞նչ է պատկերը:	1-2.Կ.Ա.ՔԱ.1. Բացատրել, թե ինչպես են գույները, գծերը և պատկերները դարձել նկար
Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա:	1-2.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել աշխատանքներն ըստ տեսակների:
Ինչպե՞ս գնահատել ստեղծագործությունները:	1-2.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
	1-2.Կ.Ա.Գ.1. Գնահատել իր և ընկերների աշխատանքները:
	1-2.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսաձևի և զգացաձևի: - Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները: - Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը: - Մեկնաբանել և վերլուծել՝ ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ: - Ներկայացնել կարծիք: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման: - Համեմատել ընկերների աշխատանքները: 	

<ul style="list-style-type: none"> - Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ: - Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով: 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Տեսաձև նկատմամբ վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Ստեղծագործության զգայական անդրադարձ:</p> <p>Գնահատում և ինքնագնահատում:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության քննարկում:</p> <p>Կերպարվեստի տեսակները:</p>	<p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Համեմատել՝</p> <ul style="list-style-type: none"> -միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ: -նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ: -միևնույն ժանրի ստեղծագործություններ: <p>Քննարկել, վերլուծել, դասակարգել և գնահատել արվեստի ստեղծագործությունները:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխատանքը:</p> <p>Վերլուծել- Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները:</p> <p>Մեկնաբանել-Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը:</p> <p>Քննարկել - Աշխատանքը հաջողված է, թե՛ ոչ: Այս աշխատանքներից, ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո, և ինչո՞ւ՝ ոչ:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության ձևը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
Միջառարկայական կապ		
<p>Մայրենի- մասնակցել խմբային աշխատանքների՝ պատմություններ հորինելու, թեմատիկ աշխատանքներ ստեղծելու, փոքրիկ ուսումնասիրություններ կատարելու նպատակով:</p> <p>Մաթեմատիկա - ճանաչի որոշակի հատկություններով օժտված առարկաները (գույն, ձև, չափս, նյութ),մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, համեմատում և նկարագրում, չափումների կատարում, դետալների գծագրում:</p>		

<p>Երաժշտություն - քննարկել թեմաներ, ունկնդրել, սովորել և կատարել երգեր, դերային խաղեր, պատրաստել երաժշտական բեմադրություններ:</p> <p>Ֆիզկուլտուրա - մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում:</p> <p>Տեխնոլոգիա - նկարագրել /ներկայացնելի կենցաղային պարզագույն առարկաների ձևավորման նպատակը, ցուցադրի ձևավորման նմուշօրինակներ:</p> <p>Ես և շրջակա աշխարհը - բերել լույսի աղբյուրների օրինակներ՝ բնական և արհեստական:</p>
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>
<p>S4, S5, S7, S8, S9, S10, S14, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32</p>

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստի ստեղծագործությունները ունեն տարիք, և կարելի է որոշել, թե ինչպես են դրանք ստեղծվել:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը ուսումնասիրելու կարողությունների ձևավորում:</p>	<p>1-2.Կ.Ս.ՆՄ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր՝ հետաքրքիր աշխատանքներ ստանալու նպատակով: Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ նաև թափոններից:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության: Ձևավորել բառապաշար:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց շրջապատը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը:</p> <p>Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p>	<p>1-2.Կ.Ա.ՔԱ.1. Բացատրել, թե ինչպես են գույները, գծերը և պատկերները դարձել նկար</p> <p>1-2.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել աշխատանքներն ըստ տեսակների:</p> <p>1-2.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>1-2.Կ.Ա.Գ.1. Գնահատել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ԱՏ.1. Սեփական աշխատանքները ներկայացնի տեղնուլոգիական նոր մոտեցումներով:</p> <p>1-2.Կ.Ս.ԱՏ.2. Վերլուծել, թե ինչ նյութեր և միջոցներ են օգտագործում նկարիչները:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ստանալ ծավալային պատկերներ: - Փորձարկել նյութերը և գործիքները: - Միավորել և առանձնացնել նյութերը: - Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: - Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: 	

<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսաձևի և զգացաձևի: - Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները: - Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը: 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Նորարարությունները, տեխնոլոգիաները և արվեստը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործություններում ներկայացված պատմությունները:</p> <p>Ինչի՞ մասին են պատմում թանգարանի հնագույն ցուցանմուշները:</p> <p>Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Ի՞նչ է պատկերել արվեստագետը:</p> <p>Ո՞րն է ստեղծագործության արտահայտած իմաստը:</p> <p>Ինչո՞ւ են արվեստագետները ստեղծագործում:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը:</p> <p>Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ:</p> <p>Կազմակերպել քննարկումներ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ովքե՞ր են արվեստագետները: - Որտե՞ղ են ստեղծագործում: - Ի՞նչ գործիքներ են կիրառում: - Ի՞նչ ստեղծագործություններ են ստեղծում: - Որտե՞ղ կարելի է տեսնել ստեղծագործությունները, հարցերի շուրջ: <p>Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատքները ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության որակը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Հայկական մանրանկարչության, խեցեգործության, ճարտարապետության նմուշներ: Խաչքար, խճանկար:</i></p>		

Միջառարկայական կապ
<p>Մայրենի - մասնակցել խմբային աշխատանքների: Պատմել ապրածը, դիտածը, ընթերցածը, արտահայտել սեփական զգացումները, ցանկությունները:</p> <p>Մաթեմատիկա - ճանաչել որոշակի հատկություններով օժտված առարկաներ (գույն, ձև, չափս, նյութ), պատկերել մարմիններ, տարբեր առարկաներ, համեմատել և նկարագրել, կատարել չափումներ, գծագրել դետալների:</p> <p>Երաժշտություն - քննարկել թեմաներ, ունկնդրել, սովորել և կատարել երգեր, դերային խաղեր, պատրաստել երաժշտական բեմադրություններ:</p> <p>Ֆիզկուլտուրա - մարմնամարզություն, պահպանել անձնական հիգիենան, սեփական անձի նկատմամբ զանգացնել հարգանք և հոգատարություն:</p> <p>Տեխնոլոգիա - նկարագրել /ներկայացնել կենցաղային պարզագույն առարկաների ձևավորման նպատակը, ցուցադրել ձևավորման նմուշօրինակներ:</p> <p>Ես և շրջակա աշխարհը - թվարկել և տարբերակել դրական և բացասական հույզերը, հույզեր արտահայտող բառերը, միմիկաներն ու այլ արտահայտամիջոցները, ձևերը:</p> <p>Օտար լեզուներ - շատ պարզ բառերով և շատ կարճ նախադասություններով ներկայանալ ու ներկայացնել իր դասընկերներին:</p>
Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ
S4, S5, S7, S11, S12, S14, S15, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:	1-2.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության: Ձևավորել բառապաշար:
Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:	1-2.Կ.Ա.ՔԱ.1. Բացատրել, թե ինչպես են գույները, գծերը և պատկերները դարձել նկար 1-2.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել աշխատանքներն ըստ տեսակների:
Ուղղորդող հարցադրում	1-2.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց կյանքը:	1-2.Կ.Ա.ԱՊ.1. Հայտնել կարծիք արվեստի տեսակների մասին
Ինչպե՞ս են արվեստագետները օգտագործում տարբերն ու սկզբունքները իրենց աշխատանքներում:	1-2.Կ.Ա.ԱՊ.2. Կարծիք հայտնել հայազգի արվեստագետների ստեղծագործությունների մասին: 1-2.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը առօրյայում:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: - Անվանել նյութերն ու գործիքները: 	

- Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները:
- Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը:
- Մեկնաբանել և վերլուծել՝ ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ:
- Ներկայացել կարծիք:
- Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին:
- Խմբավորել և մեկնաբանել ստեղծագործություններն ըստ տեսակների:
- Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները:
- Ճանաչել, տարբերել և գնահատել հայկական արվեստը ներկայացնող աշխատանքները:
- Բացատրել, թե ինչո՞ւ է արվեստը ժամանակից դուրս:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Կերպարվեստի և դիզայնի տարրերը ստեղծագործություններում:</p> <p>Կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը</p> <p>Հայկական կերպարվեստ</p> <p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստ:</p> <p>Հայ արվեստագետների առանձին ստեղծագործություններ:</p>	<p>Դասակարգել ստեղծագործություններում հադիպող կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները (գույն, գիծ, ձև, պատկեր, մակերես):</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում պատկերված ազգային ինքնություն արտահայտող առարկաները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների: Որոշել ե՞րբ են ստեղծվել դրանք:</p> <p>Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:</p> <p>Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում:</p> <p>Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Վերլուծել-Կերպարվեստի ո՞ր տարրերն են կիրառված: Ի՞նչ դեր են խաղում այդ տարրերը:</p> <p>Մեկնաբանել - Ի՞նչ է պատմում նկարիչը: Եթե ձայները փոխանցելու հնարավորություն լիներ, ի՞նչ ձայներ կլսվեին:</p> <p>Քննարկել - Ի՞նչ է պակասում նկարում: Եթե այո, ապա, ինչո՞ւ:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության որակը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Մ. Սարյան, Հ. Հովնաթանյան, Վ. Սուրենյանց, Վան Գոզի, Սեզանի և Սարյանի, Խանջյանի նատյուրմորտների համեմատություն</i>
Միջառարկայական կապ
<p><i>Մայրենի</i> - մարդկանց, վայրերի, իրադարձությունների, առարկաների, երևույթների նկարագրություններ՝ պարզ արտահայտելով մտքերն ու զգացումները</p> <p><i>Մաթեմատիկա</i> - գտնել ծանոթ երկչափ պատկերներ երկրաչափական մարմինների մակերևույթների վրա:</p> <p><i>Երաժշտություն</i> - ստեղծագործության բովանդակության, տպավորությունների ու զգացողությունների արտահայտում, ստեղծագործության տեսակը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան ճանաչելու կարողություններ:</p> <p><i>Թատրոն</i> - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում:</p> <p><i>Ես և շրջակա աշխարհը</i> - տարբերակել իր անցյալը, ներկան և ապագան, նկարագրել իրադարձությունները տարբեր ժամանակներում:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնադրյունների հետ
S12, S16, S17, S18, S19, S24, S26, S27, S31, S32

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻԶՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ	
Նպատակը	Վերջնադրյուններ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով:</p> <p>Մեր իրականության վրա արվեստի ազդեցության գիտակցության ձևավորում:</p>	<p>1-2.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ստեղծել աշխատանքներ ըստ թեմայի, գաղափարի, սկզբունքի, բառակապակցության: Ձևավորել բառապաշար:</p> <p>1-2.Կ.Ա.ՔԱ.1. Բացատրել, թե ինչպես են գույները, գծերը և պատկերները դարձել նկար:</p> <p>1-2.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից:</p> <p>1-2.Կ.Կ.ԱԴ.2. Ներկայացնել մշակութային հաստատություններն ըստ նշանակության:</p> <p>1-2.Կ.Կ.ԱԴ.3. Աշխատանքները կապել սեփական կյանքի փորձի հետ:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	
<ul style="list-style-type: none"> - Ի՞նչ է արտահատում արվեստը: - Ի՞նչպես են ստեղծագործում արվեստագետները: - Ինչո՞ւ է դա կարևոր: 	

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը:
- Անվանել նյութերն ու գործիքները:
- Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները:
- Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը:
- Մեկնաբանել և վերլուծել՝ ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ:
- Ներկայացնել կարծիք:
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Մեկնաբանել մշակութային հաստատություններում աշխատողների դերը և նշանակությունը:
- Բացատրել, թե ինչու է արվեստը ժամանակից դուրս:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստ և իրականություն Արվեստը մեր շրջապատում Արվեստագիտական մասնագիտություններ</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը: Քննարկել արվեստի դերը: Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը: Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը: Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ:</p>	<p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրել տարբեր մարդկանց պատմությունները, ստեղծագործությունները, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Ծննդյան տարեդարձ, Ազգային տոն, Եկեղեցական տոն, Սուրբ Ծննդյան տոներ, Գիտության օր, Թարգմանչաց տոն,</i>
Միջառարկայական կապ
<p><i>Մայրենի</i> - մարդկանց, վայրերի, իրադարձությունների, առարկաների, երևույթների նկարագրություններ՝ պարզ արտահայտելով մտքերն ու զգացումները</p> <p><i>Մաթեմատիկա</i> - գտնել ծանոթ երկչափ պատկերներ երկրաչափական մարմինների մակերևույթների վրա:</p> <p><i>Երաժշտություն</i> - ստեղծագործության բովանդակության, տպավորությունների ու զգացողությունների արտահայտում, ստեղծագործության տեսակը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան ճանաչելու կարողություններ:</p> <p><i>Թատրոն</i> - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում:</p> <p><i>Ես և շրջակա աշխարհը</i> - տարբերակել անցյալը, ներկան և ապագան, նկարագրի իրադարձությունները տարբեր ժամանակներում:</p> <p><i>Օտար լեզուներ</i> - ազգային, եկեղեցական, պետական տոները այլ երկրներում:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
S12, S16, S17, S18, S19, S24, S26, S27, S31, S32

3-4-ԴԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ձևավորել ստեղծագործական աշխատանքներում նյութերը, մեթոդները և միջոցները փորձարկելու, ընտրություն կատարելու կարողություններ:	<p>3-4.Կ.Ս.ՆՄ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու հետաքրքիր մոտեցումներ /2D, 3D/:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում, ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում:	3-4.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:
Ի՞նչ են պատկերում արվեստագետները:	3-4.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:
Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ:	3-4.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:
Կարո՞ղ է դասարանը վերածվել արվեստանոցի:	3-4.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ստեղծել կրկնօրինակներ: – Փորձարկել նյութերը և գործիքները: – Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: – Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: – Կառուցել որևէ ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ՝ պահպանելով ոճը: – Անվանել նյութերն ու գործիքները: – Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: – Համեմատել նյութերը: – Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարտելուց հետո կարգի բերել տարածքը: – Արտահայտել իր հետաքրքրությունների շրջանակը: – Կատարել ճեպանկարներ, նախագծել և պատրաստել տիկնիկներ (մարիոնետներ) ներկայացման համար: – Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես 	

<p>կրած հուզական վերաբերմունք:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ: – Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները: 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքի համար կիրառվող գործիքները, նյութերը և հնարները: Հարթ և ծավալային պատկերներ Ծավալային պատկերներ: Մետաղալարը կամ պլաստիկը՝ որպես գեղարվեստական նյութ: Հարթության վրա առարկաների տեղաբաշխումը: Գունանկար, գծանկար, տպագրություն/դաջվածք, ծավալային աշխատանքների կատարման մեթոդները: Դաջվածքի համար կիրառվող միջոցների օգտագործման կանոններ: Մասնագիտական բառապաշար: Անվտազության կանոններ:</p>	<p>Վարժություններ տարբեր որակների և գույների թղթերի վրա: Նկարչական միջոցների փորձարկում՝ մատիտներ, յուղամատիտներ, մարկերներ, վրձիններ, ներկերի: Աշխատանքներ կավով կամ պլաստիլինով: Գծանկարչական և գեղանկարչական նյութերի փորձարկում: Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, անհագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): Դիտում և ուսումնասիրում: Վերացական հորինվածքների ստեղծում բնական մոտիվների հիման վրա /2D, 3D: Կազմման տարբերակներ՝ միմյանց և թղթի կենտրոնի նկատմամբ պատկերների սիմետրիկ և ոչ սիմետրիկ տեղաբաշխմամբ. Աշխատանքների անվանում: Ժողովրդական հեքիաթի բեմականացման համար նյութերի ընտրություն, էսքիզներ, նկարագրողական աշխատանքներ:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ ներկանյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Տիկնիկային ներկայացման էսքիզներ, Տարբեր ժողովուրդների տարազներ, Տարվա եղանակներ, Անիվից մինչև հրթիռ, Չափումներ, չափման միավորներ, Ժողովրդական ավանդույթների հիմնական նկարագրությունը՝ տարազ, դիմակ, թմբուկ, երաժշտական գործիքներ,</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p>Մայրենի. Տարբեր ձևերով և եղանակներով լսածի, ընթերցածի, դիտածի վերարտադրում, տարաբնույթ երևույթների նկարագրություն, դրանց փոխկապակցվածության մեկնաբանում:</p>		

<p>Մաթեմատիկա. երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, դեկորացիաներ պատրաստելիս չափումների կատարում, դետալների գծագրում: Մաթեմատիկական գործողությունների կատարում:</p> <p>Երաժշտություն - հայ ժողովրդական ծեսեր, խոսակցական և երաժշտական ինտոնացիաները ժողովրդական ծեսերում: Ժողովրդական ավանդույթներ, տոնախմբություններ:</p> <p>Տեխնոլոգիա - նյութերի մշակման տեխնոլոգիաներ /ծալում, կտրում, մակակտրում, սոսնձում, ներկում, գծանշում/:</p> <p>Ֆիզկուլտուրա - մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում:</p> <p>Թաստրոն - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում:</p> <p>Ես և շրջակա աշխարհը - նպատակ, նպատակին տանող ճանապարհ ու քայլաշար, որոշումների կայացում:</p>
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>
<p>S4, S5, S9, S10, S14, S16, S18, S24, S32, S34</p>

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ԿԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ծանոթանալ գրագետ ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու տարրերին ու սկզբունքներին:</p>	<p>3-4.Կ.Ս.ՆՍ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու հետաքրքիր մոտեցումներ /2D, 3D:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները օգտագործում գիծը, գույնը:</p> <p>Ի՞նչ է հարկավոր իմանալ գրագետ աշխատելու համար:</p> <p>Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի օրինաչափություններ:</p>	<p>3-4.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆՍ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ԴՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը: Ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ, միասնականություն, մակերես:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ԴՏ.2. Կիրառել կերպարվեստի տարրերը բնօրինակից պատկերելու և թեմատիկ աշխատանքների միջոցով:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p>

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ:
- Ստեղծել կրկնօրինակներ,:
- Փորձարկել նյութերը և գործիքները,:
- Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները:
- Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը:
- Կառուցել որևէ ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ՝ պահպանելով ոճը:
- Անվանել նյութերն ու գործիքները:
- Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար:
- Համեմատել նյութերը:
- Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարելուց հետո կարգի բերել տարածքը:
- Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և միասնականություն:
- Կիրառել սառը և տաք գույները աշխատանքներին արտահայտչականություն հաղորդելու համար:
- Արտահայտել իր հետաքրքրությունների շրջանակը:
- Կատարել ճեպանկարներ, նախագծել և պատրաստել տիկնիկներ (մարիոնետներ) ներկայացման համար:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Կերպարվեստի տարրերը՝ ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ, միասնականություն, մակերես:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործություններում և շրջակա միջավայրում առկա պատկերներ, ձևեր, գույներ:</p> <p>Հեռու - մոտ</p> <p>Խոսք-պատկեր- շարժում:</p> <p>Դեկորտիվ - կիրառական արվեստ:</p> <p>Կրկնօրինակում:</p> <p>Դեկորատիվ հորինվածք՝ համաչափություն,</p>	<p>Վարժություններ գույներով և գուներանգներով:</p> <p>Գծերի, ձևերի, երկրաչափական պատկերների միջոցով ճանաչելի պատկերների և հորինվածքների ստեղծում:</p> <p>Միայն գծի միջոցով պարզ պատկերների, ձևերի և առարկաների պատկերում:</p> <p>Ուրվագծերի, նշանների, նախշերի պատկերում:</p> <p>Բնապատկերի կատարում գծի միջոցով:</p> <p>Շրջապատում, բնության գրկում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներից խուսափելու և ճիշտ կողմնորոշվելու քայլերի պատկերում : Տարածքի, հատակագծի, հ.ս., հ.վ., ա.ե., ա.մ.,</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ ներկանյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերություն-</p>

<p>անհամափառություն, հավասարակշռություն: Ուրվապատկերներ, նշաններ և խորհրդանիշներ: Զարդանախշ: Ռիթմ: Ծավալ:</p>	<p>կողմերի նշումներով քարտեզագրումներ: Շրջապատում, բնության մեջ, արվեստի ստեղծագործություններում և ճարտարապետական կոթողներում ձևերի և պատկերների տեսակների բացահայտում: Տարբեր նյութերով և միջոցներով երկրաչափական, բուսական և կենդանական ձևերի պատկերում: Նախշերի կատարում, կիրառական արվեստի նմուշների պատկերագրում, շնորհավորական բացիկների պատրաստում և ձևավորում: Պարզ պատկերների, ձևերի և առարկաների պատկերում և գունավորում: Պարզ երկրաչափական, բուսական կամ կենդանական պատկերների միջոցով կոլլաժների պատրաստում: Խճանկար: Ուրվապատկերների, նշանների, նախշերի և խորհրդանիշերի պատկերում կամ պատրաստում (2D, 3D): Պարզ երկրաչափական, բուսական կամ ազատ ձևերի միջոցով բնապատկերի, դիմանկարի կամ նատյուրմորտի կատարում:</p>	<p>ները: Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Ընտանի և վայրի կենդանիներ, Ջուր, Գլոբուս, Տիեզերք, Երկնային մարմիններ, Բնության երևույթներ, Տարբեր ժողովուրդների երաժշտական գործիքներ, Մենք բոլորս տարբեր ենք, Բնապահպանական պաստառներ,</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p>Մայրենի - տարբեր ձևերով և եղանակներով լսածի, ընթերցածի, դիտածի վերարտադրում, տարաբնույթ երևույթների նկարագրություն, դրանց փոխկապակցվածության մեկնաբանում: Մաթեմատիկա - երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, դեկորացիաներ պատրաստելիս չափումների կատարում, դետալների գծագրում: Գործողությունների կատարում: Տեխնոլոգիա - նյութերի մշակման տեխնոլոգիաներ /ծալում, կտրում, մակակտրում, սոսնձում, ներկում, գծանշում/ Երաժշտություն - երաժշտության արտահայտչական և նկարագրական հնարավորությունները: Ֆիզկուլտուրա. մարմնամարզության, անձնական հիգիենայի պահպանում, սեփական անձի նկատմամբ հարգանքի և հոգատարության զարգացում: Թատրոն - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում: Ես և շրջակա աշխարհը - նպատակ, նպատակին տանող ճանապարհ ու քայլաշար, որոշումների կայացում:</p>		

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

S 3, S4, S5, S8, S9, S10, S12, S16, S17, S18, S19, S26, S32, S34

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Բացատրել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D և 3D աշխատանքներ ստեղծելու առանձնահատկությունները:	3-4.Կ.Ս.ՆՄ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու հետաքրքիր մոտեցումներ /2D, 3D:
Ուղղորդող հարցադրում	3-4.Կ.Ս.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում:	3-4.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:	3-4.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:
Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:	3-4.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:
Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:	3-4.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ստեղծել կրկնօրինակներ: - Փորձարկել նյութերը և գործիքները: - Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: - Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: - Կառուցել որևէ ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ՝ պահպանելով ոճը: - Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարելուց հետո կարգի բերել տարածքը: - Արտահայտել իր հետաքրքրությունների շրջանակը: - Կատարել ճեպանկարներ, նախագծել և պատրաստել տիկնիկներ (մարիոնետներ) ներկայացման համար: - Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք: 	

<ul style="list-style-type: none"> - Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագրել, ուղղորդել և այլն): 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գրական ստեղծագործության ձևավորում կամ պատկերագրողում:</p> <p>Պատկերում բնօրինակից:</p> <p>Դիմանկար, ինքնանկար:</p> <p>Բնանկար</p> <p>Նատյուրմորտ</p> <p>Իրականության, բնության որոշ երևույթների, կենցաղային թեմաներ:</p> <p>Թեմատիկ հորինվածք:</p>	<p>Համաչափության, գծերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և ստեղծագործական աշխատանքներ:</p> <p>Դիմագծերի ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Թեմատիկ նկարչությունը պետք է իրականացվի դիտման, պատկերացման, հիշողության և հեքիաթների ձևավորման միջոցով:</p> <p>Առարկաների պատկերում (ավարտված) ճեպանկար, բնօրինակից, երևակայությամբ և հիշողությամբ, եթե առարկան հնարավոր չէ գննել:</p> <p>Ծառերի, թռչունների, կենդանիների ուրվապատկերի ստեղծում (նկարչական նյութը՝ ջրաներկ, գուաշ, գունամատիտ, մոմակավիճներ, սպիտակ կամ երանգավոր թղթի վրա) առանց նախօրոք մատիտով արված նկարի:</p> <p>Կենդանիների, թռչունների և մարդու մարմնի պատկերում:</p> <p>Նատյուրմորտների, աշնանային և գարնանային ծաղիկների պատկերում:</p> <p>Աշնանային և գարնանային բնության էտյուդային պատկերում (պլեներ) կամ պատկերում հիշողությամբ:</p> <p>Բնօրինակից, հիշողությամբ և պատկերացմամբ կենցաղային տարբեր իրերի՝ մրգերի, բանջարեղենի, ծաղիկների պատկերում (ներառյալ ճեպանկարում):</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ ներկանյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Տարերք, Երաժշտություն, Հեքիաթի կամ պատմվածքի ձևավորում, Մայրամուտ, Թավուտ անտառում, Բերքահավաք, Իմ ծնողների դիմանկարները, Ձմեռային ձնակույտեր, Հեքիաթային անտառում, Խատուտիկները դաշտում, Անտառի բացատ, Երեկոյան քաղաքը, Հեքիաթ տաք և սառը գույների մասին, Երկու առարկայից կազմված պարզ նատյուրմորտներ,</i>
Միջառարկայական կապ
<p><i>Մայրենի</i> - սիրելի զբաղմունքի, մարդկանց, խաղալիքների, մասին զրույցներ, գովազդվող առարկայի բնութարումներ, հրավիրատումս, բացիկ:</p> <p><i>Մաթեմատիկա</i> - երկրաչափական պատկերների և մարմինների օգտագործմամբ ձևավորման աշխատանքների իրականացում, մարմինների, տարբեր առարկաների պատկերում, համեմատում և նկարագրում, դեկորացիաներ պատրաստելիս չափումների կատարում, դետալների գծագրում:</p> <p><i>Երաժշտություն</i> - ստեղծագործության բովանդակության, տպավորությունների ու զգացողությունների արտահայտում, ստեղծագործության տեսակը, բնույթը, տեմպը, դինամիկան ճանաչելու կարողություններ:</p> <p><i>Թատրոն</i> - թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների, նրանց զգեստների պատկերում: Թատերային ներկայացման ձևավորումների, հրավիրատումների, աֆիշների պատրաստում:</p> <p><i>Տեխնոլոգիա</i> - նոր մտքի ձևակերպումներ, նորարարության հիմնավորումի և կարևորում:</p> <p><i>Ես և շրջակա աշխարհը</i> - հորիզոնի հիմնական և միջանկյալ կողմեր և կողմնորոշում դրանցով,:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
S4, S5, S7, S8, S9, S10, S16, S17, S18, S19, 26, S31, S32

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ցուցադրություններ կազմակերպելու հմտությունների ձևավորում: Ստեղծագործությունները ներկայացնելու հմտությունների ձևավորում:	<p>3-4.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆՍ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են պահվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Ովքե՞ր են դրանք պահում, հավաքում, և ի՞նչ նպատակով:</p> <p>Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:</p>	<p>3-4.Կ.Ա.ՎՑ. 1. Ընտրել տարվա ընթացքում կատարված աշխատանքներից ցուցադրման համար:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՎՑ. 2. Խմբով աշխատել ցուցադրություններ կազմակերպելու նպատակով:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՎՑ.3. Ընտրել ցուցադրության համար ոչ ավանդական տարբերակ:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՎՍ. 1. Ընտրել ստեղծագործություններ, և քննարկել դրանք ծնողի, դասընկերոջ կամ ուսուցչի հետ՝ բացատրել, թե ինչպես է կատարվել աշխատանքը:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՎՍ. 2. Բացատրել, թե ինչպես է ընտրել նկարներ՝ ցուցադրություն կազմակերպելիս:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՔԱ.1. Ճանաչել կերպարվեստի հիմնական տարրերը:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>3-4.Կ.Կ.ԱՂ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը իր շրջապատում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել նյութերը: - Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարելուց հետո կարգի բերել տարածքը: - Ընտրել, ցուցադրել և նկարագրել պորտֆոլիոյի համար ընտրված աշխատանքները: - Տեսակավորել և խմբավորել աշխատանքներ՝ ըստ առաջարկված չափանիշների: - Ցուցադրել տիկնիկային ներկայացում: - Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրքիր տարբերակներ: - Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար: - Ձևակերպել հարցերը, թե ինչի շուրջ է ծավալելու քննարկում: - Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և 	

<p>դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքներում ցուցադրվող մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Աշխատանքների ընտրություն՝ չափանիշները և պայմանները: Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ: Նախագիծ: Խմբային, դասարանային կամ դպրոցական միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր և ներկայացում: Ցուցադրություն: Արդյունավետ ցուցադրություններ կազմակերպելու չափանիշները:</p>	<p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո: Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների: Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար: Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները: Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները: Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Աշխատել խմբով: Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարկաների ցուցադրություն: Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության ձևը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Թեմատիկ, տարեկան, կիսամյակային աշխատանքների ցուցադրություն: Ինտեգրված դասընթացի արդյունքների ամփոփում: Տիկնիկային կամ թատերային ներկայացում, Օրհասական խաղիկների, երգերի և պարերի բեմականացում (ինտեգրված)</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Մայրենի</i> -կազմել երկխոսության հարցեր, վարել երկխոսություն տարբեր մարդկանց հետ, կատարել նշումներ և ամբողջացնի դրանք մի քանի նախադասություններով:</p>		

Մաթեմատիկա - կատարել ճշմարիտ և ոչ ճշմարիտ դատողություններ

Երաժշտություն- արտահայտել ստեղծագործության բովանդակությունը, տպավորությունները ու զգացողությունները, բացահայտել ստեղծագործության տեսակը, բնույթը, տեմպը, ճանաչել դինամիկան, կազմակերպել դերային խաղեր, կատարել բեմադրությունների երաժշտական ձևավորում:

Ֆիզիկուլտուրա- տարբեր իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու, նպատակասլացություն և որոշումներ կայացնելու ունակություն:

Թատրոն- թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում:

Ես և շրջակա աշխարհը- դիտարկել և մեկնաբանել, թե ինչպես կարող են իր նախասիրությունները, հետաքրքրություններն ու սովորությունները պայմանավորել իր նպատակները:

Օտար լեզուներ - իր և իր շրջապատի մասին գրույցներ՝ գործածելով շատ պարզ բառեր ու նախադասություններ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

S4, S5, S7, S8, S9, S10, S14, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքը մեկնաբանելու, քննարկելու, գնահատելու հմտությունների ձևավորում:	3-4.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար: 3-4.Կ.Ա.ՔԱ.1. Ճանաչել կերպարվեստի հիմնական տարրերը:
Ուղղորդող հարցադրում	3-4.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները:
Ի՞նչ է պատկերը:	3-4.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա:	3-4.Կ.Ա.Գ.1. Բացարել, թե ինչու է հավանում նկարը: 3-4.Կ.Ա.Գ.2. Գնահատել ստեղծագործական կարողությունները:
Ինչպե՞ս գնահատել ստեղծագործությունները:	3-4.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործություններում պատկերված միևնույն երևույթի տարբեր արտահայտությունները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել նյութերը: 	

- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներագրել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Քննարկումներ ստեղծագործական աշխատանքներում կերպարվեստի տարրերի և սկզբունքների շուրջ:</p> <p>Ստեղծագործության զգայական անդրադարձ՝ արտահայտչամիջոցների կիսման վերաբերյալ:</p> <p>Ստեղծագործության քննական անդրադարձ՝ թեմայի մեկնաբանման վերաբերյալ:</p> <p>Գնահատման չափանիշներ:</p>	<p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Համեմատել.</p> <ul style="list-style-type: none"> - միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքները: - նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքները: - Միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների <p>Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում:</p> <p>Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխատանքը:</p> <p>Վերլուծել- Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները:</p> <p>Մեկնաբանել- Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության ձևը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>

	<p>Քննարկել - Աշխատանքը հաջողված է, թե՛ ոչ: Այս աշխատանքներից ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո, և ինչո՞ւ՝ ոչ: Կատարել ստեղծագործությունների չրս փուլային վերլուծություն:</p>	
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p>Մայրենի - կազմել երկխոսության հարցերը, վարել երկխոսություն տարբեր մարդկանց հետ, կատարել նշումներ և ամբողջացնի դրանք մի քանի նախադասություններով: Հասկանալ նկարը, արտահայտել մտքեր պատկերվածի վերաբերյալ:</p> <p>Մաթեմատիկա- ճշմարիտ և ոչ ճշմարիտ դատողություններ</p> <p>Երաժշտություն- քննարկվող թեմաների, տարբեր տառերի մասին երգերի ունկնդրում, սովորում և կատարում, դերային խաղերի, բեմադրությունների երաժշտական ձևավորում:</p> <p>Ֆիզկուլտուրա- տարբեր իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու, նպատակասլացություն և որոշումներ կայացնելու ունակություն:</p> <p>Թատրոն- թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների մեկնաբանություններ:</p> <p>Ես և շրջակա աշխարհը- շրջապատի մարդկանց հետ փոխհարաբերությունները:</p> <p>Օտար լեզուներ - սեփական կարծիք, վերաբերմունք, զգացմունք հայտնելու հմտությունների ձևավորում:</p>		
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>		
<p>S4, S5, S7, S8, S9, S10, S14, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32</p>		

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ներկայացնել, որ արվեստի ստեղծագործությունները ունեն տարիք, և կարելի է որոշել, թե ինչպես են դրանք ստեղծվել:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը ուսումնասիրելու հմտությունների ձևավորում:</p>	<p>3-4.Կ.Ս.ՆՄ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու հետաքրքիր մոտեցումներ /2D, 3D:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՔՄ.1. Ճանաչել կերպարվեստի հիմնական տարրերը:</p> <p>3-4.Կ.Ա.ՔՄ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց, նրանց շրջապատը և կենցաղը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p>	<p>3-4.Կ.Ս.ԱՍ.1. Սեփական աշխատանքները ներկայացնել տեխնոլոգիական նոր մոտեցումներով:</p> <p>3-4.Կ.Ս.ԱՍ.2. Վերլուծել, թե ինչ նյութեր և միջոցներ են օգտագործում նկարիչները, քանդակագործներն ու ճարտարապետները:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ստեղծել կրկնօրինակներ: - Փորձարկել նյութերը և գործիքները: - Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: - Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը: - Կառուցել որևէ ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ՝ պահպանելով ոճը: - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսաձևի և զգացաձևի: - Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները,: - Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը: Անվանել նյութերն ու գործիքները,: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել նյութերը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: - Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և 	

<p>դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ճանաչել և քննարկել որոշակի ժամանակաշրջանում, որոշակի մշակույթի պատկանող արվեստի ստեղծագործությունը: - Նշել հիմնական նյութերը, գործիքները և տեխնոլոգիաները որոնք ապահովել են ստեղծագործության որակը: - Քննել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ օգտագործված նյութերի և միջոցների: 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Նորարարությունները, տեխնոլոգիաները և արվեստը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունում ներկայացված միտքը:</p> <p>Ինչի՞ մասին են պատմում թանգարանի ցուցանմուշները:</p> <p>Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Ի՞նչ է պատկերել արվեստագետը:</p> <p>Ո՞րն է ստեղծագործության արտահայտած իմաստը:</p> <p>Ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ թեման:</p> <p>Ի՞նչ նյութեր են օգտագործված:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը:</p> <p>Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ:</p> <p>Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատքները ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության որակը տարբեր ընկալումներ է առաջացնում):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Կենցաղային ժանր, Դիմանկարի ժանր: Խեցեգործության, գորգերի և կարպետների նմուշներ: Հայկական մանրանկարչություն: Կացուշիկա Հոկուսաի, «Ֆրանցիսկ I-ի ձիով դիմանկարը», Ֆրանսուա Կլուե,</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p>Մայրենի - կազմել երկխոսության հարցերը, վարել երկխոսություն տարբեր մարդկանց հետ, կատարել նշումներ և ամբողջացնել դրանք մի քանի նախադասություններով: Հասկանալ նկարը, արտահայտել մտքեր պատկերվածի վերաբերյալ:</p> <p>Մաթեմատիկա- ճշմարիտ և ոչ ճշմարիտ դատողություններ</p>		

Երաժշտություն- քննարկվող թեմաների, տարբեր երգերի ունկնդրում, դերային խաղերի, բեմադրությունների երաժշտական ձևավորում:
Ֆիզկուլտուրա- տարբեր իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու, նպատակասլացություն և որոշումներ կայացնելու ունակություն:
Թատրոն- թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների մեկնաբանություններ:
Ես և շրջակա աշխարհը- շրջապատի մարդկանց հետ փոխհարաբերությունները:
Օտար լեզուներ - սեփական կարծիք, վերաբերմունք, զգացմունք հայտնելու հմտությունների ձևավորում:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

S4, S5, S7, S11, S12, S14, S15, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում: Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:	3-4.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար: 3-4.Կ.Ա.ՔԱ.1. Ճանաչել կերպարվեստի հիմնական տարրերը: 3-4.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները: 3-4.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:
Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց կյանքը: Որքա՞ն վաղուց են մարդիկ սկսել ստեղծագործել	3-4.Կ.Ա.ԱՊ.1. Ներկայացնել գիտելիքներ արվեստի պատմությունից: 3-4.Կ.Ա.ԱՊ.2. Ներկայացնել հայկական կերպարվեստի գերադասած արվեստագետներին: 3-4.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը շրջապատում:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ստեղծել կրկնօրինակներ: - Փորձարկել նյութերը և գործիքները: - Հավաքել, տեսակավորել, ընտրել նյութերը և գործիքները: 	

- Նկարագրել և բացատրել աշխատանքի ընթացքը:
- Կառուցել որևէ ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ՝ պահպանելով ոճը:
- Անվանել նյութերն ու գործիքները:
- Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսաձևի և զգացածի:
- Նկարագրել արվեստի ստեղծագործությունները:
- Մեկնաբանել, թե ինչպես են դրանք արտահայտում մարդկանց կյանքն ու գործունեությունը: Անվանել նյութերն ու գործիքները:
- Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար:
- Համեմատել նյութերը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Քննել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն ըստ՝
 - ժամանակաշրջանների,
 - արվեստագետների,
 - մշակույթների,
 - պատմական,
 - ժամանակաշրջանի,
 - ավանդույթների և այլն:
- Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին: Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները:
- Ճանաչել, տարբերել և գնահատել արվեստի աշխատանքները:
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Աշխարհին հայտնի ստեղծագործությունները: Արվեստի գործերի գեղագիտական արժեքը: Կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը: Հայկական կերպարվեստ:	Դասակարգել ստեղծագործություններում հաղիպող կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները (գույն, գիծ, ձև, պատկեր, մակերես): Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում պատկերված ազգային ինքնություն արտահայտող առարկաները: Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների: Որոշել ե՞րբ են ստեղծվել դրանք: Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:	Պատճառ և հետևանք: Պատկեր և ազդեցություն կապը՝ ցուցադրության նպատակը կարող է տարբեր ընկալումներ է առաջացնել: Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել

<p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստ:</p> <p>Հայ արվեստագետների առանձին ստեղծագործություններ:</p>	<p>Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում:</p> <p>Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Վերլուծել- Կերպարվեստի ո՞ր տարրերն են կիրառված: Ի՞նչ դեր են խաղում այդ տարրերը:</p> <p>Մեկնաբանել - Ի՞նչ է պատմում նկարիչը: Եթե ձայները փոխանցելու հնարավորություն լիներ, ի՞նչ ձայներ կլսվեին:</p> <p>Քննարկել - Ի՞նչ է պակասում նկարում: Եթե այո, ապա, ինչո՞ւ:</p> <p>Կատարել ստեղծագործությունների չորս փուլային վերլուծություն:</p>	<p>պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Լեոնարդո դա Վինչի, Վան Գոգ, Վ. Սուրենյանց, Գ. Բաշինջաղյան, Հովնաթանյաններ</i></p> <p><i>Հայկական խեցեգործություն, Հայկական գորգ, Հայկական զարդարվեստ</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p>Մայրենի- ունկնդրածի կամ ընթերցածի վերաբերյալ հույզերի ու մտքերի արտահայտում խոսքի, ինչպես նաև ժեստերի, դիմախաղի, մարմնի լեզվի միջոցով, ուրիշների հույզերի նկատմամբ համապատասխան վերաբերմունք դրսևորում: Հասկանալ նկարը, արտահայտել մտքեր պատկերվածի վերաբերյալ:</p> <p>Մաթեմատիկա- ճշմարիտ և ոչ ճշմարիտ դատողություններ</p> <p>Երաժշտություն- քննարկվող թեմաների շուրջ ռիթմական պատկերների և մեղեդիների ստեղծում:</p> <p>Տիզկուլտուրա- տարբեր իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու, նպատակասլացություն և որոշումներ կայացնելու ունակություն:</p> <p>Թատրոն- թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների մեկնաբանություններ:</p> <p>Ես և շրջակա աշխարհը- շրջապատի մարդկանց հետ փոխհարաբերություններ:</p> <p>Օտար լեզուներ - սեփական կարծիք, վերաբերմունք, զգացմունք հայտնելու հմտությունների ձևավորում:</p>		
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>		
<p>S4, S5, S7, S11, S12, S14, S15, S16, S17, S18, S19, S22, S25, S27, S26, S31, S32</p>		

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով: Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>3-4.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ձևավորել համապատասխան բառապաշար: 3-4.Կ.Ա.ՔԱ.1. Ճանաչել կերպարվեստի հիմնական տարրերը: 3-4.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործություններում պատկերված միևնույն երևույթի տարբեր արտահայտությունները:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>- Ի՞նչ է արտահատում արվեստը: - Ի՞նչպես են ստեղծագործում արվեստագետները: Ինչո՞ւ է դա կարևոր:</p>	<p>3-4.Կ.Կ.ԱԴ.2. Հայտնել կարծիք մշակութային հաստատությունների նշանակության վերաբերյալ: 3-4.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերն իր շրջապատում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել նյութերը,: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: - Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ: - Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով: - Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է: - Քննարկել և ներկայացնել մշակութային իրադարձություն,: - Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: 	

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի ստեղծագործություններում պատկերված միևնույն երևույթի տարբեր արտահայտությունները:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Արվեստը մեր շրջապատում:</p> <p>Արվեստագիտական մասնագիտություններ:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը:</p> <p>Նկարագրել ՀՀ պետական խորհրդանիշները, դրանց խորհրդաբանությունը:</p> <p>Արվեստագիտական որևէ մասնագիտության վերաբերյալ, պատրաստել կարճ զեկույցներ:</p> <p>Արդյո՞ք պարտավորություններ ունեն արվեստագետները իրենց երկրի քաղաքացիների և հայրենիքի հանդեպ:</p> <p>Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ:</p>	<p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրել տարբեր մարդկանց պատմությունները, ստեղծագործությունները, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել այն ուղիները, որոնցով արտահայտված գաղափարները և համոզմունքները, կարող են բերել նոր արժեքների, զգացումների, մշակույթի դրսևորումների: Արժևորել գեղագիտությունը և ստեղծարարությունը:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<i>Տիրանոր կերպարը արվեստում, Տարվա եղանակներ, Տարբեր ժողովուրդների ազգային տոներ</i>		
Միջառարկայական կապ		
<p>Մայրենի- ունկնդրածի կամ ընթերցածի վերաբերյալ հույզերի ու մտքերի արտահայտում խոսքի, ինչպես նաև ժեստերի, դիմախաղի, մարմնի լեզվի միջոցով, ուրիշների հույզերի նկատմամբ համապատասխան վերաբերմունք դրսևորում: Հասկանալ նկարը, արտահայտել մտքեր պատկերվածի վերաբերյալ:</p> <p>Մաթեմատիկա- ճշմարիտ և ոչ ճշմարիտ դատողություններ</p> <p>Երաժշտություն- քննարկվող թեմաների շուրջ ռիթմական պատկեր և մեղեդի ստեղծում:</p>		

Տիզկուլտուրա- տարբեր իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու, նպատակապահություն և որոշումներ կայացնելու ունակություն:

Թատրոն- թատրոնի տարբեր տեսակների (սովերային, տիկնիկային, մատնային, երաժշտական, սովորական) կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների մեկնաբանություններ:

Ես և շրջակա աշխարհը- շրջապատի մարդկանց հետ փոխհարաբերությունները:

Օտար լեզուներ - սեփական կարծիք, վերաբերմունք, զգացմունք հայտնելու հմտությունների ձևավորում: Ժողովրդական տոներ:

Կապը ՀՊՉ վերջնադրյունքների հետ

S12, S16, S17, S18, S19, S24, S26, S27, S31, S32

ՄԻՋԻՆ ԴՊՐՈՑ
(V-IX ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ)

Միջին դպրոցում կերպարվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել սովորողներին՝

- ճանաչել ստեղծագործական տարբեր ժանրեր և ոճեր, արվեստի միջոցով ստեղծագործաբար արտահայտել իր գաղափարները,
- ճանաչել տարբեր ժամանակաշրջանների, ազգերի և մշակութային-գաղափարային խմբերի արժեքները, բացատրել դրանց ազդեցությունն ու արտացոլումը տեղական և համաշխարհային մշակույթի մեջ,
- ճանաչել և արժևորել իր ազգային մշակույթը, նյութական և ոչ նյութական ժառանգությունը, դրա առանձնահատկությունները և ներդրումը համաշխարհային մշակույթի մեջ,
- մեկնաբանել և վերլուծել իր զգացմունքները, ցանկությունները, կարիքները, նպատակները, սեփական յուրահատկությունները և հակումները,
- իրականացնել չափումներ, կատարել մոտավոր ու ճշգրիտ հաշվարկներ և գնահատել արդյունքները՝ ընտրելով և օգտագործելով համապատասխան հասկացություններ, սկզբունքներ, նյութեր և սարքավորումներ,
- կերպարվեստ ուսումնասիրելիս կիրառել երկրաչափական պատկերների և մարմինների մասին գիտելիքները,
- նկարագրել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների փոխկապակցվածությունը.
- վերլուծել, գնահատել և առաջարկել դասակարգման չափանիշներ՝ ելնելով խնդրի պահանջից,
- կիրառել բնագիտական առարկաներից ստացված հիմնարար գիտելիքները բնության և տիեզերքի օբյեկտների նկարագրության, երևույթների և դրանց փոխադարձ կապերի բացատրության, ֆիզիկական մոդելավորման և խնդիրների լուծման համար,
- ներկայացնել գիտության և տեխնոլոգիական նվաճումների կիրառության հավանական ազդեցությունը բնության, մարդու և հասարակության վրա,
- դրսևորել պատասխանատու վարքագիծ բնական ռեսուրսները ռացիոնալ օգտագործելու և շրջակա միջավայրը պահպանելու գործում,
- կիրառել տեքստային և գրաֆիկական խմբագրիչներ, կարողանալ մշակել տվյալներ օգտագործելով անհրաժեշտ թվային գործիքներ և ծրագրեր:
- ուրիշների հետ համատեղ կամ ինքնուրույն մշակել և իրականացնել նախագծեր
- գտնել և օգտագործել տեղեկույթ տարբեր աղբյուրներից, որոշել և բնութագրել աղբյուրի արժանահավատությունը և դրանք օգտագործելիս կատարել հղումներ,
- արտահայտել, հիմնավորել և պաշտպանիել սեփական տեսակետը և դիրքորոշումը

Ձևավորել՝

- հետազոտելու, փորձարկելու, տարբեր գործիքակազմեր համադրելու կարողություն,
- տարբեր ձևաչափերով արդյունավետ համագործակցելու և հաղորդակցվելու լսելու, և այլ մարդկանց տեսակետներին և գաղափարներին հարգանքով վերաբերվել ու կարողություններ, մշակութային ընկալման և արժևորման, արվեստի որոշ տեսակներում ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու ունակություններ և հմտություններ դրսևորելու կարողություններ,

5-6-ԲԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Տարբեր նյութերով և միջոցներով ստեղծագործական մտքի հաղորման հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Կրկնօրինակներ և չափումներ կատարելու հմտությունների ձևավորում:</p>	<p>5-6.Կ.Ս.ՆՍ.1. Օգտագործել տարբեր նյութեր, մոտեցումներ՝ ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու համար /2D, 3D/:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆՍ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆՍ.3. Խնայողաբար վերաբերվել օգտագործվող նյութերին:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում, ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում:</p> <p>Ինչպիսի՞ քայլեր են հարկավոր թեմատիկ գաղափարը ստեղծագործության վերածելու համար:</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները վերաբերվում իրենց գործիքներին և նյութերին:</p> <p>Կա՞ն, արդյոք, գործիքների, նյութերի և տարածքի պահպանման կանոններ:</p> <p>Կարո՞ղ ենք, արդյոք, համագործակցել և ստեղծագործել միևնույն տարածքում:</p>	<p>5-6.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական աշխատանքներ:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները բոլոր մանրամասներով:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով ստեղծագործական մտքի հաղորդման հմտություններ: – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ստեղծել կրկնօրինակներ: – Փորձարկել նյութերը և գործիքները: – Ցուցադրել ստեղծագործական գաղափարը զարգացնելու, մշակելու և ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ են տարբեր մեթոդների: գեղարվեստական նյութերի, գործիքների, կերպարվեստի տարրերի և դիզայնի սկզբունքների իմացություն: – Անվանել նյութերն ու գործիքները: 	

- Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար:
- Համեմատել պատկերները:
- Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարտելուց հետո կարգի բերել տարածքը:
- Ստեղծել արտահայտիչ բնանկարներ, դիմանկարներ, նատյուրմորտներ և հորինվածքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:
- Մեկնաբանել և վերլուծել՝
 - ինչն է հավանում, ինչը՝ ոչ:
 - ներկայացնել կարծիք.

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքի համար կիրառվող գործիքների և նյութերի ընտրություն:</p> <p>Հարթ և ծավալային պատկերներ</p> <p>Հարթության վրա պատկերի կառուցում:</p> <p>Գունանկար, գծանկար, տպագրություն/դաջվածք, ծավալային աշխատանքների կատարման մեթոդները:</p> <p>Դաջվածքի համար օգտագործվող միջոցների ընտրությունն ըստ առաջըրված թեմայի:</p> <p>Մասնագիտական բառարան:</p> <p>Նյութերի և միջոցների խնայողություն:</p>	<p>Ստեղծագործական աշխատանքների համար առաջադրված թեմաների կամ խնդիրների հետազոտություն, նյութերի ընտրություն: Գունանկարի, գծանկարի, տպագրության/դաջվածքի, ծավալային աշխատանքների կատարման համար անհարեժեշտ նյութերի ընտրություն, նոր նյութերի փորձարկումներ:</p> <p>Ստեղծագործական գաղափարը զարգացնելու, մշակելու և ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ տարբեր մեթոդների, գեղարվեստական նյութերի, գործիքների, կերպարվեստի տարրերի և դիզայնի սկզբունքների փորձեր, վարժություններ:</p> <p>Կավի վրա տարբեր ֆակտուրաների դաջում (տերև, ծաղիկ, ցանց, ճյուղ և այլն), հետագա մշակում:</p> <p>ԴԿԱ-ում ազգագրական, ժողովրդական տարրերի և բարձր արվեստի համադրության փորձեր:</p> <p>Զարդանախշ, երկրաչափական, բուսական կամ կենդանական պատկերների միջոցով կոլլաժների, ծավալային աշխատանքների կատարում:</p> <p>Ուրվապատկերների, նշանների, նախշերի և խորհրդանիշերի պատկերում կամ պատրաստում (2D, 3D):</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ նյութի ընտրությունը միևնույն թեմայի պատկերման տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, նոր հնարավորությունները, դրանց չարաշահումը կամ կիրառումը հանուն շրջակա միջավայրի պահպանման: Շրջակա միջավայրի հարմարեցումը մարդու կարիքներին:</p>

	<p>Տեքստուրայի և ֆակտուրայի ուսումնասիրություն:</p> <p>Բացօթյա պայմաններում ստեղծագործական աշխատանքի, քննարկումների կազմակերպում:</p> <p>Ստեղծել կերպարվեստի եզրույթների նկարագրող բառարաններ:</p> <p>Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: Համեմատել պատկերները:</p> <p>Միևնույն առաջադրանքի մեջ քարտեզագրման քանդակի, խեցեգործության, գեղանկարչության, լուսանկարչության համադրում:</p> <p>Նյութերի և միջոցների խնայողություն: Աշխատանքային տարածքի ճիշտ կառուցում:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Թատերական ձևավորումներ, Երաժշտական գործիքներ, Բնապատկերներ կամ բնությունից արված ձեպանկարներ, Գրական ստեղծագործությունների ձևավորումներ, Զարդարվեստ, Խեցեգործություն, Ոսկերչություն, Խճանկար, Որմնանկար,</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Մայրենի</i> - կազմել հարցեր կամ պլան լսածի և կարդացածի շուրջ և գրավոր վերաշարադրել դեպքերի հաջորդական ընթացքը:</p> <p><i>Մաթեմատիկա</i> - մոդելավորել և լուծել շարժման, համատեղ աշխատանքի, արտադրողականության, բյուջեի, մասերի վերաբերյալ, ինչպես նաև հետաքրքրաշարժ և խաղային խնդիրներ:</p> <p><i>Բնագիտություն</i> - Բնության մեջ և կենցաղում հանդիպող օրինակներով ներկայացնել հալման և պնդացման, գոլորշիացման և խտացման, եռման երևույթները</p> <p><i>Երաժշտություն</i> - երաժշտական նյութ, արտահայտչամիջոցների կիրառում, մտահղացում:</p> <p><i>Ճիզկույտությամբ</i> - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակալացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ:</p> <p><i>Առողջ ապրելակերպ</i> - մարմինը առողջ և մաքուր պահելու կարևորությունը:</p> <p><i>Տեխնոլոգիա</i> - ընտրել և օգտագործել համապատասխան նյութեր և ռեսուրսներ դիզայնի և նախագծային աշխատանքի համար:</p> <p><i>Օտար լեզուներ</i> - պարզ ձևակերպումներով արտահայտել սեփական կարիքները, նախընտրությունները,</p>		
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>		
<p>Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44</p>		

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԵՂՊԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքներում կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի գրագետ կիրառում:</p> <p>Լույսի և ստվերի ուսումնասիրություն, պատկերներին ծավալ հաղորդելու հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Արտահայտիչ աշխատանքներ ստեղծելու հմտությունների ձևավորում;</p>	<p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.1. Օգտագործել տարբեր նյութեր, մոտեցումներ՝ ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու համար /2D, 3D/:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.3. Խնայողաբար վերաբերվել օգտագործվող նյութերին:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ԴՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը՝ հորիզոնի գիծ, լույս ու ստվեր, համաչափություն, հավասարակշռություն, հակադրություն, շարժում, ազդեցություն</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ի՞նչ հիմնարար գիտելիքներ են հարկավոր գրագետ ստեղծագործական աշխատանք կատարելու համար:</p> <p>Ինչպե՞ս է դիզայնի սկզբունքների իմացությունն ազդում դեկորատիվ աշխատանքների արտահայտչականության վրա:</p>	<p>5-6.Կ.Ա.ԴՏ.2. Կիրառել դիզայնի սկզբունքները Առաջարկվող գործունեության ձևերում /արդյունաբերական գրաֆիկա/:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական աշխատանքներ:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով ստեղծագործական մտքի հաղորդման հմտություններ: - Ստանալ ավարտուն ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ստեղծել կրկնօրինակներ: - Փորձարկել նյութերը և գործիքները: - Ցուցադրել ստեղծագործական գաղափարը զարգացնելու, մշակելու և ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ են տարբեր մեթոդների, գեղարվեստական նյութերի, գործիքների, կերպարվեստի տարրերի և դիզայնի սկզբունքների իմացություն: - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել պատկերները: - Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարելուց հետո կարգի բերել տարածքը: - Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և ամբողջականություն: - Կիրառել գուներանգները աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար: 	

- Ստեղծել հորինվածքներ, գաղափարներն արտահայտելով կերպարվեստի տարրերի ու սկզբունքների կիրառմամբ:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հորիզոնի գիծ, Լույս ու ստվեր, Համաչափություն, Հավասարակշռություն, Հակադրություն, Շարժում, Ազդեցություն: Դիզայն - ձևավորում, հարդարում:</p>	<p>Ստեղծել հորինվածքներ, գաղափարներն արտահայտելով կերպարվեստի տարրերի ու սկզբունքների կիրառմամբ: Ուսումնասիրել Հորիզոնի գիծ, Լույս ու ստվեր, Համաչափություն, Հավասարակշռություն, Հակադրություն, Շարժում հասկացությունները, ճեպանկարների և էսքիզների միջոցով կառուցել գրագետ հորինվածքներ: Հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակների կիրառում: Կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնող դասական, իրատեսական արվեստի ստեղծագործությունների ուսումնասիրություններ և կրկնօրինակումներ: Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա: Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և ամբողջականություն: Կիրառել գուներանգները աշխանանքներին հուզականություն հաղորդելու համար: Գունային և գծային հնարներով ապահովել հորինվածքի պատկերային կամ թեմատիկ ազդեցությունը: ԴԿԱ-ում ազգագրական, ժողովրդական ստեղծագործության տարրերի և բարձր արվեստի համադրության փորձեր: Կերպարվեստի տարրերի ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստների միջոցով: Հայկական գորգ, կարպետ, խաչքար, տարագ և այլն: Միևնույն բնօրինակը արվեստի տարբեր տեսակներով և ոճերով արտա-</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (նյութի և արդյունքի կապը՝ նյութի որակը և խտությունը թղթի վրա տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>Գիտատեխնիկական նորարարություն: Գիտական և տեխնոլոգիական նվաճումների ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա, մարդկային գործունեության վրա, շրջակա միջավայրի ազդեցությունը մարդկային գործունեության վրա:</p>

	<p>հայտելու հմտությունների ձևավորում, փորձերի և էսքիզների միջոցով: Դիզայն - ձևավորում, հարդարում:</p>	
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>ԳԾԱՆԿԱԸ- Նատյուրմորտ, Դիմանկար, Բնության տեսարաններ, Շինություններ, Կենդանիներ, Մայր հողի բարիքները, Աշնանային տերևներ, Խոհանոցային հին սպասք, Ուռենու ճյուղեր, Ծառեր</i> <i>ԳՈՒՆԱՆԿԱԸ- Նատյուրմորտ, Բնության տեսարաններ, Շինություններ, Կենդանիներ, Փողոցն իմ պատուհանից</i> <i>ԴԻԶԱՅՆ - Խորհրդանիշեր, ազգային հագուստ, սպասք</i> <i>ԴԿԱ - գարդարվեստ, խեցեգործություն, գորգ, Տարագ-գոտի, գլխարկ, ոսկերչություն</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Մայրենի</i> - կազմել հարցեր կամ պլան լսածի և կարդացածի շուրջ, գրավոր վերաշարադրել դեպքերի հաջորդական ընթացքը: <i>Մաթեմատիկա</i> - մոդելավորել և լուծել մասերի վերաբերյալ հետաքրքրաշարժ և խաղային խնդիրներ: Հարաբերություն, համեմատություն, համաչափություն, մասշտաբ: <i>Երաժշտություն</i> - երաժշտական նյութ, արտահայտչամիջոցների կիրառում, մտահղացում: <i>Ֆիզկուլտուրա</i> - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակալացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: <i>Առողջ ապրելակերպ</i> - արտահայտել զգացմունքները և կարողանալ ցույց տալ սեփական դիրքորոշումը՝ ուզում է, ինչ-որ գործողություններ անել, թե՛ ոչ: <i>Թատրոն</i> - թատրոնի տարբեր տեսակների կիրառմամբ ունկնդրած, ընթերցած ստեղծագործությունների և հորինած հեքիաթների հերոսների պատկերում: <i>Բնագիտություն</i> - տեղեկություններ գրույցներում հանդիպող բույսերի, կենդանիների մասին: <i>Օտար լեզուներ</i> - պարզ ձևակերպումներով արտահայտել սեփական կարիքները, նախընտրությունները,</p>		
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>		
<p>Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44</p>		

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D և 3D աշխատանքներ:	5-6.Կ.Ս.ՆՄ.1. Օգտագործել տարբեր նյութեր, մոտեցումներ՝ ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու համար /2D, 3D/:
Ուղղորդող հարցադրում	5-6.Կ.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում	5-6.Կ.Ս.ՆՄ.3. Խնայողաբար վերաբերվել օգտագործվող նյութերին:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:	5-6.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:
Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:	5-6.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական աշխատանքներ:
Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:	5-6.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:
	5-6.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները բոլոր մանրամասներով:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով ստեղծագործական մտքի հաղորման հմտություններ: – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ստեղծել կրկնօրինակներ: – Փորձարկել նյութերը և գործիքները: – Ցուցադրել ստեղծագործական գաղափարը զարգացնելու, մշակելու և ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ տարբեր մեթոդներ: գեղարվեստական նյութերի, գործիքների, կերպարվեստի տարրերի և դիզայնի սկզբունքների իմացություն: – Անվանել նյութերն ու գործիքները: – Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: – Համեմատել պատկերները: – Նյութերն օգտագործել մտածված և խնայողաբար: Աշխատանքն ավարելուց հետո կարգի բերել տարածքը: – Ստեղծել արտահայտիչ բնանկարներ, դիմանկարներ, նատյուրմորտներ և հորինվածքներ: – Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և ամբողջականություն: – Կիրառել գունեղանգները աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար: – Ստեղծել հորինվածքներ, գաղափարներն արտահայտելով կերպարվեստի տարրերի ու սկզբունքների կիրառմամբ: – Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով: – Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա: 	

<ul style="list-style-type: none"> - Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները 		
<p align="center">Բովանդակություն</p>	<p align="center">Առաջարկվող գործունեության ձևեր</p>	<p align="center">Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ</p>
<p>Գրական ստեղծագործության ձևավորում կամ պատկերազարդում:</p> <p>Պատկերում բնօրինակից:</p> <p>Դիմանկար, ինքնանկար:</p> <p>Բնանկար</p> <p>Նատյուրմորտ</p> <p>Թեմատիկ, ժանրային հորինվածք:</p> <p>Իրական, վերացական զգացողություններ, Բնության անբացատրելի երևույթներ, Դիցաբանական, համամարդկային, կենցաղային թեմաներ:</p>	<p>Գրական ստեղծագործության ձևավորում կամ պատկերազարդում:</p> <p>Պատկերային տարածքի և իրական տարածության մեջ համաչափությունների փոխհարաբերությունների պահպանման և կազմակերպման հետ առնչվող վարժություններ: Առաջադրանքներում պատկերվող առարկաների կառուցվածքի, ձևի, ծավալի, հեռանկարչական կրճատումների, լուսաստվերների, լուսաօդային միջավայրի ինքնուրույն վերլուծում և պատկերում:</p> <p>Բնօրինակից և հիշողությամբ կենդանիների, թռչունների և մարդու ֆիզուրատիվ պատկերում (ներառյալ ճեպանկարում):</p> <p>Բնօրինակից, հիշողությամբ և պատկերացմամբ կենցաղային տարբեր իրերի՝ մրգերի, բանջարեղենի, ծաղիկների պատկերում (ներառյալ ճեպանկարում):</p> <p>Տարբեր գույների երկու ծալքավոր կտորների ֆոնին 2–3 առարկաներից կազմված նատյուրմորտների բնօրինակից պատկերում(գունավոր մատիտներ):</p> <p>Նկարչության բնության գրկում (պլեներ):</p> <p>Նատյուրմորտների պատկերում բնօրինակից Մրգերից, բանջարեղենից, ծաղիկներից կազմված նատյուրմորտների էտյուդներ.</p> <p>Թռչունների, կենդանիների պատկերում բնօրինակից (էտյուդներ և երկարատև պատկերում): Վառ արտահայտված արտացոլումներով տաք և սառը գունային զամմայով նատյուրմորտների, աշնանային և գարնանային ծաղիկների պատկերում:</p> <p>Աշնանային և գարնանային բնության էտյուդային պատկերում</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, ինդիքը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կկատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:</p>

	<p>(պլեներ) կամ պատկերում հիշողությամբ՝ ուսուցչի հետ միասին կատարված դիտումների և ուսումնասիրություններ:</p> <p>Տրամադրության և իրավիճակի արտահայտում գույնի, երանգի, ռիթմի և ձևի հատկությունների օգտագործմամբ:</p> <p>Պատկերվող կերպարների (մարդկանց, կենդանիների, թռչունների) անհատական բնութագրի, յուրահատուկ գծերի ըմբռնում և արտահայտում:</p> <p>ԴԿԱ-ում ազգագրական, ժողովրդական ստեղծագործության տարրերի և բարձր արվեստի համադրության փորձեր:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Դիմանկար, ինքնանկար, Բնանկար, Նատյուրմորտ, Թեմատիկ, Ժանրային հորինվածք: Երական, վերացական զգացողություններ: Բնության անբացատրելի երևույթներ: Դիցարանական, համամարդկային, կենցաղային թեմաներ:

Ճարտարապետական կոթողներ, ամրոցներ, Եկեղեցի,

ԴԿԱ - Տոհմաձառ, Դիցարանություն, Հայկական աղամաններ, Պաննո, Որմնանկար, Խճանկար

Միջառարկայական կապ

Մայրենի - նկարագարողումներով, ապլիկացիայով, ծեփելով ուղեկցի ելույթը՝ հաղորդելիք նյութը առավել գրավիչ դարձնելու համար:

Մաթեմատիկա - մոդելավորել և լուծել, հետաքրքրաշարժ և խաղային խնդիրներ: Կազմել խնդրի լուծման քայլաշար:

Բնագիտություն - բնության մեջ և կենցաղում հանդիպող օրինակներով ներկայացնել հալման և պնդացման, գոլորշիացման և խտացման, եռման երևույթները

Երաժշտություն - երաժշտական նյութ, արտահայտչամիջոցների կիրառում, մտահղացում: Տրված թեմայով հորինել վարիացիաներ:

Տիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - մարմինը առողջ և մաքուր պահելու կարևորությունը:

Տեխնոլոգիա - գծել տարբեր մարմինների աքսիոնոմետրիկ գծագիր:

Բնֆորմատիկա - պատկերի հետ աշխատանք - օգտագործել տարբեր չափերի վրձիներ, ձևապատկերներ և այլ էֆեկտիվ գործիքներ, և սիմետրիայի գործիքն օգտագործելով ստեղծել նկարներ (ծալել ուղղահայաց կամ հորիզոնական առանցքի շուրջ, շրջել): Ընտրել նկարի համապատասխան հատվածները, պատճենել դրանք և փոխել չափերը:

Անհատը և Հասարակությունը. կատարել հետազոտական աշխատանք՝ զարգացնելով քննադատական մոտեցում:

Օտար լեզուներ - պարզ ձևակերպումներով արտահայտել սեփական կարիքները, նախընտրությունները,

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ9, Հ17, Հ25, Հ26, Հ27, Հ28, Հ29, Հ33, Հ34, Հ37, Հ45, Հ46, Հ47

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ցուցադրություններ կազմակերպելու հմտությունների ձևավորում: Աշխատանքը գովազդելու, ճիշտ ներկայացնելու հմտություններ:	<p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.3. Խնայողաբար վերաբերվել օգտագործվող նյութերին:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	5-6.Կ.Ա.ՎՑ. 1. Ընտրել ստեղծագործություններ ցուցադրման համար և աշխատել խմբով
<p>Ինչպե՞ս են պահվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Ովքե՞ր են դրանք պահպանում, հավաքում, և ի՞նչ նպատակով:</p> <p>Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:</p>	<p>ցուցահանդես կազմակերպելու նպատակով:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՎՑ. 2. Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՎՑ.3. Առաջարկել նախագծեր, առավել արդյունավետ ցուցադրելու նպատակով:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՎՄ. 1. Ընտրել և ներկայացնել աշխատանքները՝ ցուցադրության համար:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՎՄ. 2. Նշել այն սկզբունքները որոնցով առաջնորդվել է ցուցադրություն կազմակերպելիս:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.1. Քննարկել արվեստի ստեղծագործությունը:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները բոլոր մանրամասներով:</p> <p>5-6.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը առօրյայում:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել պատկերները: - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Մենակ կամ խմբով կազմակերպել ցուցադրություններ: - Պատրաստել նախագծեր և առավել արդյունավետ ցուցադրել դրանք: - Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրքիր տարբերակներ: - Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար: - Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրքիր տարբերակներ: 	

- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Թեմատիկ աշխատանքների խմբային ցուցադրություններ</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ:</p> <p>Նախագիծ:</p> <p>Համայնքային, տարածաշրջանային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր և ներկայացում:</p> <p>Ցուցադրություն:</p> <p>Արդյունավետ ցուցադրություններ կազմակերպելու սկզբունքներ:</p>	<p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո:</p> <p>Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների:</p> <p>Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:</p> <p>Ուսումնասիրել համայնքի, տարածաշրջանի համար առաջարկված միջոցառումների ծրագրերը: Նախագծել աշխատանքների բնույթն ու ընթացքը, անհրաժեշտ նյութերը: Կազմակերպել միջոցառումների մասնակցության աշխատանքներ:</p> <p>Հաստատել անհրաժեշտ կապեր:</p> <p>Ստեղծել պայմանավորվածություններ:</p> <p>Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները:</p> <p>Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները:</p> <p>Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p> <p>Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարկների ցուցադրություն:</p> <p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա

Ազգային տոներ, ծեսեր, Գովազդ, Թատերային ներկայացում, Թեմատիկ ցուցադրություններ, Վիպաշխարհ, Տոհմաձառ, Գրերի գյուտ,

Միջառարկայական կապ

Մայրենի - ելույթ ունենալ լսարանի առջև, տարբեր աղբյուրներից գտած նյութը ներկայացնել նոր ձևով, վերաձևակերպել, վերաշարադրել սեփական բառերով՝ տալով համապատասխան բացատրություններ (պարաֆրազ և պարզ վերլուծություն):

Մաթեմատիկա - հաշվարել բազմակի ելք ունեցող պարզագույն իրադրություններում հնարավոր ելքերը և դրանցից առանձնացնել նշված պայմանին բավարարողները:

Երաժշտություն - երգի, ռոմանսի, խմբերգի հիմնական գաղափարը: Հուզական արձագանք, տպավորությունները ներկայացնել փոքրիկ էսսեյով, արժևորել ազգային և համաշխարհային կատարողների և նվագախմբերի արվեստը:

Ֆիզկուլտուրա - փոխօգնության, կարգապահության, համարձակության, համագործակցության հմտություններ:

Անհատը և հասարակությունը - օգտագործել մեթոդներ համապատասխան տեղեկությունները հավաքելու և արձանագրելու համար:

Ինֆորմատիկա- գնահատել, թե ինչպես է տեղեկատվությունը պահպանվել տարբեր դարաշրջաններում:

Օտար լեզուներ - պարզ տեղեկատվության բովանդակություն, տարբերակել հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից:

Կապը ՀՊՉ վերջնադրույունների հետ

Հ4, Հ5, Հ8, Հ10, Հ12, Հ14, Հ16, Հ17, Հ19, Հ24, Հ26, Հ30, Հ32, Հ35, Հ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ձևավորել քննարկելու, վերլուծություններ կատարելու հմտություններ: Ստեղծագործություններում արվեստագետի անհատականության վեր- հանում:</p>	<p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան: 5-6.Կ.Ա.ՔԱ.1. Քննարկել արվեստի ստեղծագործությունը: 5-6.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները բոլոր մանրամասներով:</p>
<p>Ի՞նչ է ստեղծագործական անհատականությունը: Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա: Ինչպիսի՞ չափանիշներով է գնահատվում ստեղծագործությունը:</p>	<p>5-6.Կ.Ա.Գ.1. Գնահատել ստեղծագործություններն ըստ չափանիշների: 5-6.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքների ուժեղ և թույլ կողմերը: 5-6.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել պատկերները: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, գույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն): - Ներկայացնել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ: - Բացատրել, թե ինչպե՞ս են տարբեր մշակույթներ ներկայանում իրենց յուրահատուկ արվեստով: - Հասկանալ, որ արվեստը ներկայացնող բոլոր մասնագիտությունները անկրկնելի և կարևոր են: 	

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Քննարկումներ ստեղծագործական աշխատանքներում թեմայի արդիականության վերաբերյալ: Ստեղծագործության զգայական անդրադարձ՝ հնարների կիրառման վերաբերյալ: Գնահատում և ինքնազնահատում:</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն: Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում: Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով: Համեմատել՝ -միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ: -նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ: -միևնույն ժանրի ստեղծագործություններ: Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում: Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները: Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված: Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխատանքը: Վերլուծել- Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները: Մեկնաբանել-Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը: Քննարկել - Աշխատանքը հաջողված է, թե՛ ոչ: Այս աշխատանքներից ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո, և ինչո՞ւ՝ ոչ:</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Արդարություն և զարգացում: Հավասար հնարավորությունները, որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակցելու գնահատելու և ինքնազնահատելու մեխանիզմ, համագործակցության և հաղորդակցման բանաձևերը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Ռեմբրանդտ վան Ռեյն - Գիշերային պարեկություն, Բժիշկ Տուլսի անատոմիայի դասը</i> <i>Արտո Չախմախյան - Կոմիտաս, Էրոսիմա</i> <i>Էռնստ Նեիզվետսնի - Հուշակոթող Մագդաղանում</i></p>		

Միջառարկայական կապ

Մայրենի - ելույթ ունենալ լսարանի առջև, տարբեր աղբյուրներից գտած նյութը ներկայացնել նոր ձևով, վերաձևակերպել, վերաշարադրել սեփական բառերով՝ տալով համապատասխան բացատրություններ (պարաֆրազ և պարզ վերլուծություն):

Մաթեմատիկա -գտնել բազմակի ելք ունեցող պարզագույն իրադրություններում հնարավոր ելքերը և դրանցից առանձնացնել նշված պայմանին բավարարողները:

Երաժշտություն - երգի, ռոմանսի, խմբերգի հիմնական գաղափարը: Հուզական արձագանք, տպավորությունները ներկայացնել փոքրիկ էսսեյով, արժևորի ազգային և համաշխարհային կատարողների և նվագախմբերի արվեստը:

Անհատը և հասարակությունը - օգտագործել մեթոդներ համապատասխան տեղեկությունները հավաքելու և արձանագրելու համար:

Ֆիզկուլտուրա - համագործակցություն, փոխօգնություն, հանդուրժողականություն, ինքնատիրապետման, նպատակասլացության հմտություններ:

Ինֆորմատիկա- գնահատել, թե ինչպես է տեղեկատվությունը պահպանվել տարբեր դարաշրջաններում:

Օտար լեզուներ - պարզ տեղեկատվության բովանդակություն, տարբերակել հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ8, Հ10, Հ12, Հ14, Հ16, Հ17, Հ19, Հ24, Հ26, Հ30, Հ32, Հ35, Հ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների տարիքը, ստեղծման պայմանները, նյութերը:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը ուսումնասիրելու, հետազոտություններ կատարելու հմտություններ:</p>	<p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.1. Օգտագործել տարբեր նյութեր, մոտեցումներ՝ ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու համար /2D, 3D/:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.1. Քննարկել արվեստի ստեղծագործությունը:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>5-6.Կ.Ա.Գ.1. Գնահատել ստեղծագործություններն ըստ չափանիշների:</p>
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց շրջապատը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացվում:</p>	<p>5-6.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքների ուժեղ և թույլ կողմերը:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ԱՏ.1. Պատրաստել իր աշխատանքների թվայնացված պորտֆոլիո:</p> <p>5-6.Կ.Ս.ԱՏ.2. Ներկայացնել նկարչական նյութերի և տեխնոլոգիաների կիրառական նշանակությունը:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով ստեղծագործական մտքի հաղորդման հմտություններ: – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ստեղծել կրկնօրինակներ: – Փորձարկել նյութերը և գործիքները, – Ցուցադրել ստեղծագործական գաղափարը զարգացնելու, մշակելու և ավարտին հասցնելու համար անհրաժեշտ տարբեր մեթոդներ, գեղարվեստական նյութերի, գործիքների, կերպարվեստի տարրերի և դիզայնի սկզբունքների իմացություն: – Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: – Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: – Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: – Ճանաչել և քննել ժամանակաշրջանով, մշակույթով և հնարավորություններով պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունը: – Պատրաստել և ներկայացնել ստեղծագործությունների թվայնացված պորտֆոլիո: – Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ օգտագործված նյութերի և միջոցների: 	

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի նմուշների թվայնացում: Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում: Ի՞նչ նյութեր են օգտագործված: Ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը: Որքանո՞վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները: Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ: Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատանքները ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին: Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները: Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում: Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ: Ընտրել մեկնաբանության կամ ներկայացման հետաքրքիր լուծումներ:</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Հայկական մանրանկարչության նմուշներ,</i> <i>Նախակոլումբոսյան Ամերիկա, Ինկերի, Աստեկների մշակույթի նմուշներ:</i> <i>Տոտեմիզմ</i> <i>Միջնադարյան Արևելքի արվեստը</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p><i>Մայրենի</i> - ելույթ ունենալ լսարանի առջև, տարբեր աղբյուրներից գտած նյութը ներկայացնել նոր ձևով, վերաձևակերպել, վերաշարադրել սեփական բառերով՝ տալով համապատասխան բացատրություններ (պարաֆրազ և պարզ վերլուծություն):</p> <p><i>Մաթեմատիկա</i> - գտնել բազմակի ելք ունեցող պարզագույն իրադրություններում հնարավոր ելքերը և դրանցից առանձնացնել նշված պայմանին</p>		

բավարարողները:

Երաժշտություն - մեկնաբանել նոր տեխնոլոգիաների դերը երաժշտական արվեստի նոր ուղղությունների առաջացման և զարգացման գործընթացում, արժևորել դրանց միջոցով ստեղծված արվեստի կերպարի ներգործության ուժը մարդու զգացմունքների և գիտակցության վրա:

Անհատը և հասարակությունը - օգտագործել մեթոդներ համապատասխան տեղեկությունները հավաքելու և արձանագրելու համար:

Ինֆորմատիկա- գնահատել, թե ինչպես է տեղեկատվությունը պահպանվել տարբեր դարաշրջաններում: Մշակել տվյալների պահպանման լուծումներ, աղյուսակներ, փաստաթղթեր և ֆայլեր:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել սոցիալական, մշակութային, ազգային արժեքների, արժեհամակարգի կարևորությունը

Օտար լեզուներ - հասկանալ մեղիա հաղորդումների, լուրերի, իրադարձային նորությունների հիմնական բովանդակությունը:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ25, Հ26, Հ29, Հ30, Հ31, Հ44, Հ45, Հ46

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Տարբեր ժանրերի և ոճերի ստեղծագործությունների ուսումնասիրություն:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի պատմության և տեսության առանձնահատկությունները:</p>	<p>5-6.Կ.Մ.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.1. Քննարկել արվեստի ստեղծագործությունը:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները բոլոր մանրամասներով:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչո՞վ է ստեղծագործությունը տարբերվում նույն թեմայով կատարված մյուս աշխատանքից:</p> <p>Արդյո՞ք ընտրված ոճը ազդում է ստեղծագործության արտահայտչականության վրա:</p>	<p>5-6.Կ.Ա.Գ.1. Գնահատել ստեղծագործություններն ըստ չափանիշների:</p> <p>5-6.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքների ուժեղ և թույլ կողմերը:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ԱՊ.1. Ներկայացնել գիտելիքներ արվեստի պատմությունից և տեսությունից:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ԱՊ.2. Ներկայացնել հայկական կերպարվեստի հիմնական ուղղությունները:</p> <p>5-6.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը առօրյայում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Անվանել նյութերն ու գործիքները: - Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար: - Համեմատել պատկերները: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն): - Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ <ul style="list-style-type: none"> - ժամանակաշրջանների, - արվեստագետների - մշակույթների - ավանդույթների և այլն: - Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին, Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները: - Ճանաչել, տարբերել և գնահատել արվեստի աշխատանքները: 	

– Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հայտնի արվեստագետների կյանքը և ստեղծագործությունները: Արվեստի գործերի մշակութային արժեքը: Կերպարվեստի ոճերը: Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի հիմնական ուղղությունները: Հայ արվեստագետները հայրենիքում և հայրենիքից դուրս:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևորագույն դարաշրջանները: Ներկայացնել հայ արվեստի դարաշրջանները և տվյալ դարաշրջանում ճանաչում ստացած արվեստագետներին: Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն): Դասակարգել կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում (գույն, գիծ, ձև, պատկեր, մակերես): Կատարել ստեղծագործության փուլային վերլուծություն: Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում պատկերված ազգային ինքնություն արտահայտող առարկաները: Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների: Որոշել ե՞րբ են ստեղծվել դրանք: Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը: Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում:</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը: Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն Արդարություն և զարգացում: Հավասար հնարավորությունները, որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակցելու գնահատելու և ինքնագնահատման մեխանիզմ, համագործակցության և հաղորդակցման բանաձևերը:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Հակոբ Հովնաթանյան, Մինաս Ավետիսյան, Գառգու, Ժանսեմ, Էպոս, Դիցարանություն</i> <i>Երվանդ Քոչար, Հակոբ Կոջոյան, Արտաշես Հովսեփյան - Սասունցի Դավիթ, Անրի Մատիսս, Էդգար Դեգա, Վերեջյազին</i> <i>Նախնադարյան և հին աշխարհի արվեստը, Հին Եգիպտոս, Առաջավոր Ասիայի, Եգեյան, Հին Հունաստանի, Հելենիզմի շրջանի, Վաղ քրիստոնեական շրջանի</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p><i>Մայրենի</i> - ելույթ ունենալ լսարանի առջև, տարբեր աղբյուրներից գտած նյութը ներկայացնել նոր ձևով, վերաձևակերպել, վերաշարադրել սեփական բառերով՝ տալով համապատասխան բացատրություններ (պարաֆրազ և պարզ վերլուծություն):</p>		

<p>Մաթեմատիկա - գտնել բազմակի ելք ունեցող պարզագույն իրադրություններում հնարավոր ելքերը և դրանցից առանձնացնի նշված պայմանին բավարարողները:</p> <p>Երաժշտություն - մեկնաբանել նոր տեխնոլոգիաների դերը երաժշտական արվեստի նոր ուղղությունների առաջացման և զարգացման գործընթացում, արժևորել դրանց միջոցով ստեղծվածարվեստի կերպարի ներգործության ուժը մարդու զգացմունքների և գիտակցության վրա:</p> <p>Անհատը և հասարակությունը - օգտագործել մեթոդներ համապատասխան տեղեկությունները հավաքելու և արձանագրելու համար:</p> <p>Ինֆորմատիկա- գնահատել, թե ինչպե՞ս է տեղեկատվությունը պահպանվել տարբեր դարաշրջաններում: Մշակել տվյալների պահպանման լուծումներ, աղյուսակներ, փաստաթղթեր և ֆայլեր:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - բացատրել սոցիալական, մշակութային, ազգային արժեքների, արժեհամակարգի կարևորությունը</p> <p>Օտար լեզուներ - հասկանալ մեդիա հաղորդումների, լուրերի, իրադարձային նորությունների հիմնական բովանդակությունը,:</p> <p>Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ</p> <p>Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ25, Հ26, Հ29, Հ30, Հ31, Հ44, Հ45, Հ46</p>
--

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍԻ ՄԻԶՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով:</p> <p>Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>5-6.Կ.Մ.ՆՄ.2. Պատրաստել արվեստի եզրույթների բառարան:</p> <p>5-6.Կ.Ա.ՔԱ.1. Քննարկել արվեստի ստեղծագործությունը:</p> <p>5-6.Կ.Ա.Գ.1. Գնահատել ստեղծագործություններն ըստ չափանիշների:</p> <p>5-6.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքների ուժեղ և թույլ կողմերը:</p> <p>5-6.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>- Ի՞նչ է արտահատում արվեստը:</p> <p>- Ի՞նչպես են ստեղծագործում արվեստագետները: Ինչո՞ւ է դա կարևոր:</p> <p>- Արվեստագիտական ո՞ր մասնագիտություններն են ազդում արվեստի տարածման վրա:</p>	<p>5-6.Կ.Կ.ԱԴ.2. Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:</p> <p>5-6.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը առօրյայում:</p>

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Անվանել նյութերն ու գործիքները:
- Ներկայացնել իր և ընկերների աշխատանքները՝ օգտագործելով մասնագիտական բառապաշար:
- Համեմատել պատկերները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ:
- Ներկայացնել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Բացատրել, թե ինչպե՞ս են տարբեր մշակույթներ ներկայանում իրենց յուրահատուկ արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը ներկայացնող բոլոր մասնագիտությունները անկրկնելի և կարևոր են:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որին մասնակցել է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից:</p> <p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի ազդեցությունը:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:</p> <p>Արվեստագիտական մասնագիտություններ:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը մեր օրերում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը՝ որևէ մշակութային իրադարձության, հեռուստատեսային նախագծի, որևէ ստեղծագործության քննարկում, վերլուծություն արդիականության տեսակետից:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը:</p> <p>Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ:</p> <p>Կատարել ստեղծագործության փուլային վերլուծություն:</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Արդարություն և զարգացում: Հավասար հնարավորությունները, որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակցելու գնահատելու և ինքնագնահատելու մեխանիզմ, համագործակցության և հաղորդակցման բանաձևերը:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Արվեստաբան, Արվեստի քննադատ, Վերականգնող, Գովազդ, Լանդշաֆտային դիզայն, Նորաձևություն, Մշակութային ժառանգություն, Հայ գրերի գյուտը, Որդան կարմիր, Ոսկե հատու՛մ</i>
Միջառարկայական կապ
<p>Մայրենի- ելույթ ունենալ լսարանի առջև, տարբեր աղբյուրներից գտած նյութը ներկայացնել նոր ձևով, վերաձևակերպել, վերաշարադրել սեփական բառերով՝ տալով համապատասխան բացատրություններ (պարաֆրազ և պարզ վերլուծություն):</p> <p>Մաթեմատիկա - գտնել բազմակի ելք ունեցող պարզագույն իրադրություններում հնարավոր ելքերը և դրանցից առանձնացնել նշված պայմանին բավարարողները:</p> <p>Երաժշտություն - մեկնաբանել տեխնոլոգիաների դերը երաժշտական արվեստի նոր ուղղությունների առաջացման և զարգացման գործընթացում, և արժևորել դրանց միջոցով ստեղծվածարվեստի կերպարի ներգործության ուժը մարդու զգացմունքների և գիտակցության վրա:</p> <p>Անհատը և հասարակությունը - օգտագործել մեթոդներ համապատասխան տեղեկությունները հավաքելու և արձանագրելու համար:</p> <p>Ինֆորմատիկա - գնահատել, թե ինչպե՛ս է տեղեկատվությունը պահպանվել տարբեր դարաշրջաններում: Մշակել տվյալների պահպանման լուծումներ, աղյուսակներ, փաստաթղթեր և ֆայլեր:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - բացատրել սոցիալական, մշակութային, ազգային արժեքների, արժեհամակարգի կարևորությունը</p> <p>Օտար լեզուներ - հասկանալ մեդիա հաղորդումների, լուրերի, իրադարձային նորությունների հիմնական բովանդակությունը,:</p>
Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ
Հ2, Հ10, Հ12, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ17, Հ19, Հ23, Հ24, Հ25, Հ26, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

7-8-ԴԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը ԶՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ցուցադրել ստեղծագործական աշխատանքներում նյութերով, մեթոդներով և միջոցներով փորձարկումների կարողություններ: Թեմայից կախված, նյութերի ճիշտ ընտրության կարողությունների ձևավորում:	<p>7-8.Կ.Մ.ՆՄ.1.Տարբեր նյութերը և մոտեցումները կիրառել ստեղծագործական աշխատանքներն ավելի արտահայտիչ դարձնելու համար /2D, 3D, կախված թեմայից և առաջադրանքի բնույթից:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	7-8.Կ.Մ.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում ստեղծագործական գործընթացին:	7-8.Կ.Մ.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:
Ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում:	7-8.Կ.Մ.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական աշխատանքներ:
Ի՞նչ են արվեստագետները նախապատրաստվում:	7-8.Կ.Մ.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:
Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ:	7-8.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ՝ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբերությունը՝ կախված նյութից: – Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեդիա, թուղթ, փայտ, կավ և այլն: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Պաստառներում պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: – Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները: – Կատարել գծանկարչական և գեղանկարչական աշխատանքներ, նյութերն ու միջոցները օգտագործել ըստ նշանակության: 	

- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Պատկերել ջրջապատող առարկաները և բնությունը, ինքնուրույն որոշել թեման:
- Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ պաննո ստեղծելու նպատակով:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գործիքների և նյութերի ճիշտ ընտրություն ըստ թեմայի:</p> <p>Հաստոցային և մոնումենտալ արվեստ:</p> <p>Քանդակ, կատարման մեթոդները, հաջորդականությունը:</p> <p>Դեկորատիվ-կիրառական արվեստի նմուշներ, նյութեր և գործիքները:</p> <p>Դաջվածք կամ տպագրություն:</p> <p>Կերպարվեստ: Գունանկար, գծանկար, տեսակները, կատարման մեթոդները, հաջորդականությունը:</p> <p>Հարթության վրա պատկերի ճիշտ կառուցում:</p> <p>Մասնագիտական պաստառներ:</p> <p>Նյութերի և միջոցների խնայողություն:</p>	<p>Հաստոցային քանդակ և գեղանկարչություն, մոնումենտալ քանդակ և որմնանկարչություն:</p> <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ գործ:</p> <p>Հայկական ճարտարապետական հուշարձանների տիպերի ուսումնասիրություն՝ Ազատ խաչ, Եռակոնք, Քառակոնք, Բազմաբսիդ:</p> <p>Ըստ նախընտրած նյութի կառուցել ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ:</p> <p>Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները:</p> <p>Դեկորատիվ զարդաքանդակի համաչափության, հավասարակշռվածության ուսումնասիրություն, սեփական զարդաքանդակի էսքիզի կատարում և քանդակում ըստ նյութերի և գործիքների ուսումնասիրության (մոմ, պլաստիլին, կավ և այլն):</p> <p>Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն՝ ֆակտուրային վրձնահարվածներ, գունահամակարգի ընտրություն, հարթության կոմպոզիցիոն ամբողջականություն և այլն:</p> <p>Դաջվածքի և տպագրության տեսակների ուսումնասիրություն:</p> <p>Դաջվածքների կատարում կտորի, թղթի, այլ մակերեսների վրա:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահ-</p>

	<p>Դեկորատիվ-կիրառական արվեստի տեսակների ուսումնասիրություն և փորձարկում:</p> <p>Կիրառական արվեստի նմուշների կրկնօրինակում, ձևավորում:</p> <p>Հայկական և համաշխարհային զարդարվեստի նմուշների ուսումնասիրություն, կրկնօրինակում:</p> <p>Մանդամթերքի փաթեթավորման գովազդ:</p> <p>Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովանդակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն:</p> <p>Մասնագիտական պաստառներ:</p> <p>Նյութերի և միջոցների խնայողություն:</p>	<p>պանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:</p>
--	--	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Ճանապարհորդություն աշխարհի շուրջ: Նորաձևություն:
Դիմանկար, Ինքնանկար, Բնանկար, Ճեպանկար, Ծաղրանկար, Կոմիքս, Նատյուրմորտ՝ կոլլաժ, կարճատև էսքիզներ, փուլային ավարտուն աշխատանքներ:
Արվեստի ստեղծագործությունների կրկնօրինակումներ:
Ճարտարապետական կառույցների և կոթողների պատկերումներ ջրաներկով:
Մարդու իրավունքներ: Բնապահպանություն:

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - մեկնաբանել տարաբնույթ նշանները, համադրել, փոփոխել: Ստեղծել բանավոր և գրավոր պատկերավոր խոսք /առանձին և խմբային/, արձակ և չափածո պատմութ յուններ՝ օգտագործելով տարաբնույթ նշաններ /կոմիքս, էմոջի, ծաղրանկար և այլն/:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: Հանդուրժողական վերաբերմունք ցուցաբերել չափումների և փորձերի տարբերվող արդյունքների կամ մեկնաբանությունների դեպքում:

Քիմիա - ֆիզիկական և քիմիական երևույթներ, համապատասխան հատկանիշներ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահոլության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ:

Պատմություն, Հասարակագիտություն - ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Աղբյուրագիտական հենքով վերլուծել առկա տեղեկույթը, համադրել փաստերն ու իրադարձությունները, կատարել եզրակացություններ:

Առողջ ապրելակերպ - հարմարավետ զգալ սեփական մարմնում և հարգել ուրիշների մարմնակառուցվածքը:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թուրքիկներ և պաստառներ): Համակարգչի օգտագործման հետ կապված առողջությանն ու ապահովությանն առնչվող խնդիրները:

Օտար լեզուներ - հասկանալ և հետևել պարզ ցուցումներին ու հրահանգներին՝ բազմաքայլ գործողություններ կատարելիս, եթե դրանք տրվում են գրական/ստանդարտ լեզվով և ծանոթ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ուսումնասիրել և փորձարկել ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու տարրերն ու սկզբունքները: Ստեղծագործական աշխատանքներում պահպանել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքները:</p>	<p>7-8.Կ.Ս.ՆՍ.1.Տարբեր նյութերը և մոտեցումները կիրառել ստեղծագործական աշխատանքներն ավելի արտահայտիչ դարձնելու համար /2D, 3D, կախված թեմայից և առաջադրանքի բնույթից: 7-8.Կ.Ս.ՆՍ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում: Ի՞նչ է հարկավոր իմանալ գրագետ աշխատելու համար: Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի օրինաչափություններ: Հնարավո՞ր է, արդյոք, ստեղծագործել, խախտելով կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքները:</p>	<p>7-8.Կ.Ս.ՆՍ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ: 7-8.Կ.Ա.ԴՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով դիզայնի տարրերը: Հավասարակշռություն, նյութ, կրկնություն: 7-8.Կ.Ա.ԴՏ.2. Կիրառել դիզայնի սկզբունքները Առաջարկվող գործունեության ձևերում: /Նորաձևություն, ինտերիեր, էքստերիեր/ 7-8.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից: 7-8.Կ.Ս.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեղիայի համար: - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբերությունը՝ կախված նյութից: - Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ և այլն: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Պաստառներում պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: 	

- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և միասնականություն:
- Կիրառել գուներանգները աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Ստեղծել հորինվածքներ, գաղափարներն արտահայտելով կերպարվեստի տարրերի ու սկզբունքների կիրառմամբ:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:

Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Դիզայնի տարրեր: Հավասարակշռություն, Նյութ, Կրկնություն: Դիզայն - ձևավորում, հարդարում: Նորաձևություն, Ինտերիեր, Էքստերիեր:</p>	<p>Դիզայնի ստեղծման անհրաժեշտությունը և նրա անմիջական կապը իրականության հետ: Դիզայնի տարրերը ԴԿԱ-ում: Կատարվող աշխատանքի փուլային հաջորդականության նկարագրություն: Գծերի, ձևերի, երկրաչափական պատկերների միջոցով ճանաչելի պատկերների և հորինվածքների ստեղծում: Գծի յուրահատկության ուսումնասիրություն. գիծը որպես հակադրության էֆեկտ ստեղծելու միջոց, գիծը որպես տարածության պատրանք ստեղծելու հնար, - գծի օգտագործումը պատկերի ձևը ստանալու համար, - գծի օգտագործումը առարկայի ծավալը արտահայտելու համար, - գիծը ծառայում է համաչափության և հավասարակշռության պահպանմանը, - գիծը ստեղծում է ստվերի էֆեկտ: Գույնի առանձնահատկությունների, գունահամակարգի ուսումնասիրություն (Ի. Իստենի գունային շրջանը). - գույների ախրոմատիկ շարք, - գույների խրոմատիկ շարք, - կիսախրոմատիկ գույներ, - տաք, սառը և չեզոք գույներ, - գունային երանգների հակադրություն: Շտրիխային և երանգային գծանկարի կատարում գրաֆիտային մատիտով, ածուխով և</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>

	<p>այլն:</p> <p>Ջրաներկի չոր, թաց և ալապրիմա տեխնիկաներով առաջադրանքների կատարում:</p> <p>Միմետրիա-ասիմետրիա, Կերպարվեստի տարրերի և սկզբունքների ուսումնասիրությունը մեղիայում:</p> <p>Միայն գծի միջոցով պարզ պատկերների, ձևերի և առարկաների պատկերում:</p> <p>Ուրվագծերի, նշանների, նախշերի պատկերում:</p> <p>Բնապատկերի կատարում գծի միջոցով:</p> <p>Շրջապատում, բնության մեջ, արվեստի ստեղծագործություններում և ճարտարապետական կոթողներում ձևերի և պատկերների տեսակների բացահայտում:</p> <p>Գույների միջոցով դեկորատիվ, արտահայտիչ աշխատանքների կատարում:</p> <p>Գրաֆիկական արվեստում և կերպարվեստի բոլոր ոլորտներում գծանկարի դերի և հնարավորությունների ներկայացում:</p> <p>Միջավայրի (ինտերիեր, էքստերիեր) ձևավորման, ոճավորման և հարդարման տեխնիկական և գեղարվեստական մեթոդների բնութագրում:</p> <p>Հեռանկարի օրենքների դասակարգում:</p> <p>Տարբեր երկրների դեկորատիվ արվեստի նմուշների կրկնօրինակումների և համեմատությունների կատարում:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայկական զարդարվեստ, Խաչքար, Գունային անիվ, Մանդալա, Ֆրակտալներ, Դիմանկար Բնանկարներ պլեններում, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, Կենդանիների ձեպանկարներ Կերպարվեստի լեզուն - հաղորդակցություն պատկերի միջոցով, Ժայռապատկերներ, Գեղագրություն, Հայկական թչնագրեր Գրաֆիկոսի, Հիերոգլիֆ, Էքսլիբրիսլ Հերալդիկա, Անիմացիա, Տոտեմ,

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարողացած ստեղծագործություներին ընտրել պատմողներ (նարատորներ) և ստեղծել վերջիններիս բնավորությունն ու արտաքին հատկանիշներն արտահայտող նկարագրություններ:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար: Կառուցել դիմամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: դասակարգել նյութերն ըստ ագրեգատային վիճակների, վերլուծել տարբեր վիճակներում նյութի հատկությունները և կառուցվածքային տարբերությունները:

Քիմիա - քիմիական տարրի էներգետիկ մակարդակների թվի կապը պարբերության համարի հետ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ: Մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ: Ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն - ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Օգտագործել քարտեզներ, ուսումնասօժանդակ գրականություն, դրսևորել հետազոտելու կարողություն, մշակել և իրականացնել նախագծեր, հետազոտական աշխատանքներ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիդեր, թոուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ - նկարագրել իրադարձություններ, իր կենսավորձը, հույսերն ու ձգտումները և այլն՝ գործածելով պարզ կապակցված արտահայտություններ:

Կապը ՀՊՉ ի հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D և 3D աշխատանքներ:	7-8.Կ.Մ.ՆՄ.1. Տարբեր նյութերը և մոտեցումները կիրառել ստեղծագործական աշխատանքներն ավելի արտահայտիչ դարձնելու համար /2D, 3D, կախված թեմայից և առաջադրանքի բնույթից:
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:</p> <p>Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:</p> <p>Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:</p>	<p>7-8.Կ.Մ.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D իրատեսական արվեստի աշխատանքներ:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ՆԵ.3. 2D և 3D երևակայական աշխատանքներ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործություններ:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ՝ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեղիայի համար: - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբերությունը՝ կախված նյութից: - Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ և այլն: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: - Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները: - Կատարել գծանկարչական և գեղանկարչական աշխատանքներ, նյութերն ու միջոցները օգտագործել ըստ նշանակության: - Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները: - Պատկերել շրջապատող առարկաները և բնությունը, ինքնուրույն որոշել թեման: - Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ պաննո ստեղծելու նպատակով: - Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք: - Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես 	

<p>կրած հուզական վերաբերմունք:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ: – Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք: 		
Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գրական ստեղծագործության ձևավորում կամ պատկերագրողում: Պատկերում բնօրինակից: Դիմանկար, ինքնանկար: Բնանկար Նատյուրմորտ Թեմատիկ, ժանրային հորինվածք: Իրական, վերացական զգացողություններ, Բնության անբացատրելի երևույթներ, Դիցաբանական, համամարդկային, կենցաղային թեմաներ:</p>	<p>Համաչափության, գծերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և ստեղծագործական աշխատանքներ: Գեղանկարչության առանձնահատկությունները դիմանկարի ժանրում: Դիմագծերի ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում: Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում: Թեմատիկ նկարչությունը պետք է իրականացվի դիտման, պատկերացման, հիշողության և հեքիաթների ձևավորման միջոցով: Առաջադրված թեմայով ավարտուն աշխատանքի ստեղծում ցուցադրության համար՝ պահպանելով թեմայի բովանդակության և ընտրված գունահամակարգի տրամաբանական կապը: Գեղարվեստական հոսանքների ուսումնասիրության հենքով սեփական հորինվածքի ստեղծում, հարթության ճիշտ օգտագործում (ֆուտուրիզմ, ֆովիզմ, մոդեռն, փոփ-արտ, օպ-արտ, սիմվոլիզմ և այլն): Առարկաների պատկերում (ավարտված) ճեպանկար, բնօրինակից, երևակայությամբ և հիշողությամբ, եթե առարկան հնարավոր չէ գննել: Ծառերի, թռչունների, կենդանիների ուրվապատկերի ստեղծում (նկարչական նյութը՝ ջրաներկ, գուաշ, գունամատիտ, մոմակա-վիճներ, սպիտակ կամ երանգավոր թղթի վրա) առանց նախօրոք մատիտով արված նկարի:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն,</p>

	<p>Կենդանիների, թռչունների և մարդու մարմնի պատկերում: Նատյուրմորտի ժանրի օրինաչափությունների ուսումնասիրություններ, ճեպանկարների և էսքիզների կատարում: Նատյուրմորտների, աշնանային և գարնանային ծաղիկների պատկերում: Հարթության մեջ նատյուրմորտի տեղադրման օրենքների ուսումնասիրություն հորիզոնական և ուղղահայաց առանցքներով: Բնանկարի ժանրի տեսակները, դրանց առանձնահատկությունները: Աշնանային և գարնանային բնության էտյուդային պատկերում (պլեներ) կամ պատկերում հիշողությամբ: Բնօրինակից, հիշողությամբ և պատկերացմամբ կենցաղային տարբեր իրերի՝ մրգերի, բանջարեղենի, ծաղիկների պատկերում (ներառյալ ճեպանկարում):</p>	<p>միևնույն սրեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	--	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայկական տաճար, Տիրամայր, Հեթանոսական աստվածներ՝ Աստղիկն ու Վահագնը: Իմ ընկերոջ դիմանկարը: Սուրբ ծնունդ, Տերևաթափ, Ձմեռային զբոսանք, Արևային անձրև, Հրաշք գարուն, Հեքիաթի, պատմվածքների, առակների պատկերագրողումներ, Ծովային, լեռնային, անտառային բնապատկերներ: Բացիկներ՝ թղթային, էլեկտրոնային, ծավալային: Իմ ոճը: Սպորտն իմ կյանքում: Ուղևորություն դեպի անցյալ: Ուղևորություն դեպի ապագա: Դիմանկար, Բնանկար, Նատյուրմորտ:

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարողացած ստեղծագործություններից ընտրել պատմողներ (նարատորներ) և ստեղծել վերջիններիս բնավորությունն ու արտաքին հատկանիշներն արտահայտող նկարագրություններ:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: դասակարգել նյութերն ըստ ագրեգատային վիճակների, վերլուծել տարբեր վիճակներում նյութի հատկությունները և կառուցվածքային տարբերությունները:

Քիմիա - քիմիական տարրի էներգետիկ մակարդակների թվի կապը պարբերության համարի հետ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ: Մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ: Ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակություն հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Օգտագործել քարտեզներ, ուսումնասովանողական գրականություն, դրսևորել հետազոտելու կարողություն, մշակել և իրականացնել նախագծեր, հետազոտական աշխատանքներ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիդեր, թուրքիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -նկարագրել իրադարձություններ, իր կենսավորձը, հույսերն ու ձգտումները և այլն՝ գործածելով պարզ կապակցված արտահայտություններ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ9, Հ17, Հ25, Հ26, Հ27, Հ28, Հ29, Հ33, Հ34, Հ37, Հ45, Հ46, Հ47

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՐՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ցուցադրություններ կազմակերպելու հմտությունների ձևավորում: Քննական մտածողության զարգացում: Հետազոտություններ կատարելու հմտությունների ձևավորում:	7-8.Կ.Ս.ՆՍ.1. Տարբեր նյութերը և մոտեցումները կիրառել ստեղծագործական աշխատանքներն ավելի արտահայտիչ դարձնելու համար /2D, 3D, կախված թեմայից և առաջադրանքի բնույթից:
Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս են պահվում ստեղծագործությունները: Ովքե՞ր են դրանք պահպանում, հավաքում, և ի՞նչ նպատակով: Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները: Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները: Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:	7-8.Կ.Ս.ՆՍ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7-8.Կ.Ա.ՎՑ.1. Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրության թեմաներ կամ սկզբունքներ: 7-8.Կ.Ա.ՎՑ. 2. Առաջարկել խմբային կամ անհատական նախագծերի ներկայացման տարբերակներ: 7-8.Կ.Ա.ՎՑ.3. Պատրաստել նախագծեր, և առավել արդյունավետ ցուցադրել դրանք: 7-8.Կ.Ա.ՎՄ.1. Խմբի հետ ընտրել և քննարկել աշխատանքները ցուցադրության համար: 7-8.Կ.Ա.ՎՄ. 2. Ձևավորել սկզբունքներ ցուցադրություն կազմակերպելիս: 7-8.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ: 7-8.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր ստեղծագործությունները: 7-8.Կ.Կ.ԱՂ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը իր առօրյայում:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ՝ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեղիայի համար: - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբերությունը՝ կախված նյութից: - Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ և այլն: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Պաստառներում պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: 	

- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրիր տարբերակներ:
- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:

Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
-----------------	-------------------	-------------------------------------

<p>Խմբային ցուցադրությունների թեմատիկայի մշակում: Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ: Մշակութային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր: Ցուցադրություններ կազմակերպելու այլընտրանքային տարբերակներ:</p>	<p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո: Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների: Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար: Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները: Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները: Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար: Ստեղծել դասակարգիչներ, որի համաձայն կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները: Աշխատել խմբով: Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարկաների ցուցադրություն: Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Արդարություն և զարգացում: Հավասար հնարավորությունները, որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակցելու գնահատելու և ինքնագնահատելու մեխանիզմ, համագործակցության և հաղորդակցման բանաձևերը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Նորաձևություն, Ազգային տարագ, Տպագրական աշխատանքներ, Բացիկներ, Համադայրոցական, համայնքային միջոցառումներ</i> <i>Արվեստ և քաղթականություն, Արվեստ և իրականություն</i> <i>Արվեստ և բնություն, Արվեստ և նորաձևություն, Արվեստ և գիտություն</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝</p>		

հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակություն հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիֆիլմեր, թուրքիկներ և պատատներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ
Հ4, Հ5, Հ8, Հ10, Հ12, Հ14, Հ16, Հ17, Հ19, Հ24, Հ26, Հ30, Հ32, Հ35, Հ42

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքները մեկնաբանելու, արտահայտիչ խոսք ձևավորելու կարողություններ:	7-8.Գ.Մ.ՆՄ.2. Պատրաստել պատատներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:

Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:	7-8.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծությունների:
Ուղղորդող հարցադրում	7-8.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը, ոճերը:
Ինչու՞ են ստեղծագործությունները բաժանվում ժանրերի: Ինչու՞ է կարևոր իմանալ ստեղծագործության ոճը:	7-8.Կ.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:
Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա:	7-8.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:
Ինչպե՞ս գնահատել ստեղծագործությունները:	7-8.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել իր ստեղծագործությունները:
	7-8.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Պատասխանել պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն): - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման: - Համեմատել ընկերների աշխատանքները: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա: 	

Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Արվեստագիտական հետազոտություն: Կատարման վարպետություն: Թեմայի արդիականություն:	Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն: Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում: Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտա-	Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակու-

<p>Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ:</p> <p>Ստեղծագործությունների համեմատական վերլուծություն:</p>	<p>հայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ:</p> <p>Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն:</p> <p>Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ: Միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխատանքը</p> <p>Վերլուծել- Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները:</p> <p>Մեկնաբանել- Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը:</p> <p>Քննարկել - Հաջողվել է արվեստագետին փոխանցել գաղափարը, թե՛ ոչ:</p> <p>Այս աշխատանքներից ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո, և ինչո՞ւ՝ ոչ:</p>	<p>թյուն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>
---	--	--

<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>
<p><i>Վ. Սուրենյանց, Իրիմյան հայրիկ, Սալամե</i></p> <p><i>Մարգիս Սուրադյան, Կոմիտաս</i></p> <p><i>Սուրիկով, Բոյարուհի Մորոզովա</i></p> <p><i>Երվանդ Քոչար, Սասունցի Դավիթ գրաֆիկական շարք, Հակոբ Կոչոյան, Սասունցի Դավիթ</i></p> <p><i>Գառնի հեթանոսական տաճարը, իճանկարները</i></p>

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսա-նյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (սորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թուրքիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ8, Հ10, Հ12, Հ14, Հ16, Հ17, Հ19, Հ24, Հ26, Հ30, Հ32, Հ35, Հ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստի ստեղծագործությունները ունեն տարիք, և կարելի է որոշել, թե ինչպես են դրանք ստեղծվել:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը:</p>	<p>7-8.Կ.Մ.ՆՄ.1.Տարբեր նյութերը և մոտեցումները կիրառել ստեղծագործական աշխատանքներն ավելի արտահայտիչ դարձնելու համար /2D, 3D/, կախված թեմայից և առաջադրանքի բնույթից:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց կենցաղը և, սովորությունները:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը:</p> <p>Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p>	<p>7-8.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը, ոճերը:</p> <p>7-8.Կ.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ԱՍ.1. Արվեստի վերաբերյալ տեսաշարերի պատրաստում:</p> <p>7-8.Կ.Մ.ԱՍ.2. Ներկայացնել նկարչական նյութերը և տեխնոլոգիաներն՝ ըստ կիրառման անհարժշտության:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: - Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբերությունը՝ կախված նյութից: - Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեդիա, թուղթ, փայտ, կավ և այլն: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Պաստառներում պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, գույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, 	

- ագրում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Համեմատել ընկերների աշխատանքները;
- Ճանաչել և քննել ժամանակաշրջանով, մշակույթով և հնարավորություններով պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունը:
- Պատրաստել և ներկայացնել է ստեղծագործությունների թվայնացված պորտֆոլիոներ:
- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ օգտագործված նյութերի և միջոցների:

Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմեր:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում:</p> <p>Արվեստի նմուշների վերականգնում:</p> <p>Ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը:</p> <p>Որքանո՞վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված:</p> <p>Նոր առաջարկություններ:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ:</p> <p>Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ:</p> <p>Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, զեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ:</p> <p>Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատանքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում:</p> <p>Հեղինակային իրավունքի դրսևորումները արվեստում:</p> <p>Մրցանակաբաշխությունները արվեստի բնագավառում:</p> <p>Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրու-</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>

	թյուններ:	
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Մատենադարան, Ազգային պատկերասրահի պահոցներ, Վիրտուալ թանգարաններ</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p><i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:</p> <p><i>Ֆիզիկա</i> - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:</p> <p><i>Կենսաբանություն</i> - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:</p> <p><i>Աշխարհագրություն</i> - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ</p> <p><i>Ֆիզկուլտուրա</i> - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները</p> <p><i>Պատմություն, Հասարակագիտություն</i> - ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:</p> <p><i>Առողջ ապրելակերպ</i> - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:</p> <p><i>Ինֆորմատիկա</i> - ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:</p> <p><i>Օտար լեզուներ</i> - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):</p>		
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ		
22, 24, 25, 28, 29, 210, 213, 214, 215, 216, 225, 226, 229, 230, 231, 244, 245, 246		

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p>	<p>7-8.Կ.Մ.ՆՄ.2. Պատրաստել պատահաներ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել կերպարվեստի տեսակները, ժանրերը, ոճերը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց հավատալիքները, պատկերացումները և վերաբերմունքը կյանքին:</p> <p>Կարո՞ղ ենք, արդյոք, արվեստի միջոցով հասկանալ, թե ինչպե՞ս են ապրել և ապրում մարդիկ:</p> <p>Հնարավո՞ր է հուզվել արվեստի ստեղծագործությունից:</p>	<p>7-8.Կ.Ա.ՔԱ.3. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:</p> <p>7-8.Կ.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:</p> <p>7-8.Կ.Ա.ԱՊ.1. Ներկայացնել գիտելիքներ ժամանակակից արվեստի մասին</p> <p>7-8.Կ.Ա.ԱՊ.2. Համեմատել հայկական և համաշխարհային կերպարվեստի հիմնական առանձնահատկությունները:</p> <p>7-8.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել արվեստի դերը առօրյայում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Պատասխանելու պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: – Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: – Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): – Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ ժամանակաշրջանների, 	

<ul style="list-style-type: none"> - արվեստագետների -մշակույթների -ավանդույթների և այլն: - Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին, Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները, - Ճանաչել, տարբերել և գնահատել արվեստի աշխատանքները: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա: 		
Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմություն և տեսություն:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Ժամանակակից արվեստ:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն):</p> <p>Դասակարգել կերպարվեստի տարբեր և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում (գույն, գիծ, ձև, պատկեր, մակերես):</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների: Որոշել ե՞րբ են ստեղծվել դրանք:</p> <p>Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:</p> <p>Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում: Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները,</p> <p>Ներկայացնել հայկական մանրանկարչության առանձնահատկությունները, Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ:</p> <p>Ուսումնասիրել տեղծագործության գեղարվեստական շրջանի, դպրոցի (ազդեցությունների) նրբությունները:</p> <p>Բնակության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ:</p> <p>Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է</p>

	<p>նախագծերի և հետազոտությունների կատարում:</p> <p>Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված:</p> <p>Վերլուծել-Կերպարվեստի ո՞ր տարրերն են կիրառված: Ի՞նչ դեր են խաղում այդ տարրերը:</p> <p>Մեկնաբանել - Ի՞նչ է պատմում նկարիչը: Եթե ձայները փոխանցելու հնարավորություն լիներ, ի՞նչ ձայներ կլսվեին:</p> <p>Քննարկել - Ի՞նչ է պակասում նկարում: Եթե այո, ապա, ինչո՞ւ:</p> <p>Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:</p>	<p>ստեղծարարությունը:</p>
--	---	---------------------------

Առաջարկվողթեմատիկա

Հին Հունաստանի, Հին Հռոմի և հելլենիստական շրջանների արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները, Հայ արվեստի զարգացման միտումները հելլենիստական շրջանում: Եվրոպական արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները քրիստոնեության ընդունումից հետո ընկած ժամանակաշրջանում /Բյուզանդիա, Արևմտյան և կենտրոնական Եվրոպա/, Հայ միջնադարյան արվեստի զարգացման հիմնական առանձնահատկությունները: Վերածննդի շրջանի արվեստի ընդհանուր նկարագիրը, Վերածննդի ժամանակաշրջանի հիմնական ներկայացուցիչները: Իմպրեսիոնիզմի առաջացման նախադրյալները, այդ շրջանի հիմնական ներկայացուցիչներին և հայտնի ստեղծագործությունները: Հայկական մանրանկարչության, ճարտարապետության, դեկորատիվ-կիրառական և խաչքարային արվեստների ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները: XIX դ. հայ արվեստի հիմնական ներկայացուցիչներին և նրանց ստեղծագործությունները, XX դ հայ արվեստի հիմնական բնութագիրը: Ժամանակակից հայ արվեստի հիմնական միտումները: Ռուսական գեղարվեստական դպրոցները, ռուսական գեղարվեստական դպրոցների առանձնահատկությունները,

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Տիպիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Տիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակալացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության::

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ25, Հ26, Հ29, Հ30, Հ31, Հ44, Հ45, Հ46

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՉՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻԶՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով:</p> <p>Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>7-8.Կ.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պատասաններ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p> <p>7-8.Կ.Ա.ԲԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>7-8.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցությունն ըստ ներկայացման ձևերի:</p> <p>7-8.Կ.Կ.ԱԴ.2. Պահպանել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները:</p> <p>7-8.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>- Ի՞նչ է արտահատում արվեստը:</p> <p>- Ի՞նչպես են ստեղծագործում արվեստագետները: Ինչո՞ւ է դա կարևոր:</p>	
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Պատասաններում պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): - Ներկայացնել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ: - Բացատրել, թե ինչպե՞ս են տարբեր մշակույթներ ներկայանում իրենց յուրահատուկ արվեստով: - Հասկանալ, որ արվեստը ներկայացնող բոլոր մասնագիտությունները անկրկնելի և կարևոր են: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որին մասնակցել է: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա: 	

Բովանդակություն	Գործնականաշխատանք	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
-----------------	-------------------	-------------------------------------

<p>Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի ազդեցությունը:</p> <p>Արվեստի մշակութային արժեքը:</p> <p>Հայ արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցությունն ըստ ներկայացման ձևերի: Ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա: Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտությունները անցյալում և ներկայում:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը:</p> <p>Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը(ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Տեսաֆիլմեր: Արվեստի ուժը-Մարկ Ռոտկո: Մոդի: Իմ ձախ ոտքը: Անտուան Վատտոյի գաղտնիքը: Կրոնական ուղղություններ, Կրոնը և արվեստը, Քրիստոնեություն, Իսլամ, Բուդդիզմ,</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:</p> <p><i>Ֆիզիկա</i> - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:</p> <p><i>Կենսաբանություն</i> - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով</p>		

տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնովշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊՉ վերջնադրյունների հետ

Հ2, Հ10, Հ12, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ17, Հ19, Հ23, Հ24, Հ25, Հ26, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

9-ԴԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքներում նյութերը և միջոցները ազատ և գրագետ կիրառելու հմտությունների ձևավորում: Ընդհանուր աշխատանքային տարածքում համագործակցելու կարողությունների ձևավորում:	9.Գ.Ս.ՆՍ.1. Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ փորձարկելով անձանոթ նյութեր: Հետազոտել նոր նյութեր և միջոցներ ստեղծագործություններին իմաստ հաղորդելու նպատակով: 9.Գ.Ս.ՆՍ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս է պատկերը ազդում կամ ներգործում դիտողի վրա: Ի՞նչն է օգնում արվեստագետին, չվախենալ, և փնտրել այլընտրանքային ստեղծագործական լուծումներ: Ի՞նչ է նշանակում, ստեղծագործական ազատություն:	9.Գ.Ս.ՆՍ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: 9.Գ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ ներկայացնելով կերպարվեստի տարբեր ոճեր /նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ/ 9.Գ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /օպարտ, պոպարտ, պուանտելիզմ, էքսպրեսիոնիզմ և այլն/ 9.Գ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D և 3D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հո-րինվածքներ/ 9.Գ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսա/կետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորման հմտություններ: – Չարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ձեպանկարների, էքսպրեսիոնիզմի կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: – Մտանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: 	

- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Կատարել գծանկարչական և գեղանկարչական աշխատանքներ, նյութերն ու միջոցները օգտագործել ըստ նշանակության:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով աշխատելու անհրաժեշտ պայմանները:
- Փորձարկել աշխատանքներում ընտրված նյութերի հնարավորությունները, առանց անվտանգության կանոնների խախտման:
- Պատկերել ջրջապատող առարկաները և բնությունը, ինքնուրույն որոշել թեման:
- Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ թեմատիկ հորինվածքներ ստեղծելու նպատակով:
- Առաջադրված թեմատիկ առաջադրանքներում պահմանել համաչափության, կոմպոզիցիայի կառուցման, գունային լուծումների ճտությունը:
- Աշխատանքներում պահպանել գծային և գունային հեռանկարի կանոնները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ, որոնք կարող են հասարակական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վրա ազդեցություն ունենալ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հասարակական ներգործության ապահովումը՝ կախված ստեղծագործական աշխատանքներում տարբեր նյութերի, միջոցների և նոր մոտեցումների ընտրությունից /2D, 3D, 4D /:</p> <p>Մասնագիտական բառամթերք և</p>	<p>Թափանցիկ կառուցման եղանակի օգտագործումը առարկաների ձևի և համաչափությունները բացահայտելու համար:</p> <p>Գծային հեռանկարչությունը որպես գեղարվեստական արտահայտչականության միջոց ճարտարապետական բնանկարում:</p> <p>Մասշտաբային հարաբերակցության ճիշտ պահպանում:</p> <p>Գրաֆիկական կոմպոզիցիա՝ մատիտով, սպիտակ և գունավոր կավ-ճամատիտներով, տուշով</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p>

<p>եզրույթներ:</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>Նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառումը:</p>	<p>Ֆիզուրատիվ կոմպոզիցիաների ստեղծում:</p> <p>Կոմպոզիցիաների ստեղծում, համամասնությունների չափազանցում, արտասովոր շարժում և այլն:</p> <p>Ծավալային կոմպոզիցիայի ստեղծում:</p> <p>Վերացական հորինվածքների ստեղծում բնական մոտիվների հիման վրա /2D, 3D/:</p> <p>Կազմման տարբերակներ՝ միմյանց և թղթի կենտրոնի նկատմամբ պատկերների սիմետրիկ և ոչ սիմետրիկ տեղաբաշխմամբ:</p> <p>Կոլլաժի, խառը տեխնիկայի կիրառություն, փորձարկում:</p> <p>Միտքը ազդեցիկ, ուղղորդված ներկայացնելու նպատակով նյութի և մատուցման ձևերի ընտրություն:</p> <p>Միևնույն թեմայի ծաղրանկարային, դրամատիկ, մարդասիրական, դեկորատիվ, տեքստային, մանկական, քաղաքական երանգավորումներ՝ գույնի, զծի, ծավալի և նյութի տարբեր կիրառություններով:</p> <p>Միևնույն թեմայի հակառակ իմաստի արտահայտման իմպրովիզներ:</p> <p>Միևնույն աշխատանքի իմաստային վերարտադրություններ:</p> <p>Բնանկարի հորիզոնական պատկերի՝ ուղղահայաց կառուցվածքի մեջ վերարտադրելու փորձեր:</p> <p>Աշխատանքներում ջրաներկի տեխնիկայի կիրառում՝ թացով-թաց թղթի վրա, չոր թղթի վրա, նախանկարով, առանց նախանկարի:</p> <p>Ազգագրական, ժողովրդական մշակույթի թեմատիկայի վերարտադրում ժամանակակից ստեղծագործական կառուցվածքի մեջ:</p> <p>Փորձարկել տարբեր գրատեսակներին պատկանող տառերի և բառերի գրելաձևեր</p> <p>Գծանկարել կտրված, քառակող, ակադեմիական, ճարտարապետական և գեղարվեստական գրատեսակին պատկանող տառեր, պահպանել հիմնական համաչափությունները:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ընտրված թեմատիկայի ընդհանրություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>ԴԿԱ - Խեցեգործություն, Ոսկերչություն, Գորգարվեստ</i></p>		

Իմպրովիզացիա, Համադրում, Խառը տեխնիկա, Մեղիա

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականությամբ յունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառի վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - լուծել որակական, հաշվարկային խնդիրներ ֆիզիկական մեծությունների վերաբերյալ, օրենքների կիրառմամբ, հաշվարկել պարզ շղթաներ:

Կենսաբանություն - ներկայացնել միևնույն տեսակին պատկանող օրգանիզմների փոխհարաբերությունների տիպերը պոպուլյացիաներում՝ հիմնվելով տարբեր պոպուլյացիաների տարբեր օրինակների վրա:

Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:

Տիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում:

Պատմություն, Հասարակագիտություն - արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում:

Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - հիմնավորել, մեկնաբանել, թե ինչու է պատասխանատու վարքագիծն ամենագործունը և թե ինչու է այն մեծապես պայմանավորում առողջությունը:

Ինֆորմատիկա - օգտագործել թվային կերպով ցիտելու գործիքներ, հղումներ անելով տեղեկատվության աղբյուրների, որոնք ընդունված են տվյալ ուսումնական հաստատության կամ երկրի համար, այդ թվում ցիտելով ինչպես ամբողջական տեքստեր այնպես էլ ոչ տեքստային աղբյուրներ, ինչպիսին են նկարները, ձայնային և վիդեո նյութերը:

Օտար լեզուներ - հասկանալ տարբեր թեմաներով հնչող փաստացի տեղեկատվության ընդհանուր իմաստը և որոշ մանրամասներ, եթե խոսքը հստակ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Դիզայնի սկզբունքներն ու կերպարվեստի տարրերն արտահայտող էսքիզների և ճեպանկարների կատարման հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Դասական արվեստի ստեղծագործությունների ժամանակակից մեկնաբանություններով մատուցելու վարժությունների կատարում:</p>	<p>9.Կ.Ս.ՆՍ.1. Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ փորձարկելով անձանոթ նյութեր: Հետազոտել նոր նյութեր և միջոցներ ստեղծագործություններին իմաստ հաղորդելու նպատակով:</p> <p>9.Կ.Ս.ՆՍ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում:</p> <p>Հնարավո՞ր է, արդյոք, միևնույն աշխատանքում ինտեգրել տեղանքը, օբյեկտը, գաղափարը և դեկորատիվ ձևավորումը:</p> <p>Ինչո՞վ կարող է օգնել արվեստագետին քննադատական արձագանքը:</p>	<p>9.Կ.Ս.ՆՍ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>9.Կ.Ա.ԴՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը/գծանկար, գեղանկարչություն, քանդակ, կոլլաժ, մեդիա, լուսանկար և այլն/:</p> <p>9.Կ.Ա.ԴՏ.2. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով դիզայնի սկզբունքները /2D, 3D, գովազդ, տարածքի ձևավորում, պաստառ, կենցաղային իրերի ձևավորում, մեդիա և այլն/:</p> <p>9.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /օպարտ,պոպարտ, պուանտեիզմ, էքսպրեսիոնիզմ և այլն/:</p> <p>9.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D և 3D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորման հմտություններ: - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: - Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: 	

- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոններ:
- Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և ամբողջականություն:
- Կիրառել գուներանգները աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Ստեղծել հորինվածքներ, գաղափարներն արտահայտելով կերպարվեստի տարրերի ու սկզբունքների կիրառմամբ:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ, որոնք կարող են հասարակական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վրա ազդեցություն ունենալ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Կերպարվեստի տարրերի գրագետ կիրառումը գծանկարի, գեղանկարչության, քանդակի, կոլլաժի, մեղիայի, լուսանկարչական աշխատանքների մեջ: /2D,3D, 4D/: Դիզայնի սկզբունքները 2D, 3D, 4D աշխատանքներում՝ գովազդ, տարածքի	Առարկաների ձևի և ծավալի պատկերում գծի և գույնի փոփոխվող հաստություն և ինտենսիվություն՝ կախված լուսավորության աստիճանից և դիտողին հեռու կամ մոտ գտնվելու հանգամանքից: Ազգագրական, ժողովրդական մշակույթի թեմատիկայի վերարտադրումը ժամանակակից ստեղծագործական կառուցվածքի մեջ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների կիրառմամբ: Կավով կամ պլաստիլինով ձեփակերտել երկրաչափական մարմիններ,	Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):

<p>ձևավորում, պաստառ, կենցաղային իրերի ձևավորում, մեղիա և այլն:</p>	<p>տարածության մեջ ճիշտ գտնել և կառուցել երկրաչափական մարմինների հիմնական կետերը և առանցքները, մշակել երկրաչափական մարմինների հարթ և սֆերիկ (գնդային, կոր, գոգավոր) մակերեսները, գտնել երկրաչափական մարմինների փոխադարձ կապը տարածության մեջ, արտահայտել երկրաչափական մարմինների փոխհատման գծերը:</p> <p>Կավով կամ պլաստիլինով ծեփակերտել գիպսե գլխի հատվածներ (բերան, քիթ, ականջ, աչք), որոշել գիպսե գլխի հատվածների հիմնական համաչափությունները, հատվածների առանցքները, դիրքը և համաչափությունները, ներկայացնել գիպսե գլխի հատվածների պլաստիկ բնութագրումները: Դիզայնի տարրերը ԴԿԱ-ում: Կատարվող աշխատանքի փուլային հաջորդականության նկարագրություն:</p> <p>Գծերի, ձևերի, երկրաչափական պատկերների միջոցով ճանաչելի պատկերների և հորինվածքների ստեղծում:</p> <p>Գծի յուրահատկության ուսումնասիրություն.</p> <p>գիծը որպես հակադրության էֆեկտ ստեղծելու միջոց, գիծը որպես տարածության պատրանք ստեղծելու հնար, Գույնի առանձնահատկությունների, գունահամակարգի ուսումնասիրություն (գունային անիվ).</p> <p>Շտրիխային և երանգային գծանկարի կատարում գրաֆիտային մատիտով, ածուխով և այլն:</p> <p>Զրաներկի չոր, թաց և ալապրիմա տեխնիկաներով առաջադրանքների կատարում:</p> <p>Խորհրդանշանը որպես տեղեկատվության փոխանցման ծածկագիր: Մեփական խորհրդանշանի ստեղծում որպես մտավոր և հոգևոր հաղորդակցման միասնական պատկեր:</p> <p>Հայ միջնադարյան մանրանկարչության հիմնական մոտիվների, տեսակների և ուղղությունների, ինչպես նաև գեղարվեստական տեքստի, տեքստի և մանրանկարի գեղարվեստական պրատկերում</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն սրբեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոններ վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
---	--	--

	<p>Ջարդանկարների, լուսանցագրերի և գլխատառերի կատարում, ներկայացնել բուսական, կենդանական մոտիվների պատկերման առանձնահատկությունները, պահպանելով գունային երանգավորումը: Մանրանկարչական դպրոցների, հեղինակներին (ծաղկողներին) բնորոշ ձեռագրերի ուսումնասիրություն:</p>	
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Տարբեր ժամանակաշրջաններում պատմական իրադարձությունների, հեղափոխությունների (տնտեսական, մշակութային) խոհրդանիշեր Արվեստի ուղղությունների կրկնօրինակումներ (կլասսիցիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, պոստ մոդեռնիզմ, սուրռեալիզմ, սոց ռեալիզմ, պոպ-արտ, օպ-արտ)</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p>Հայոց լեզու և գրականություն -Դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականություն-նից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:</p> <p>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:</p> <p>Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:</p> <p>Ֆիզիկա - լուծել որակական, հաշվարկային խնդիրներ ֆիզիկական մեծությունների վերաբերյալ, օրենքների կիրառմամբ, հաշվարկել պարզ շղթաներ:</p> <p>Կենսաբանություն - ներկայացնել միևնույն տեսակին պատկանող օրգանիզմների փոխհարաբերությունների տիպերը պոպուլյացիաներում՝ հիմնվելով տարբեր պոպուլյացիաների տարբեր օրինակների վրա::</p> <p>Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:</p> <p>Տիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում:</p> <p>Պատմություն, Հասարակագիտություն- արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - հիմնավորել, մեկնաբանել, թե ինչու է պատասխանատու վարքագիծն ամենագործունը և թե ինչու է այն մեծապես պայմանավորում առողջությունը:</p> <p>Ինֆորմատիկա - օգտագործել թվային կերպով ցիտելու գործիքներ, հղումներ անելով տեղեկատվության աղբյուրների, որոնք ընդունված են տվյալ ուսումնա-</p>		

կան հաստատության կամ երկրի համար, այդ թվում ցիտելով ինչպես ամբողջական տեքստեր այնպես էլ ոչտեքստային աղբյուրներ, ինչպիսին են նկարները, ձայնային և վիդեո նյութերը:
Օտար լեզուներ - հասկանալ տարբեր թեմաներով հնչող փաստացի տեղեկատվության ընդհանուր իմաստը և որոշ մանրամասներ, եթե խոսքը հստակ է, և ստանդարտ առոգանությամբ:
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D, 3D, 4D աշխատանքներ:	9.Կ.Ս.ՆՄ.1. Փորձարկել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու հետաքրքիր մոտեցումներ /2D, 3D/:
Ուղղորդող հարցադրում	9.Կ.Ս.ՆՄ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:
Արդյո՞ք, քննադատությունը օգնում է արվեստագետին:	9.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ ներկայացնելով կերպարվեստի տարբեր ոճեր /նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ/:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:	9.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /օպարտ, պոպարտ, պուանտելիզմ, էքսպրեսիոնիզմ և այլն/:
Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:	9.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D և 3D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:
Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:	9.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսա/կետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորդման հմտություններ:
- Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար:
- Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ:
- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեդիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Կատարել գծանկարչական և գեղանկարչական աշխատանքներ, նյութերն ու միջոցները օգտագործել ըստ նշանակության:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով աշխատելու անհրաժեշտ պայմանները:
- Փորձարկել աշխատանքներում ընտրված նյութերի հնարավորությունները, առանց անվտանգության կանոնների խախտման:
- Պատկերել շրջապատող առարկաները և բնությունը, ինքնուրույն որոշել թեման:
- Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ թեմատիկ հորինվածքներ ստեղծելու նպատակով:
- Առաջադրված թեմատիկ առաջադրանքներում պահմանել համաչափության, կոմպոզիցիայի կառուցման, գունային լուծումների ճշտությունը:
- Աշխատանքներում պահպանել գծային և գունային հեռանկարի կանոնները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ, որոնք կարող են հասարակական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վրա ազդեցություն ունենալ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>2D, 3D ատեղծագործական աշխատանքներ ըստ կերպարվեստի ոճերի՝ նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ, մանրակերտ: Ստեղծել 2D և 3D աշխատանքներ՝ վերացական արվեստի տեսանկյունից՝ կուբիզմ, ֆուտուրիզմ, սյուրռեալիզմ և այլն: 2D և 3D երևակայական թեմատիկ հորինվածքներ:</p>	<p>Համաչափության, գծերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և ստեղծագործական աշխատանքներ:</p> <p>Դիմագծերի ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Թեմատիկ նկարչություն դիտման, պատկերացման, հիշողության և գրական ստեղծագործությունների պատկերազարդման և ձևավորման միջոցով: Հաստոցային քանդակ և գեղանկարչություն, մոնումենտալ քանդակ և որմնանկարչություն:</p> <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ գործ:</p> <p>Հայկական ճարտարապետական հուշարձանների տիպերի ուսումնասիրություն՝ Ազատ խաչ, Եռակոնք, Քառակոնք, Բազմաբսիդ:</p> <p>Ըստ նախընտրած նյութի կառուցել ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ:</p> <p>Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները:</p> <p>Դեկորատիվ զարդաքանդակի համաչափության, հավասարակշռվածության ուսումնասիրություն, սեփական զարդաքանդակի էսքիզի կատարում և քանդակում ըստ նյութերի և գործիքների ուսումնասիրության (մոմ, պլաստիլին, կավ և այլն):</p> <p>Ժողովրդական և դեկորատիվ-կիրառական արվեստների բնորոշ և հաճախ հանդիպող կերպարները և դրանց մեկնաբանությունը:</p> <p>Ռեալիստական, ծաղրանկարային և դեկորատիվ կերպարների ստեղծումը ուրվագծի և բծի միջոցով:</p> <p>Բնանկարի, դիմանկարի և թեմատիկ դեկորատիվ կոմպոզիցիաների ուրվագծային պատկերում:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախ-</p>

	<p>Ուսումնասիրել արվեստի ստեղծագործությունները, դրանք նոր մեկանաբանություններով ներկայացնելու նպատակով:</p> <p>Դիմանկարի, բնանկարի և նատյուրմորտի էսքիզների, ճեպանկարների և նախանկարների կատարում երկրաչափական պատկերների կիրառմամբ 2D, 3D, 4D :</p> <p>Դիմանկարի, բնանկարի և նատյուրմորտի էսքիզների, ճեպանկարների և նախանկարների կատարում գունային բծերի կիրառմամբ 2D, 3D, 4D :</p> <p>Պատմամշակութային կառույցների, նորաձևության ոճերի նոր դեկորատիվ նախագծերի մշակումների կատարում 2D, 3D, 4D :</p>	<p>տում համակարգը, քանի որ մյուս գործոններ վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	--	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Դիմանկարի, Բնանկարի, Նատյուրմորտի կամ Ժանրային հորինվածքների կատարում արվեստի ուղղությունների տեսանկյունից (կլասսիցիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, պոստ մոդեռնիզմ, սյուրռեալիզմ, սոց ռեալիզմ, պոպ-արտ, օպ-արտ)

Հաջողության գաղտնիքը, Իմ ամենամեծ սխալը, Իմ զգացումները

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականություն-նից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - առողջ ապրելակերպի կարևորությունը առօրյա կյանքում առաջնորդվել տեսողության պահպանման կանոններով:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կռիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում:

Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Դրսևորել մշակութային ընկալման և արժևորման կարողություններ, արվեստի որոշ տեսակներում ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու ունակություններ և հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - առողջության վրա ազդող տարբեր գործոնները, մեկնաբանի և վերլուծի այդ գործոնների ազդեցության փոփոխականությունը՝ պայմանավորված մարդու վարքագծով:

Ինֆորմատիկա - Բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - հասկանալ տարբեր թեմաներով հնչող փաստացի տեղեկատվության ընդհանուր իմաստը և որոշ մանրամասներ, եթե խոսքը հստակ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ9, Հ17, Հ25, Հ26, Հ27, Հ28, Հ29, Հ33, Հ34, Հ37, Հ45, Հ46, Հ47

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ

Նպատակը	ՎԵՐՋՆԱՐՑՈՒՆՔՆԵՐ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների փուլային վերլուծությունների կատարում:</p> <p>Թեմատիկ ցուցադրությունների արդյունավետ կազմակերպում:</p>	<p>9.Գ.Ս.ՆՍ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար:</p> <p>9.Գ.Ս.ՆՍ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:</p>	<p>9.Գ.Ա.ՎՑ. 1. Ընտրել և ներկայացնել թեմատիկ նախագծեր՝ որոշակի հանդիսատեսի համար:</p> <p>9.Գ.Ա.ՎՑ. 2. Ներկայացնել արվեստի մի քանի բնագավառ ընդգրկող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</p> <p>9.Գ.Ա.ՎՑ.3. Առաջարկել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող ցուցադրության արդյունավետ</p>

	<p>տարբերակներ:</p> <p>9.Կ.Ա.ՎՄ. 1. Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի գեղագիտական չափանիշներ:</p> <p>9.Կ.Ա.ՎՄ. 2. Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի տեխնիկական չափանիշներ:</p> <p>9.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>9.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսա/-կետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p> <p>9.Կ.Կ.ԱՂ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
--	---

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ցուցադրությունների և ներկայացումների տարբերակներ, հիմնավորելով ընտրությունը:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա:
- Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները:
- Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ:
- Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս:
- Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտերի և արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը:
- Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:

<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ: - Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները: 		
Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Թեմատիկ աշխատանքների խմբային ցուցադրություններ</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ</p> <p>Նախագիծ:</p> <p>Համայնքային, տարածաշրջանային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր և ներկայացում</p> <p>Ցուցադրություն:</p> <p>Արդյունավետ ցուցադրություններ կազմակերպելու սկզբունքներ:</p>	<p>Մենակ կամ խմբով խմբավորել հաջողված աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների:</p> <p>Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:</p> <p>Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները:</p> <p>Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p> <p>Առանձնացնել երեք տարբեր ստեղծագործություններ, դրանց շուրջ կատարել տարբեր վերլուծական բնութի հետազոտություններ՝ գունային լուծումների, գաղափարի մատուցման, արտահայտչականության և այլն:</p> <p>Մովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարակների ցուցադրություն:</p> <p>Ստեղծագործական աշխատանքների խմբավորումն՝ ըստ հանդիսատեսի վրա ներգործելու կամ հուզականության աստիճանի,</p> <p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Արվեստի դերը մեր կյանքում, Թատերական ներկայացման ձևավորումներ, Լուսանկարչական աշխատանքների և կոլլաժների թեմատիկ ցուցադրություններ, Դիմանկարի, Բնանկարի, Նատյուրմորտի կամ ժանրային հորինվածքների ցուցադրություններ:</i> <i>Լուռ միջոցառում,</i> <i>Արվեստ և քաղաքականություն</i>
Միջառարկայական կապ
<i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> - դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականությունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:
<i>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն</i> - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:
<i>Քիմիա</i> - ստացված գիտելիքները կիրառի վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:
<i>Ֆիզիկա</i> - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:
<i>Կենսաբանություն</i> - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, կոյություն կոիվ հասկացություններին:
<i>Աշխարհագրություն</i> - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:
<i>Ֆիզկուլտուրա</i> - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:
<i>Պատմություն, Հասարակագիտություն</i> - արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:
<i>Առողջ ապրելակերպ</i> - առողջության վրա ազդող տարբեր գործոնները, մեկնաբանի և վերլուծի այդ գործոնների ազդեցության փոփոխականությունը՝ պայմանավորված մարդու վարքագծով:
<i>Ինֆորմատիկա</i> - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:
<i>Օտար լեզուներ</i> - գրել կարճ էսսե առօրյա կամ հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող իրադարձությունների մասին՝ զուգադրելով և գնահատելով փաստացի տեղեկությունները ու փաստարկները, հիմնավորելով իր կարծիքը:
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
24, 25, 28, 210, 212, 214, 216, 217, 219, 224, 226, 230, 232, 235, 242

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ճիշտ հարցադրումներ ձևակերպելու հմտությունների ձևավորում: Կիրառված ստեղծագործական հնարների վերաբերյալ բացահայտումների և եզրակացությունների կատարում: Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:</p>	<p>9.Կ.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար 9.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ: 9.Կ.Ա.ՔԱ.2. Կատարել համեմատություններ և դասակարգել ստեղծագործությունները:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս է արվեստի ստեղծագործության վերլուծությունն օգնում հասկանալ և ճանաչել աշխարհը: Ի՞նչն է օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Ի՞նչ չափանիշներով կարելի է գնահատել ստեղծագործությունները:</p>	<p>9.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը: 9.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը ազդում ստեղծագործական գործընթացի վրա: 9.Կ.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա: – Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները: – Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ: – Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս: – Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտների և արվեստի մյուս տեսակների հետ: – Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը: – Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: – Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: – Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: 	

- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձի և զգացաձի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Քննարկումներ ստեղծագործական աշխատանքներում թեմայի արդիականության վերաբերյալ:</p> <p>Ստեղծագործության զգայական անդրադարձ՝ հնարների կիսուման վերաբերյալ:</p> <p>Գնահատում և ինքնագնահատում:</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն:</p> <p>Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում:</p> <p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ:</p> <p>Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն:</p> <p>Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ:</p> <p>Միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p>

	<p>Առաջադրել ստեղծագործական աշխատանքի քննության ճիշտ հարցադրումներ:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս է արվեստի վերլուծությունը օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը:</p> <p>Փորձել կարդալ ստեղծագործությունը:</p> <p>Վերլուծել ստեղծագործության վերաբերյալ տարբեր մեկնաբանություններ, դասակարգել ամ առանձնացնել դրանք՝ ըստ քննական վերլուծության:</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Կատարել չորս փուլային վերլուծություն:</p>	
--	--	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայագգի հայտնի արվեստագետներ - Վարդգես Սուրենյանց, Հովհաննես Այվազովսկի, Մինաս, Ժանսեմ, Գառզու, Արտո Չաքմաջյան, Սերգեյ Փարաջանով, Համաշխարհային արվեստի հայտնի դեմքեր և ստեղծագործություններ - Միքելանջելո, Լեոնարդո դա Վինչի, Ռեմբրանդտ վան Ռեյն, Վինսենտ վան Գոգ, Պոլ Գոգեն, Մարկ Շագալ,

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականությունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառի վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, կոյության կռիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկության ստացման և օգտագործման նպատակներով:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը

Պատմություն, Հասարակագիտություն- արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում:
 Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:
Առողջ ապրելակերպ - առողջության վրա ազդող տարբեր գործոնները, մեկնաբանել և վերլուծել այդ գործոնների ազդեցության փոփոխականությունը՝ պայմանավորված մարդու վարքագծով:
Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:
Օտար լեզուներ -գրել կարճ էսսե առօրյա կամ հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող իրադարձությունների մասին՝ զուգադրելով և գնահատելով փաստացի տեղեկությունները ու փաստարկները, հիմնավորելով իր կարծիքը:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ4, Հ5, Հ8, Հ10, Հ12, Հ14, Հ16, Հ17, Հ19, Հ24, Հ26, Հ30, Հ32, Հ35, Հ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների տեխնիկական նյութաբանական վերլուծություններ:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակների մշակութային առանձնահատկությունները:</p>	<p>9.Կ.Ս.ՆՍ.1. Ստեղծել պատկերներ, կոլլաժներ, ծավալային աշխատանքներ՝ փորձարկելով անձանոթ նյութեր: Հետազոտել նոր նյութեր և միջոցներ ստեղծագործություններին իմաստ հաղորդելու նպատակով:</p> <p>9.Կ.Ս.ՆՍ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց շրջապատը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p> <p>Որքանո՞վ է արվեստի ուսումնասիրությունն օգնում պլանավորել մեր ապագան:</p>	<p>9.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>9.Կ.Ա.ՔԱ.2. Կատարել համեմատություններ և դասակարգել ստեղծագործությունները:</p> <p>9.Կ.Ա.Գ.1. Ձևավորել ստեղծագործությունների գնահատման չափանիշներ:</p> <p>9.Կ.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ վերլուծելով դրական և բացասական կարծիքները</p> <p>9.Կ.Ս.ԱՍ.1. Համեմատել նույն թեման ներկայացնող ստեղծագործական նախագծերը /ֆիլմ, կտավ, հուշարձան, մեդիա և այլն/, ներկայացնել նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>9.Կ.Ս.ԱՍ.2. Ուսումնասիրել և ներկայացնել տարբեր ժամանակների տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը արվեստի վրա:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորման հմտություններ: – Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: – Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից: – Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեդիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: 	

- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Խմբավորել տարբեր ժամանակներում և մշակույթներում ստեղծված աշխատանքները, մեկնաբանել դրանց ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա ժամանակաշրջանը, տեղանքը, կլիման, օգտագործված նյութերը, գաղափարը և տեխնոլոգիական միջոցները, որոնք իմաստ և հուզականություն են փոխանցում աշխատանքին:
- Բացատրել, թե ինչ նյութեր են օգտագործել նկարիչները տարբեր ժամանակաշրջաններում, և ինչո՞վ են դրանք պայմանավորված:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի նմուշների թվայնացում:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում:</p> <p>Ի՞նչ նյութեր են օգտագործված:</p> <p>Ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը:</p> <p>Որքանո՞վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը:</p> <p>Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ:</p> <p>Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ:</p> <p>Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր արվեստագետների աշխատքները,</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայու-</p>

	<p>ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին: Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները: Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում: Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ:</p>	<p>նությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միննույն սրեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոններ վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	--	---

Առաջարկվող թեմատիկա

- Լեոնարդո դա Վինչի*
- Ալբերտո Զիակոմետտի*
- Մերգեյ Փարաջանով*
- Միխայիլ Շեմյակին*
- Մարտիրոս Բաղայան*
- Լևոն Ժամկոչյան*

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -վերաշարադրել, փոխադրել, համառոտել և ընդարձակել տրված տեքստը, հաղորդակցվել նաև ժամանակի և տարածության մեջ /ելեկտրոնային տեքստեր/: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել: Հասկանալ և մեկնաբանել տեքստում շարահյուսական միջոցների կիրառությունը միջավայր, տրամադրություն, կերպար արտահայտելու նպատակով:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձերք բերած

հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կոիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո՝ միջին մակարդակում:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:

Պատմություն, Հասարակագիտություն - իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, արժևորել և հիմնավորել պատմական փորձի յուրացման, դասեր քաղելու և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Հասարակական քաղաքական և տնտեսական գործընթացներ, մեկնաբանել դրանց նորարարական դերակատարումն ու ադեցությունը համաշխարհային արդի գործընթացների վրա:

Առողջ ապրելակերպ - հուսալի աղբյուրներ, որտեղ կարելի է գտնել տեղեկատվություն առողջ ապրելակերպի և առողջության վերաբերյալ:

Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - հետևել հասարակությանը և մշակույթին վերաբերող տարբեր թեմաներով պարզ և համառոտ զեկույցներին կամ ելույթներին, եթե հնչող խոսքը պարզ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնադրյունների հետ

Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ25, Հ26, Հ29, Հ30, Հ31, Հ44, Հ45, Հ46

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p>	<p>9.Կ.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար:</p> <p>9.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>9.Կ.Ա.ՔԱ.2. Կատարել համեմատություններ և դասակարգել ստեղծագործությունները:</p> <p>9.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p> <p>9.Կ.Ա.ԱՊ.1. Ցուցադրել ստեղծագործությունը ներկայացնելու կարողություններ՝ արվեստագետի, նկարիչի, արվեստի քննադատի, պատկերասրահի տնօրենի, պատմաբանի, հոգեբանի տեսանկյունից:</p> <p>9.Կ.Ա.ԱՊ.2. Հետազոտել և ներկայացնել ժամանակակից հայկական արվեստի առանձնահատկությունները:</p> <p>9.Կ.Կ.ԱՂ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց կյանքը:</p> <p>Ի՞նչ սկզբունքներով են դասակարգում ստեղծագործությունները:</p> <p>Ի՞նչն է դրդում մարդուն ստեղծագործել:</p>	
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: - Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ: - Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: - Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): 	

- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Քննել ստեղծագործությունները՝ հաշվի առնելով թեմատիկան, ժամանակաշրջանը, նկարչի անհատականությունը, ավանդույթները, մշակութային խնդիրները, փաստացիությունը և այլն:
- Ներկայացնել որոշակի ժամանակաշրջանում ստեղծագործած հայազգի արվեստագետների աշխատանքները:
- Բացատրել, թե ինչ միջոցներով և որքանով է արտացոլված տվյալ ժամանակաշրջանը:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հայտնի արվեստագետների կյանքը և ստեղծագործությունները:</p> <p>Արվեստի գործերի մշակութային արժեքը:</p> <p>Կերպարվեստի ոճերը:</p> <p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի հիմնական ուղղությունները:</p> <p>Հայ արվեստագետները հայրենիքում և հայրենիքից դուրս:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն)</p> <p>Դասակարգել կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում:</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործությունների ստեղծման հանգամանքները:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագիտական հետազոտությունների ամենից ճանաչված հիշարժան աղբյուրները: (Ջորջիո Վազարի, Էլի Ֆոր, Անրի Պերյուշո):</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացա-</p>

Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:

Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում:

Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները, Ներկայացնել հայկական մանրանկարչության առանձնահատկությունները,

Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ:

Բնակության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում:

Ձևակերպել իր պատկերացումները մարդկության պատմության ընթացքում գեղագիտական իդեալի փոխակերպումների վերաբերյալ և հիմնավորել սեփական տեսակետը արվեստի տարբեր ուղղություններից բերված օրինակներով: Մեկնաբանել գեղագիտական իդեալ հասկացությունը, դրա հարաբերական բնույթը, համաշխարհային պատմության տարբեր շրջաններում գեղագիտական իդեալների առանձնահատկությունները, ճաշակի դերը իրականության գեղագիտական ընկալման մեջ: Ուսումնասիրել հասարակության զարգացման վրա արվեստի տարբեր ճյուղերի ազդեցությունը,

Հավաքագրել և հետազոտել մշակույթների հիմնական առանձնահատկությունները բացահայտող հիմնավոր տեղեկատվությունը,

Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:

Կատարել արվեստի ստեղծագործության չորս փուլային հետազոտություն:

Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:

հայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:

Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:

Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:
 Ուսումնասիրել և ներկայացնել ստեղծագործության պատկանելությունն՝ ըստ գեղարվեստական դպրոցի և շրջանի, ժամանակաշրջանին բնորոշ տեխնիկայի, ժամանակի հայտնի վարպետների ստեղծագործական ձեռագրերի և նրանց նախընտրած թեմաների:

Առաջարկվող թեմատիկա

*Միջնադարյան Հայաստանի արվեստը, Ժամանակակից արվեստի թանգարան
 Արվեստի ուղղություններ (կլասիցիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, պոստ մոդեռնիզմ, սյուրռեալիզմ, սոց ռեալիզմ, պոպ-արտ, օպ-արտ)*

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -վերաշարադրել, փոխադրիել, համառոտել և ընդարձակել տրված տեքստը, հաղորդակցվել նաև ժամանակի և տարածության մեջ /էլեկտրոնային տեքստեր/: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել: Հասկանալ և մեկնաբանել տեքստում շարահյուսական միջոցների կիրառությունը միջավայր, տրամադրություն, կերպար արտահայտելու նպատակով:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, գրոներ, նշանապահպանման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կոիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո՝ միջին մակարդակում:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը

Պատմություն, Հասարակագիտություն- իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, արժևորել և հիմնավորել պատմական փորձի յուրացման, դասեր քաղելու և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանի պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Հասարակական քաղաքական և տնտեսական գործընթացներ, մեկնաբանել դրանց նորարարական դերակատարումն ու ազդեցությունը համաշխարհային արդի գործընթացների վրա:

Առողջ ապրելակերպ - հուսալի աղբյուրներ, որտեղ կարելի է գտնել տեղեկատվություն առողջ ապրելակերպի և առողջության վերաբերյալ:

Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - հետևել հասարակությանը և մշակույթին վերաբերող տարբեր թեմաներով պարզ և համառոտ զեկույցներին կամ ելույթներին, եթե հնչող խոսքը պարզ է և ստանդարտ առողջամտությամբ:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ5, Հ8, Հ9, Հ10, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ25, Հ26, Հ29, Հ30, Հ31, Հ44, Հ45, Հ46

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով: Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>9.Կ.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան բառապաշար: 9.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ: 9.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանով է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը ազդում ստեղծագործական գործընթացի վրա: 9.Կ.Կ.ԱԴ.2. Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/ 9.Կ.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս է արվեստն օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Արվեստը ու՞նի տարիք:</p>	
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: 	

- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ներկայացնել, թե ինչո՞ւ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից, և որքանով է ազդում մարդկաց վրա:
- Բերել արվեստի բնագավառը ներկայացնող մասնագիտությունների օրինակներ:
- Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:
- Քննարկել և ներկայացնել արվեստի դերը իր համայնքում:
- Քննարկել արվեստագետ դառնալու հնարավորությունները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից:</p> <p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի ազդեցությունը:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:</p> <p>Արվեստագիտական մասնագիտություններ:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը իրականության վրա մեր օրերում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ: Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում:</p> <p>Տարբեր մեդիաների լուսաբանումների ձևաչափերի, խոսքի կառուցվածքի, արդիականության, կառուցվածքային առանձնահատկությունների ուսումնասիրություններ:</p> <p>Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել կարճ ակնարկներ հայ մշակույթի վրա օտար ազդեցության հիմնական միտումների, ազգային մշակույթի ձևավորման վրա խորհրդանիշի դերի վերաբերյալ:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա:</p> <p>Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտա-</p>	<p>Օրինաչափություններ: կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունք-</p>

	<p>կան արտահայտությունները անցյալում և ներկայում: Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը: Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը: Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:</p>	<p>ներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակութի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Արվեստի բնագավառի հայտնի մրցանակաբաշխություններ</i> <i>Մշակութային նշանակալի իրադարձություններ</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p><i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> -վերաշարադրել, փոխադրիել, համառոտել և ընդարձակել տրված տեքստը, հաղորդակցվել նաև ժամանակի և տարածության մեջ /էլեկտրոնային տեքստեր/: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել: Հասկանալ և մեկնաբանել տեքստում շարահյուսա կան միջոցների կիրառությունը միջավայր, տրամադրություն, կերպար արտահայտելու նպատակով:</p> <p><i>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն</i> - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, գրոներ, նշանապահպանման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:</p> <p><i>Քիմիա</i> - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:</p> <p><i>Ֆիզիկա</i> - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:</p> <p><i>Կենսաբանություն</i> - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կռիվ հասկացություններին:</p> <p><i>Աշխարհագրություն</i> - Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո՝ միջին մակարդակում:</p> <p><i>Ֆիզկուլտուրա</i> - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:</p> <p><i>Պատմություն, Հասարակագիտություն</i>- իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, արժևորել և հիմնավորել պատմական փորձի յուրացման, դասեր քաղելու և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Հասարակական քաղաքական և տնտեսական գործընթացներ, մեկնաբանել դրանց նորա-</p>		

րարական դերակատարումն ու ադեցությունը համաշխարհային արդի գործընթացների վրա:

Առողջ ապրելակերպ - հուսալի աղբյուրներ, որտեղ կարելի է գտնել տեղեկատվություն առողջ ապրելակերպի և առողջության վերաբերյալ:

Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - հետևել հասարակությանը և մշակույթին վերաբերող տարբեր թեմաներով պարզ և համառոտ զեկույցներին կամ ելույթներին, եթե հնչող խոսքը պարզ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ10, Հ12, Հ13, Հ14, Հ15, Հ16, Հ17, Հ19, Հ23, Հ24, Հ25, Հ26, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46

ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ
10-12- ԲԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

Ավագ դպրոցում կերպարվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել սովորողներին՝

- ճանաչել ստեղծագործական տարբեր ժանրեր և ոճեր, արվեստի միջոցով ստեղծագործաբար արտահայտել իր գաղափարները.
- ճանաչել տարբեր ժամանակաշրջանների, ազգերի և մշակութային-գաղափարային խմբերի արժեքները, բացատրել դրանց ազդեցությունն ու արտացոլումը տեղական և համաշխարհային մշակույթի մեջ.
- ճանաչել և արժևորել իր ազգային մշակույթը, նյութական և ոչ նյութական ժառանգությունը, դրա առանձնահատկությունները և ներդրումը համաշխարհային մշակույթի մեջ.
- բացահայտել և զարգացնել իր անհատական առանձնահատկությունները, հետաքրքրություններն ու նախասիրությունները,
- հավասարակշռել և ներդաշնակել իր զգացմունքները, ցանկությունները, կարիքները, նպատակները, սեփական յուրահատկությունները և հակումները.
- տարբերակել և համեմատել աշխարհաճանաչողության ձևերը և դրանց առանձնահատկությունները.
- նկարագրել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների, հայոց և համաշխարհային պատմության իրադարձությունների փոխկապակցվածությունը.
- իրականացնել չափումներ, կատարել մոտավոր ու ճշգրիտ հաշվարկներ և գնահատել արդյունքները՝ ընտրելով և օգտագործելով համապատասխան հասկացություններ, սկզբունքներ, նյութեր և գործիքներ.
- որոշել խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ տեղեկույթը և գտնել խնդիրների լուծման ստեղծագործ մոտեցումներ և համեմատել դրանք.
- կիրառել բնագիտական առարկաներից ստացված հիմնարար գիտելիքները բնության և տիեզերքի օբյեկտների նկարագրության, երևույթների և դրանց փոխադարձ կապերի բացատրության, ֆիզիկական մոդելավորման և խնդիրների լուծման համար.
- դրսևորել հետազոտելու, փորձարկելու, տարբեր գործիքակազմեր համադրելու կարողություն, ուրիշների հետ համատեղ կամ ինքնուրույն մշակել և իրականացնել նախագծեր.
- ճանաչել իր ուժեղ ու թույլ կողմերը և դրսևորել ինքնազարգացմանը միտված վարքագիծ.

Ձևավորել՝

- արվեստի միջոցով ստեղծագործաբար դրսևորել մշակութային ընկալման և արժևորման կարողություններ, արվեստի որոշ տեսակներում ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու ունակություններ և հմտություններ.
- տեքստային և գրաֆիկական խմբագրիչներ կիրառելու, տվյալներ՝ անհրաժեշտ թվային գործիքներ և ծրագրեր օգտագործելով տվյալներ մշակելու հմտություններ.
- սեփական տեսակետը և դիրքորոշումը արտահայտելու, հիմնավորելու և պաշտպանելու կարողություններ.
- թվային տարածքում ապահով գտնվելու կանոններին տիրապետելու, օնլայն հաղորդակցության էթիկական պահպանելու, անձնական տվյալների գաղտնիության կանոններին տեղյակ լինելու և դրանք

կիրառելու, յուրաքանչյուր անձի անձնական տարածք (ֆիզիկական և հոգեբանական) ունենալու իրավունքն ու անհրաժեշտությունը մեկնաբանելու հմտություններ.

- համայնքի խնդիրներն ու բարելավման ուղիները ներկայացնելու և քննարկելու կարողություններ.
- իր և ուրիշների կարծիքն ու փաստարկները գնահատելու, պատճառահետևանքային կապերը վերլուծելու և որոշումներ կայացնելու հմտություններ.
- անհրաժեշտ սովյալներ ստանալու, վարկածներ առաջարկելու, վերլուծելու, գնահատելու և ներկայացնելու կարողություններ.
- մասնագիտական կրթության հնարավորությունների վրա հիմնված նախնական ինքնորոշում կատարելու կարողություն:

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքներում նյութերը և միջոցները ազատ և գրագետ կիրառելու հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Ընդհանուր աշխատանքային տարածքում համագործակցելու կարողությունների ձևավորում:</p>	<p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.1. Հետագոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա, Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D, 3D, 4D աշխատանքներ՝ ներկայացնելով կերպարվեստի տարբեր ոճեր /նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ, մանրակերտ/:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական արվեստի աշխատանքներ /կուբիզմ, ֆուտուրիզմ, սուբեալիզմ և այլն/:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D, 3D և 4D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.3. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p>
Պաշտպանության ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորման հմտություններ: – Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: – Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ: 	

- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Կատարել գծանկարչական և գեղանկարչական աշխատանքներ, նյութերն ու միջոցները օգտագործել ըստ նշանակության:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով աշխատելու անհրաժեշտ պայմանները:
- Փորձարկել աշխատանքներում ընտրված նյութերի հնարավորությունները, առանց անվտանգության կանոնների խախտման:
- Պատկերել շրջապատող առարկաները և բնությունը, ինքնուրույն որոշել թեման:
- Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ թեմատիկ հորինվածքներ ստեղծելու նպատակով:
- Առաջադրված թեմատիկ առաջադրանքներում պահպանել համաչափության, կոմպոզիցիայի կառուցման, գունային լուծումների ճշտությունը:
- Աշխատանքներում պահպանել գծային և գունային հեռանկարի կանոնները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ, որոնք կարող են հասարակական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վրա ազդեցություն ունենալ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Հասարակական կարծիքի վրա ներգործությունը՝ կախված ստեղծագործական աշխատանքներում տարբեր նյութերի, միջոցների և նոր մոտեցումներ ընտրություն-	Թափանցիկ կառուցման եղանակի օգտագործումը առարկաների ձևի և համաչափությունները բացահայտելու համար: Գծային հեռանկարչությունը որպես գեղարվեստական արտահայտչականության միջոց ճարտարապետական բնանկարում:	Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշ-

<p>նից /2D, 3D, 4D /:</p> <p>Մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>Նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառումը:</p>	<p>Մասշտաբային հարաբերակցության ճիշտ պահպանում:</p> <p>Գրաֆիկական կոմպոզիցիա՝ մատիտով, սպիտակ և գունավոր կավճամատիտներով, տուշով</p> <p>Ֆիգուրատիվ կոմպոզիցիաների ստեղծում:</p> <p>Կոմպոզիցիաների ստեղծում, համամասնությունների չափազանցում, արտաստվոր շարժում և այլն:</p> <p>Ծավալային կոմպոզիցիայի ստեղծում:</p> <p>Վերացական հորինվածքների ստեղծում բնական մոտիվների հիման վրա /2D, 3D, 4D/:</p> <p>Կազմման տարբերակներ՝ միմյանց և թղթի կենտրոնի նկատմամբ պատկերների սիմետրիկ և ոչ սիմետրիկ տեղաբաշխմամբ. Կոլլաժի, խառը տեխնիկայի կիրառություն, փորձարկում:</p> <p>Միտքը ազդեցիկ, ուղղորդված ներկայացնելու նպատակով նյութի և մատուցման ձևերի ընտրություն:</p> <p>Միևնույն թեմայի ծաղրանկարային, դրամատիկ, մարդասիրական, դեկորատիվ, տեքստային, մանկական, քաղաքական երանգավորումներ՝ գույնի, գծի, ծավալի և նյութի տարբեր կիրառություններով:</p> <p>Միևնույն թեմայի հակառակ իմաստի արտահայտման իմպրովիզներ:</p> <p>Միևնույն աշխատանքի իմաստային վերարտադրություններ:</p> <p>Բնանկարի հորիզոնական պատկերի՝ ուղղահայաց կառուցվածքի մեջ վերարտադրելու փորձեր:</p> <p>Աշխատանքներում ջրաներկի տեխնիկայի կիրառում՝ թացով-թաց թղթի վրա, չոր թղթի վրա, նախանկարով, առանց նախանկարի:</p> <p>Ազգագրական, ժողովրդական մշակույթի թեմատիկայի վերարտադրում ժամանակակից ստեղծագործական կառուցվածքի մեջ:</p> <p>Փորձարկել տարբեր գրատեսակներին պատկանող տառերի և բառերի գրելաձևեր</p> <p>Գծանկարել կտրված, քառակող, ակադեմիական, ճարտարապետական և գեղարվեստական գրատեսակին պատկանող տառեր,</p>	<p>խատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:</p>
---	---	--

պահպանել հիմնական համաչափությունները:

Առաջարկվող թեմատիկա

*Գլոբալ նշանակություն ունեցող նախագծեր՝ Տուրիզմը Հայաստանում, Բնապահպանական նախագիծ, Մարդու իրավունքներ
Ձեռնարկատիրական նախագիծ - Ձեռնարկության լոգո, գովազդ, հանդերձանք, պայուսակ, գրիչ, թղթապանակ և այլն
Գրական ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ գրքի ձևավորում, թատերային նեկայացում կամ ֆիլմ, լուսանկարչական նախագիծ, անիմացիա, մուլտֆիլմ և
այլն
Ճարտարապետական կոթողների և հիշարժան վայրերի քարտեզագրում, պատկերագրում*

Միջառարկայական կապ

***Բանասիրական գիտություններ** - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:*

***Բնական գիտություններ** - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:*

***Հանրահաշիվ, երկրաչափություն** - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:*

***Առողջ ապրելակերպ** - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:*

***Բնֆորմատիկա** - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:*

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Մ4, Մ5, Մ7, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Մ14, Մ15, Մ16, Մ25, Մ26, Մ33, Մ40, Մ41, Մ42

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԵՂԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Դիզայնի սկզբունքներն ու կերպարվեստի տարրերն արտահայտող էսքիզների և ճեպանկարների կատարման հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Դասական արվեստի ստեղծագործությունների ժամանակակից մեկնաբանություններով մատուցելու վարժությունների կատարում:</p>	<p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամբերք և եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում:</p> <p>Հնարավո՞ր է, արդյոք, միևնույն աշխատանքում ինտեգրել տեղանքը, օբյեկտը, գաղափարը և դեկորատիվ ձևավորումը:</p> <p>Ինչո՞վ կարող է օգնել արվեստագետին քննադատական արձագանքը:</p>	<p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա, Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՂՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կերպարվեստի տարրերը /գծանկար, գեղանկարչություն, քանդակ, կոլլաժ, մեդիա, լուսանկար և այլն/:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՂՏ.2. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով դիզայնի սկզբունքերը /2D, 3D, գովազդ, տարածքի ձևավորում, պաստառ, կենցաղային իրերի ձևավորում, նորաձևություն, մեդիա և այլն:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական արվեստի աշխատանքներ /կուբիզմ, ֆուտուրիզմ, պուրեալիզմ և այլն/:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D, 3D և 4D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորդման հմտություններ: - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար: 	

- Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ:
- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեղիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Ստանալ ճանաչելի հարթ և ծավալային պատկերներ ու հորինվածքներ՝ ապահովելով ծավալ, տոն, տարածություն, ռիթմ և միասնականություն:
- Կիրառել գուներանգները աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Ստեղծել հորինվածքներ, գաղափարներն արտահայտելով կերպարվեստի տարրերի ու սկզբունքների կիրառմամբ:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ, որոնք կարող են հասարակական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վրա ազդեցություն ունենալ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Կերպարվեստի տարրերի գրագետ կիրառումը գծանկարի, գեղանկարչության, քանդակի, կոլլաժի, մեղիայի, լուսանկարչական աշխատանքների մեջ: /2D,3D, 4D/: Դիզայնի սկզբունքները 2D, 3D, 4D աշխատանքներում՝ գովազդ, տարածքի	Առարկաների ձևի և ծավալի պատկերում գծի և գույնի փոփոխվող հաստություն և ինտենսիվություն՝ կախված լուսավորության աստիճանից և դիտողին հեռու կամ մոտ գտնվելու հանգամանքից: Ազգագրական, ժողովրդական մշակույթի թեմատիկայի վերարտադրումը ժամանակակից ստեղծագործական կառուցվածքի մեջ՝ կերպարվեստի և դիզայնի տարրերի և սկզբունքների կիրառմամբ:	Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):

<p>ձևավորում, պաստառ, կենցաղային իրերի ձևավորում, մեղիա և այլն:</p>	<p>Կավով կամ պլաստիլինով ծեփակերտել երկրաչափական մարմիններ, տարածության մեջ ճիշտ գտնել և կառուցել երկրաչափական մարմինների հիմնական կետերը և առանցքները, մշակել երկրաչափական մարմինների հարթ և սֆերիկ (գնդային, կոր, գոգավոր) մակերեսները, գտնել երկրաչափական մարմինների փոխադարձ կապը տարածության մեջ, արտահայտել երկրաչափական մարմինների փոխհատման գծերը:</p> <p>Կավով կամ պլաստիլինով ծեփակերտել գիպսե գլխի հատվածներ (բերան, քիթ, ականջ, աչք), որոշել գիպսե գլխի հատվածների հիմնական համաչափությունները, հատվածների առանցքները, դիրքը և համաչափությունները, ներկայացնել գիպսե գլխի հատվածների պլաստիկ բնութագրումները: Դիզայնի տարրերը ԴԿԱ-ում:</p> <p>Կատարվող աշխատանքի փուլային հաջորդականության նկարագրություն:</p> <p>Գծերի, ձևերի, երկրաչափական պատկերների միջոցով ճանաչելի պատկերների և հորինվածքների ստեղծում:</p> <p>Գծի յուրահատկության ուսումնասիրություն. գիծը որպես հակադրության էֆեկտ ստեղծելու միջոց, գիծը որպես տարածություն պատրանք ստեղծելու հնար:</p> <p>Գույնի առանձնահատկությունների, գունահամակարգի ուսումնասիրություն (Ի. Իստենի գունային շրջանը).</p> <p>Շտրիխային և երանգային գծանկարի կատարում գրաֆիտային մատիտով, ածուխով և այլն:</p> <p>Ջրաներկի չոր, թաց և ալապրիմա տեխնիկաներով առաջադրանքների կատարում:</p> <p>Հայ միջնադարյան մանրանկարչության հիմնական մոտիվների, տեսակների և ուղղությունների, ինչպես նաև գեղարվեստական տեքստի և մանրանկարի գեղարվեստական պատկերում:</p> <p>Փորձարկումներ պատկերի, նյութի, ձայնի, լույսի, գույնի միջոցով:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
---	---	--

Ջարդանկարների, լուսանցագրերի և գլխատառերի կատարում, ներկայացնել բուսական, կենդանական մոտիվների պատկերման առանձնահատկությունները, պահպանելով գունային երանգավորումը:
Մանրանկարչական դպրոցների, հեղինակներին (ծաղկողներին) բնորոշ ձեռագրերի ուսումնասիրություն:
Արվեստի ստեղծագործությունների վերականգնում:

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայկական մանրանկարչություն - Թորոս Ռոսլին, Մարգիս Պիծակ, Գրիգոր Ծաղկող, Մոսիկ, Գրիգոր Տարոնացի
Վինսենտ վան Գոգ . Գիշերային երկինք - խճանկար, որմնանկար, բատիկ
Պոլ Գոգեն - Անրի Մատտիս -Մարտիրոս Մարյան - Մինաս Ավետիսյան` համադրություններ
Պոլ Սեզան. նատյուրմորտներ - նոր մեկնաբանություններ
Պարլո Պիկասսո -Վազարելլի` ռճավորումներով անցումներ կուրիզմ, պուանտելիզմ, սուրեալիզմ, իմպրեսիոնիզմ
Օգյուստ Բոդեն-Պարլո Պիկասսո-Երվանդ Քոչար - Հակոբ Գյուրջյան
Միքելանջելո Կարավաջիո - Վարդգես Սուրենյանց
Հանրագիտարանների, գիտական, տեխնիկական գրականության պատկերազարդումներ

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ -հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում` օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում` արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները` դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառելի համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ4, Մ5, Մ7, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Մ14, Մ15, Մ16, Մ25, Մ26, Մ33, Մ40, Մ41, Մ42

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D, 3D, 4D աշխատանքներ:	10-12.Կ.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:
Ուղղորդող հարցադրում	10-12.Կ.Ս.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա, Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:
Արդյո՞ք, քննադատությունը օգնում է արվեստագետին:	10-12.Կ.Ս.ՆԵ.1. Ստեղծել 2D, 3D, 4D աշխատանքներ՝ ներկայացնելով կերպարվեստի տարբեր ոճեր /նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ, մանրակերտ/:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:	10-12.Կ.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել 2D և 3D վերացական արվեստի աշխատանքներ /կուբիզմ, ֆուտուրիզմ, սյուրեալիզմ և այլն/:
Ի՞նչ ենք սովորում արվեստից:	10-12.Կ.Ս.ՆԵ.3. Ստեղծել 2D, 3D և 4D երևակայական թեմատիկ աշխատանքներ /հորինվածքներ/:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները տեսնում շրջապատը:	10-12.Կ.Ա.ՔԱ.3. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:
Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:	
Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:	

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորդման հմտություններ:
- Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար:
- Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ:
- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեդիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Կատարել գծանկարչական և գեղանկարչական աշխատանքներ, նյութերն ու միջոցները օգտագործել ըստ նշանակության:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով աշխատելու անհրաժեշտ պայմանները :
- Փորձարկել աշխատանքներում ընտրված նյութերի հնարավորությունները, առանց անվտանգության կանոնների խախտման:
- Պատկերել ջրջապատող առարկաները և բնությունը, ինքնուրույն որոշել թեման:
- Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ թեմատիկ հորինվածքներ ստեղծելու նպատակով:
- Առաջադրված թեմատիկ առաջադրանքներում պահմանել համաչափության, կոմպոզիցիայի կառուցման, գունային լուծումների ճշտությունը:
- Աշխատանքներում պահպանել գծային և գունային հեռանկարի կանոնները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ, որոնք կարող են հասարակական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վրա ազդեցություն ունենալ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>2D, 3D, 4D ստեղծագործական աշխատանքներ ըստ կերպարվեստի ոճերի՝ նատյուրմորտ, բնանկար, դիմանկար, քանդակ, մանրակերտ: Ստեղծել 2D, 3D և 4D աշխատանքներ՝ վերացական արվեստի տեսանկյունից՝ կուբիզմ, ֆուտուրիզմ, սյուրեալիզմ և այլն:</p> <p>2D, 3D և 4D երևակայական թեմատիկ հորինվածքներ:</p>	<p>Համաչափության, գծերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժությունն և ստեղծագործական աշխատանքներ: Դիմագծերի ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Թեմատիկ նկարչություն դիտման, պատկերացման, հիշողության և գրական ստեղծագործությունների պատկերագրողման և ձևավորման միջոցով: Հաստոցային քանդակ և գեղանկարչություն, մոնումենտալ քանդակ և որմնանկարչություն:</p> <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ գործ:</p> <p>Հայկական ճարտարապետական հուշարձանների տիպերի ուսումնասիրություն՝ Ազատ խաչ, Եռակոնք, Քառակոնք, Բազմաբսիդ:</p> <p>Ըստ նախընտած նյութի կառուցել ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ:</p> <p>Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները:</p> <p>Դեկորատիվ զարդաքանդակի համաչափության, հավասարակշռվածության ուսումնասիրություն, սեփական զարդաքանդակի էսքիզի կատարում և քանդակում ըստ նյութերի և գործիքների ուսումնասիրության (մոմ, պլաստիլին, կավ և այլն):</p> <p>Ժողովրդական և դեկորատիվ-կիրառական արվեստների բնորոշ և հաճախ հանդիպող կերպարները և դրանց մեկնաբանությունը:</p> <p>Ռեալիստական, ծաղրանկարային և դեկորատիվ կերպարների ստեղծումը ուրվագծի և բծի միջոցով:</p> <p>Բնանկարի, դիմանկարի և թեմատիկ դեկորատիվ կոմպոզիցիաների ուրվագծային պատկերում:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի ստեղծագործությունները, դրանք նոր</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակութային դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>

	<p>մեկնաբանություններով ներկայացնելու նպատակով: Դիմանկարի, բնանկարի և նատյուրմորտի էսքիզների, ճեպանկարների և նախանկարների կատարում երկրաչափական պատկերների կիրառմամբ 2D, 3D, 4D : Դիմանկարի, բնանկարի և նատյուրմորտի էսքիզների, ճեպանկարների և նախանկարների կատարում գունային բծերի կիրառմամբ 2D, 3D, 4D: Պատմամշակութային կառույցների, նորաձևության ոճերի նոր դեկորատիվ նախագծերի մշակումների կատարում 2D, 3D, 4D:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

*Գծանկար, Գունանկար, ԴԿԱ
Թեմատիկ հորինվածքներ. Մայրություն, Քաղաքակրթություն, Երաժշտություն, Սպորտ, Տիեզերք,
Հանրահայտ ստեղծագործությունների նոր մեկնաբանություններ
Ժամանակակից արվեստ,
Օպտիկական արվեստ, Տատու, Հոլոգրաֆիա,
Անսովոր հեռանկարներ, Հավաքածու, Մի օր..... կյանքից, Պատկերներ Հայաստանից, Գաղափարներ, որոնք փոխում են աշխարհը, Ոսկե հատում,
Երբ հատվում են գեղեցիկն ու պատկերը,
Ճանապարհորդություն, Հերոսներ, Հիշողություն, Երազ*

Միջառարկայական կապ

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:
Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական
մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:
Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետու-
թյունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծի հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթաց-
ների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:
Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես
գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:
Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության
պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Մ4, Մ5, Մ7, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Մ14, Մ15, Մ16, Մ25, Մ26, Մ33, Մ40, Մ41, Մ42

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների փուլային վերլուծությունների կատարում:</p> <p>Թեմատիկ ցուցադրությունների արդյունավետ կազմակերպում:</p>	<p>10-12.Կ.Մ.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամբերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Կ.Մ.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	
<p>Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:</p>	<p>10-12.Կ.Ա.ՎՑ. 1. Մենակ կամ խմբով ներկայացնել ամբողջական, ավարտուն թեմատիկ նախագծեր լայն լսարանի համար:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՎՑ. 2. Ներկայացնել հասարակական նշանակություն կամ ազդեցություն ունեցող արվեստագիտական նախագծեր՝ խմբով կամ մենակ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՎՑ.3. Մենակ կամ խմբով վերլուծել և ներկայացնել հասարակական, սոցիալական, մշակութային կամ քաղաքական համոզմունքներ ներկայացնող թեմատիկ նախագծեր:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՎՄ. 1. Վերլուծել և ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի թեմատիկ, տեխնիկական գեղարվեստական և նորարարական սկզբունքներ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.3. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p> <p>10-12.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը</p>

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Պահպանել համատեղ աշխատելու էթիկական պայմանները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ցուցադրությունների և ներկայացումների տարբերակներ, հիմնավորելով ընտրությունը:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքներ՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա:
- Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները:
- Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ:
- Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս:
- Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտերի և արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը:
- Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Թեմատիկ աշխատանքների խմբային ցուցադրություններ Ավանդական և ոչ ավանդական	Մենակ կամ խմբով խմբավորել հաջողված աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների: Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և	Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություն-

<p>մոտեցումներ: Նախագիծ: Համայնքային, տարածաշրջանային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր և ներկայացում: Ցուցադրություն: Արդյունավետ ցուցադրություններ կազմակերպելու սկզբունքներ:</p>	<p>ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության համար: Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները: Բացատրել. թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները: Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները: Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները: Աշխատել խմբով: Առանձնացնել երեք տարբեր ստեղծագործություններ, դրանց շուրջ կատարել տարբեր վերլուծական բնութի հետազոտություններ՝ գունային լուծումների, գաղափարի մատուցման, արտահայտչականության և այլն: Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարակների ցուցադրություն: Ստեղծագործական աշխատանքների խմբավորումն՝ ըստ հանդիսատեսի վրա ներգործելու կամ հուզականության աստիճանի: Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p>	<p>ներն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Թատերական ներկայացումների, գրական ստեղծագործությունների ձևավորումներ, Լուսանկարչական աշխատանքների և կոլլաժների թեմատիկ ցուցադրություններ, Դիմանկարի, Բնանկարի, Նատյուրմորտի կամ ժանրային հորինվածքների ցուցադրություններ: Թեմատիկ ցուցադրություններ՝ Արվեստ և բնապահպանություն, Արվեստ և քաղաքականություն, Արվեստ և իրականություն, Արվեստ և նորաձևություն, Արվեստ և քաղաքաշինություն, Արվեստ և կրոն, Արվեստ և գիտություն, Արվեստի դերը մեր կյանքում, Վիդեոարտ, Փառատոն</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Բանասիրական գիտություններ</i> -հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և</p>		

հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծի հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ5, Մ7, Մ9, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ18, Մ20, 23, 24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ30, Մ 39, Մ40, Մ41, Մ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ճիշտ հարցադրումներ ձևակերպելու հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Կիրառված ստեղծագործական հնարների վերաբերյալ բացահայտումների և եզրակացությունների կատարում:</p> <p>Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:</p>	<p>10-12.Կ.Մ.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.2. Կատարել հետազոտություններ և վերլուծել ստեղծագործական նախագծերը:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.3. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ինչպե՞ս է արվեստի ստեղծագործության վերլուծությունն օգնում հասկանալ և ճանաչել աշխարհը:</p> <p>Ի՞նչն է օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը:</p> <p>Ի՞նչ չափանիշներով կարելի է գնահատել ստեղծագործությունները:</p>	<p>10-12.Կ.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p> <p>10-12.Կ.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p> <p>10-12.Կ.Կ.ԱՄ.1. Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը:</p> <p>10-12.Կ.Կ.ԱՄ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծման:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա: – Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները: – Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ: – Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս: – Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտերի և արվեստի մյուս տեսակների հետ: – Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը: – Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով 	

արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:

- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքներ:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Քննարկումներ ստեղծագործական աշխատանքներում թեմայի արդիականության վերաբերյալ:</p> <p>Ստեղծագործության զգայական անդրադարձ` հնարների կիրառման վերաբերյալ:</p> <p>Գնահատում և ինքնագնահատում:</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն:</p> <p>Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում:</p> <p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում` հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ:</p> <p>Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն:</p> <p>Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը` նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել</p>

	<p>Միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>Առաջադրել ստեղծագործական աշխատանքի քննության ճիշտ հարցադրումներ:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս է արվեստի վերլուծությունը օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը:</p> <p>Փորձել կարդալ ստեղծագործությունը:</p> <p>Վերլուծել ստեղծագործության վերաբերյալ տարբեր մեկնաբանություններ, դասակարգել կամ առանձնացնել դրանք՝ ըստ քննական վերլուծության:</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Կատարել չորս փուլային վերլուծություն:</p> <p>Հետազոտություններ ժամանակագրական, ոճային, աշխարհագրական տեսանկյուններից:</p>	<p>ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն:</p> <p>Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Մակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Քննադատության չորս փուլերը - նկարագրել, վերլուծել, մեկնաբանել, գնահատել</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Բանասիրական գիտություններ</i> - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:</p> <p><i>Բնական գիտություններ</i> - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:</p> <p><i>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն</i> - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:</p> <p><i>Հումանիտար գիտություններ</i> - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծի հասարակական և քաղաքական երևույթների և</p>		

<p>գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:</p> <p>Բնֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:</p>
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p>
<p>Մ1, Մ5, Մ7, Մ9, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ18, Մ20, 23, 24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ30, Մ 39, Մ40, Մ41, Մ42</p>

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների տեխնիկական նյութաբանական վերլուծություններ:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակների մշակութային առանձնահատկությունները:</p>	<p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D /, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ՆՍ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց շրջապատը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p> <p>Որքանո՞վ է արվեստի ուսումնասիրությունն օգնում պլանավորել մեր ապագան:</p>	<p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.2. Կատարել հետազոտություններ և վերլուծել ստեղծագործական նախագծերը:</p> <p>10-12.Կ.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p> <p>10-12.Կ.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p> <p>10-12.Կ.Ս.ԱՍ.1. Համեմատել նույն թեման ներկայացնող ստեղծագործական նախագծերը /ֆիլմ, կտավ, հուշարձան, մեդիա և այլն/, ներկյացնել</p>

նմանություններն ու տարբերությունները
10-12.Կ.Մ.ԱՍ.2. Ուսումնասիրել և ներկայացնել տարբեր ժամանակների տեխնոլո-
 գիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը արվեստի վրա

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Ցուցադրել տարբեր նյութերով և միջոցներով, նաև մեդիայի կիրառմամբ ստեղծագործական մտքի արտահայտիչ հաղորդման հմտություններ:
- Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, զարգացման, առավել արդունավետ մատուցման, ճեպանկարների, էսքիզների կատարման վրա:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ գունանկարի, գծանկարի, քանդակի, մեդիայի համար:
- Ստանալ ծավալային և հարթ պատկերներ:
- Ցուցադրել ծավալային դիզայնի և քանդակի տարբեր հնարավորությունները՝ կախված նյութից:
- Ստանալ հարթ և ծավալային պատկերներ՝ կիրառելով մեդիա, թուղթ, փայտ, կավ, մետաղ, կտոր, պլաստիկ և այլն:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Խմբավորել տարբեր ժամանակներում և մշակույթներում ստեղծված աշխատանքները, մեկնաբանել դրանց ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա ժամանակաշրջանը, տեղանքը, կլիման, օգտագործված նյութերը, գաղափարը և տեխնոլոգիական միջոցները, որոնք իմաստ և հուզականություն են փոխանցում աշխատանքին:
- Բացատրել, թե ինչ նյութեր են օգտագործել նկարիչները տարբեր ժամանակաշրջաններում, և ինչո՞վ են դրանք պայմանավորված:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի նմուշների թվայնացում: Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում: Ի՞նչ նյութեր են օգտագործված: Ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը: Որքանո՞վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները: Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ: Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն: Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ: Ուսումնասիրել տարբեր արվեստագետների աշխատանքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին: Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները: Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում: Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Արվեստի մասին պատմող էլեկտրոնային կայքեր, Թվայնացված հավաքածուներ, Թանգարաններ, Գրադարաններ, Պատկերասրահներ, Արվեստանոցներ, Արհեստանոցներ</i></p> <p><i>Կենցաղային առարկաները տարբեր ժամանակաշրջանների արվեստում՝ Հին Հռոմ, Վերածնունդ, Բարոկո, մեր ժամանակներ՝ ոսկերչական, արծաթագործական իրեր, սպասք, վարագույր, կահույք</i></p>		

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծի հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ4, Մ6, Մ10, Մ11, Մ12, Մ13, 14, Մ15, Մ16, Մ17, Մ23, Մ24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42, Մ47, Մ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p>	<p>10-12.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ</p> <p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.2. Կատարել համեմատություններ և դասակարգել ստեղծագործությունները:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց կյանքը:</p> <p>Ինչպե՞ս են վերաբերվել արվեստին տարբեր ժամանակաշրջաններում:</p>	<p>10-12.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզումների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p> <p>10-12.Կ.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p> <p>10-12.Կ.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ԱՊ.1. Ցուցադրել ստեղծագործությունը ներկայացնելու կարողություններ՝ արվեստագետի, նկարիչի, արվեստի քննադատի, պատկերասրահի տնօրենի, պատմաբանի, հոգեբանի տեսանկյունից:</p> <p>10-12.Կ.Ա.ԱՊ.2. Հետազոտել և ներկայացնել ժամանակակից հայկական արվեստի առանձնահատկությունները:</p> <p>10-12.Կ.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները,: - Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: - Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ: 	

- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Քննել ստեղծագործությունները՝ հաշվի առնելով թեմատիկան, ժամանակաշրջանը, նկարչի անհատականությունը, ավանդույթները, մշակութային խնդիրները, փաստացիությունը և այլն:
- Ներկայացնել որոշակի ժամանակաշրջանում ստեղծագործած հայազգի արվեստագետների աշխատանքները:
- Բացատրել, թե ինչ միջոցներով և որքանով է արտացոլված տվյալ ժամանակաշրջանը:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հայտնի արվեստագետների կյանքը և ստեղծագործությունները:</p> <p>Արվեստի գործերի մշակութային արժեքը:</p> <p>Կերպարվեստի ոճերը:</p> <p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի հիմնական ուղղությունները:</p> <p>Հայ արվեստագետները հայրենիքում և հայրենիքից դուրս:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն):</p> <p>Դասակարգել կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում:</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնա-</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները:</p>

	<p>հատկությունների:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործությունների ստեղծման հանգամանքները:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագիտական հետազոտությունների ամենից ճանաչված հիշարժան աղբյուրները:</p> <p>Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:</p> <p>Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում:</p> <p>Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները:</p> <p>Ներկայացնել հայկական մանրանկարչության առանձնահատկությունները,</p> <p>Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ:</p> <p>Բնականության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում:</p> <p>Ձևակերպել իր պատկերացումները մարդկության պատմության ընթացքում գեղագիտական իդեալի փոխակերպումների վերաբերյալ և հիմնավորել սեփական տեսակետը արվեստի տարբեր ուղղություններից բերված օրինակներով:</p> <p>Մեկնաբանել գեղագիտական իդեալ հասկացությունը, դրա հարաբերական բնույթը, համաշխարհային պատմության տարբեր շրջաններում գեղագիտական իդեալների առանձնահատկությունները, ճաշակի դերը իրականության գեղագիտական ընկալման մեջ:</p> <p>Ուսումնասիրել հասարակության զարգացման վրա արվեստի տարբեր ճյուղերի ազդեցությունը, հավաքագրել և հետազոտել մշակույթների հիմնական առանձնահատկությունները բացահայտող հիմնավոր տեղեկատվությունը:</p>	<p>Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն:</p> <p>Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Մակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն սրբեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, զիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	---	--

	<p>Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:</p> <p>Կատարել արվեստի ստեղծագործության չորս փուլային հետազոտություն:</p> <p>Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել ստեղծագործության պատկանելությունն՝ ըստ գեղարվեստական դպրոցի և շրջանի, ժամանակաշրջանին բնորոշ տեխնիկայի, ժամանակի հայտնի վարպետների ստեղծագործական ձեռագրերի և նրանց նախընտրած թեմաների:</p>	
--	--	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Միջնադարյան Հայաստանի արվեստը, Ժամանակակից արվեստի թանգարան, Ազգային պատկերասրահ Աշխարհահռչակ կին արվեստագետներ՝ Արտեմիզիա Ջենտիլեսկի, Կետե Կորվից, Ֆրիդա Կալո, Ավգուստինա Սավաժ, Այծեմնիկ Ուրարտու, Լավինիա Բաժբեուկ-Մելիքյան, Արփենիկ Նալբանդյան, Թերեզա Միրզոյան, Հոփսիսիմե Միմոնյան, Արմինե Կալենց

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծի հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ4, Մ7, Մ10, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ24, Մ28, Մ33, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով: Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>10-12.Կ.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամբերք և եզրույթներ: 10-12.Կ.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ: 10-12.Կ.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը: 10-12.Կ.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից: 10-12.Կ.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանով է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը: 10-12.Կ.Կ.ԱԴ.2. Լուսաբանել միևնույն մշակութային իրադարձությունը տարբեր մեդիաների համար /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/ 10-12.Կ.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստն օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Արվեստը ու՞նի տարիք: Կարո՞ղ է, արդյոք, արվեստը փոխել մեզ:</p>	<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: - Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:

- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ներկայացնել, թե ինչն է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից, և որքանով է ազդում մարդկաց վրա:
- Բերել արվեստի բնագավառը ներկայացնող մասնագիտությունների օրինակներ:
- Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:
- Քննարկել և ներկայացնել արվեստի դերը իր համայնքում:
- Քննարկել արվեստագետ դառնալու հնարավորությունները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից:</p> <p>Հայ և համաշխարհային կերպարվեստի ազդեցությունը:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:</p> <p>Արվեստագիտական մասնագիտություններ:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը մեր օրերում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում:</p> <p>Տարբեր մեդիաների լուսաբանումների ձևաչափի, խոսքի կառուցվածքի, արդիականության, կառուցվածքային առանձնահատկությունների ուսումնասիրություններ:</p> <p>Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել կարճ ակնարկներ հայ մշակույթի վրա օտար ազդեցության հիմնական միտումների, ազգային մշակույթի ձևավորման վրա խորհրդանիշի դերի վերաբերյալ:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում</p>

	<p>Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա: Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտությունները անցյալում և ներկայում: Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը: Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը: Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ: Մուլտֆիլմերը, Անիմացիաները, Կոմիքսները, Գովազդը որպես ժամանակակից արվեստի տիրույթ:</p>	<p>կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Մակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, մինևույն սրեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, զիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	---	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայտնի ստեղծագործությունների ժամանակակից ընկալումներ՝
Ռաֆայել Մանտի- Միքստինյան Տիրամայր
Լեոնարդո դա Վինչի - Վիրտուվիանոսի մարդը
Միքելանջելո Բուոնարոտի - Միքստինյան մատուռ

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատի և վերլուծի հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես

գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:
Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության
պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ4, Մ7, Մ10, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ18, Մ24, Մ28, Մ30, Մ33, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42

Գրականություն

1. «Կրթության մասին» ՀՀ օրենք,
2. «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենք,
3. ՀՀ կառավարության 2010 թվականի ապրիլի 8-ի N 439-Ն որոշում,
4. «Հանրակրթության պետական չափորոշիչ», 2010 թ.
5. COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE (CDC), ձեռնարկ, ԵԽ, 2018 թ.,
6. ՅՈՒՆԵՍԿՕ, Կրթություն հանուն կայուն զարգացման ծրագիր,
7. Բոբև, Գեղագիտություն, «Հայաստան», 1982թ.:
8. Գեղագիտական դաստիարակություն «Լույս», 1975թ.:
9. Ա. Բալյան-Դպրոցականների գեղագիտական դաստիարակություն «Լույս», Երևան, 1979թ.:
10. Լուկին-Էսթետիկայի հիմունքներ, «Լույս», Երևան, 1984թ.:
11. Էլի Տոր, Արվեստի պատմություն, I, II, III, Սարգիս Խաչենց, Փրիթինֆո, Երևան, 2000-2007-2008:
12. Ազարյան Լ., Վաղ միջնադարյան հայկական քանդակը, Եր., 1975թ.:
13. Աղասյան Ա., Հայ կերպարվեստի զարգացման ուղիները XIX-XX դարերում. Եր., 2009թ.:
14. Աղասյան Ա., Քաջազի մշտավատ կանթեղը: (Ակնարկներ սփյուռքահայ կերպարվեստի պատմության), Եր., 2009 թ.:
15. Աղասյան Ա., Երվանդ Քոչարի տարածության մեջ, Եր., 2013 թ.:
16. Գևորգյան Ա., Արհեստներն ու կենցաղը հայկական մանրանկար-ներում, Եր., 1978
17. Դավթյան Ս., Դրվագներ հայկական միջնադարյան կիրառական արվեստի պատմության, Եր., 1981թ.:
18. Թաթևյան Վ., Արցախի տոհմագորգերը, Եր., 2004թ.:
19. Իզիթյան Հ., Հովնաթանյանից մինչև Մինաս, Եր., 2001 թ.:
20. Խալաթյան Լ., Բեմանկարչություն: Հայ սովետական թատրոնի պատմություն, Եր., 19թ.:67
21. Խանջյան Ա., Երևանի արձանները, Եր., 2004 թ.:
22. Խաչատրյան Շ., Տրանսահայ կերպարվեստ, Եր., 1991թ.:
23. Հակոբյան Հ., Վասպուրականի մանրանկարչությունը, Գիրք 1-2, Ե., 1976-1982 թ.:
24. Ղազարյան Ս., Փայտի գեղարվեստական փորագրությունը Հայաստանում, Եր., 1990թ.:
25. Ա. Աղասյան, Հ. Հակոբյան, Ս. Հասրաթյան, Վ. Ղազարյան. Հայ արվեստի պատմություն, Երևան, «Զանգակ-97» հրատ., 2009, 576 էջ:
26. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусств. Изд. В. Шевчук, 2013. 330 с.
27. Виппер Б. Введение в историческое изучение искусства. Изд. В. Шевчук, 2010. 368 с.
28. Рисунок, основы учебного академического рисунка, учебник, Ли Н.Г., 2007.
29. Алексеев П.К., Короткова А.Л., Трофимов В.А., Основы изобразительной грамоты. СПб: НИУ ИТМО, 2011. 70 с.
30. Штелер Т. Обратная перспектива: Павел Флоренский и Морис Мерло-Понти о пространстве и линейной перспективе в искусстве Ренессанса//.Историко-философский ежегодник 2006. Ин-т философии.РАН. — М.: Наука, 2006, с. 320—329
31. Авсиян О.А. Натура и рисование по представлению. М.: Изобразительное искусство, 1985. 151 с.
32. National Core Arts Standards: A Conceptual Framework for Arts Learning.
33. Julia G. Thompson. The First-Year Teacher's Survival Guide, 3rd Edition. John Wiley & Sons, 2013. 562p.
34. Discipline-based art education: a curriculum sampler, Kay Alexander, Michael Day, 1991.

35. Achievement Objectives by Learning Area. Set of 8 charts. Published for the Ministry of Education, Wellington, New Zealand. 2007.
36. The College Board, Arts Education Standards and 21st Century Skills: An analysis of the National Standards for Arts Education as compared to the 21st Century Skills Map for the Arts, New York, N.Y., 2011.406p.
37. Office of Superintendent of Public Instruction. Washington State K–12. Arts Learning Standards for Visual Arts. Learning and Teaching. 2017. 186p.
38. Raul M. Sunico, Ph.D. Evelyn F. Cabanban Melissa Y. Moran, Music and Arts Appreciation for Young Filipinos, Department of Education Republic of the Philippines, 2015. 334p.
39. Rosehill School. Art & Design and D&T Policy,
40. Design and technology programmes of study: key stages 1 and 2, National curriculum in England,
41. Washington State K–12 Arts Learning Standards for Visual Arts,
42. Massachusetts Arts Curriculum Framework
43. A Framework for K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts and Core Ideas,
44. Massachusetts Science and Technology/Engineering, Curriculum Framework,
45. NEXT GENERATION SCIENCE STANDARDS,
46. California Common Core State Standards,
47. Elementary STEM Education: The Future for Technology and Engineering Education,
48. Advancing Excellence in Technological Literacy,
49. Ontario Schools, Kindergarten to Grade 12: Policy and Program Requirements,
50. K–10 Curriculum Framework and Statement of Equity Principles and the Melbourne Declaration on Educational Goals for Young Australians,
51. NSW Syllabus for the Australian Curriculum,
52. Board of Studies NSW in its K–10 Curriculum Framework,

Էլեկտրոնային կայքեր

53. <https://artclasscurator.com/art-criticism-steps>
54. <https://globalartsandhumanities.osu.edu/about/cross-disciplinary-research>
55. <https://www.educatorstechnology.com/>
56. <https://www.nationalartsstandards.org/>
57. <https://www.incredibleart.org/>
58. <http://artsedge.kennedy-center.org/educators/standards>
59. <https://www.theartof.com/training>
60. <https://www.curriculumonline.ie/Home>
61. <https://www.nga.gov/education/learningresources.html>
62. <https://www.pltw.org/our-programs/pltw-gateway-curriculum>
63. <https://www.wabisabilearning.com/blog/20-blooms-taxonomy-infographics>
64. <https://www.k12.wa.us/student-success/resources-subject-area>
65. <https://www.stem.org.uk/resources#design-technology>
66. <https://curriculum.gov.mt/en/Curriculum/Year-1-to-6/Pages/default.aspx>
67. <https://www.wabisabilearning.com/case-study>
68. <https://www.thelearningweb.net/music-learning.html>
69. <https://www.slideshare.net/mrsnazlan/a-curriculum-framework-for-art-education>

70. <https://www.nga.gov/education/teens.html>
71. <https://www.theartof.com/training>,
72. <https://www.curriculumonline.ie/Home>,
73. <https://www.nga.gov/education/learningresources.html>,
74. <https://www.pltw.org/our-programs/pltw-gateway-curriculum> ,
75. <https://www.wabisabilearning.com/blog/20-blooms-taxonomy-infographics> ,
76. <https://www.k12.wa.us/student-success/resources-subject-area>,
77. <https://www.stem.org.uk/resources#design-technology>,
78. <https://curriculum.gov.mt/en/Curriculum/Year-1-to-6/Pages/default.aspx>,
79. <https://www.wabisabilearning.com/case-study>,
80. <https://www.thelearningweb.net/music-learning.htm>,
81. <https://www.slideshare.net/mrsnazlan/a-curriculum-framework-for-art-education>